

ارزیابی جامعه مدنی افغان و برداشت افغانها از جامعه مدنی

مؤسسه بین المللی کاونتر پارت
ابتکار جهت تقوية جامعه مدنی افغان (آپیکس)

ارزیابی جامعه مدنی افغان

و

برداشت افغانها از جامعه مدنی

۱۶۵۸۰

نظرات و پیشنهادات مندرج این راپور صرفاً به گروپ ارزیابی کاونترپارت بین المللی و بحث اشتراک کننده گان در میزهای مدور تعلق دارد و به اداره انکشافی بین المللی امریکا رابطه ندارد.

ارزیابی جامعه مدنی افغان

راهنما، گروپ ارزیابی: انیکا ایراپتیانتس

تحقیق کننده اصلی: ایریک ایس جانسن

گروپ ارزیابی: جانی یادلمن

مونیکا گولیتیانی

دیوید سمیت

مجمع جامعه مدنی افغان

کوار

انیکه آیریپتیانتز

تماس:

کاونتر پارت جهانی

anika@counterpart.org

فهرست راپور ارزیابی جامعه مدنی

ج اظهار امتنان
خ مخففات
۱ ۱: مقدمه
۱ الف: خلاصه اجرات
۵ ب: سفارشات
۶ ج: پس منظر پروژه
۹ د: جمهوری اسلامی افغانستان
۱۱ ۲: میتودولوژی
۱۲ الف: مصاحبه های معلوماتی مهم
۱۳ ب: سروی
۱۳ ب: ۱- افزار سروی
۱۴ ب: ۲- نمونه
۱۶ ب: ۳- نقشه ولایات سروی شده
۱۷ ج: گروپهای محوری
۱۷ ج-۱- هدف
۱۷ ج-۲- ساحه تحت پوشش سروی
۲۰ ج-۳- نقشه ولایات گروپ محوری
۲۰ د- محدودیتهای تحقیق
۲۰ د-۱- سروی
۲۱ د-۲- گروپهای محوری
۲۴ ۳: شرایط مساعد قانونی
۲۹ ۴: جهان مؤسسات جامعه مدنی در افغانستان

الف: تعریفات	۲۹
ب: گروپ بندی سازمانی	۳۳
ب-۱- سازمانهای قریه	۳۴
ب-۲- شوراها/ جرگه ها	۳۸
ب-۳-۱ مؤسسات غیر دولتی محلی	۴۰
ب-۳-۲ مؤسسات غیر دولتی بین المللی	۴۱
ب-۴- سازمانهای اجتماعی و کلتوری	۴۱
ج- ثبت شدن	۴۲
د- بازی کننده گان بزرگ	۴۵
ه- ادارات هماهنگ کننده	۴۷
و- ساحه جغرافیایی مؤسسات جامعه مدنی	۴۸
ز- رسانه های خبری	۴۸
ز-۱- انترنیت	۵۲
ز-۲- ارتباط و مفاهمه با رسانه های خبری	۵۲
ح- روابط مؤسسات جامعه مدنی با سکتورهای دیگر	۵۳
ح-۱- مردم عام	۵۳
ح-۲- حکومت	۵۶
ح-۳- مارکیت (بازار آزاد)	۵۸
۵. تحلیل سکتور مؤسسات جامعه مدنی	۵۹
الف - منابع مادی و بشری مؤسسات جامعه مدنی	۶۱
ب- انکشاف مؤسسات جامعه مدنی	۶۵
ج- فعالیتهای مؤسسات جامعه مدنی	۶۶
ج-۱- اولویتهای جدید مؤسسات جامعه مدنی	۶۹
ج-۲- خلاصه مسئله جندلر (اشتراک مرد و زن)	۷۱

۷۲	د- نقش شوراهای، مؤسسات غیر دولتی و شوراهای انکشافی
۷۳	د- ۱- نقش مستفدین
۷۴	ه- مستفدین مؤسسات جامعه مدنی
۷۵	و: محدودیتهای مؤسسات جامعه مدنی
۷۸	۶. خلاصه نتایج و دست آوردها
۸۶	ضمیمه الف: پرسش نامه سروی
۱۰۰	ضمیمه ب: سوالات گروههای محوری
۱۰۴	ضمیمه ج: لیست نام های مصاحبه شونده گان کلیدی
۱۱۱	ضمیمه د: فورمه راپوردهی مؤسسات غیر دولتی
۱۱۳	ضمیمه ه: ساحه جغرافیایی سروی

فهرست مطالب بحث میزهای مدور

۱. پیشگفتار..... ۱۱۷
۲. جامعه مدنی در افغانستان..... ۱۲۲
 - الف. تعریفات..... ۱۲۲
 - ب. اساسات جامعه مدنی..... ۱۲۶
 - ج. بازیگران جامعه مدنی کیها اند؟..... ۱۲۹
 - د. اختلاف نظر..... ۱۳۱
۳. جامعه مدنی و موانع فرهنگی..... ۱۳۴
 - الف. مرور اجمالی..... ۱۳۴
 - ب. موانع..... ۱۳۵
۴. فرهنگ و توسعه جامعه مدنی..... ۱۴۴
 - الف. تعریفات فرهنگ..... ۱۴۴
 - ب. عناصر مهم فرهنگ..... ۱۴۵
 - ج. معیارها- عنعنه ها و نهادها..... ۱۴۷
۵. جامعه مدنی و نقش مؤسسات مدنی در توسعه آن..... ۱۵۱
 - الف. مرور اجمالی..... ۱۵۱
 - ب. نقشهای خاص..... ۱۵۲
۶. فواید جامعه مدنی..... ۱۶۱
 - الف. جامعه مصوون..... ۱۶۱
 - ب. عناصر جامعه مدنی شگوفان..... ۱۶۳
۷. نتیجه گیری..... ۱۶۵

اظهار امتنان

مؤسسه کاونتر پارت بین المللی از همه اشخاص چه در کابل و چه در ۲۲ ولایت کشور که سخاوتمندانه به سوالات تحقیق کننده گان حاضر شدند، و این ارزیابی را ممکن ساختند، اظهار امتنان می نماید.

سوزان شمایدل از مجمع جامعه مدنی افغانستان (ACSF) و نماینده صلح سویس در افغانستان که ذخیره ارزشمند معلوماتی خویش را در رابطه به انکشاف مؤسسات جامعه مدنی در افغانستان بعد از دوره طالبان در اختیار ما گذاشتند و درباره اینکه این انکشاف را چگونه طرح و تحلیل نمائیم، با ارایه نظرات مفید و با ارزشت مساعدت نمودند، مورد سپاس خاص قرار گرفته است.

همچنان از آقایان عزیزالله رفیع، ضیاء آریا و جاوید نادر از مؤسسه نامبرده نیز بخاطر فراهم آوردن معلومات و ارقام و آموزش مصاحبه کننده گان و سهولت بخشیده گان گروههای محوری اظهار امتنان مینمائیم. و از آقای سلطان احمدی از مؤسسه هم اهنکی کمکهای عاجل برای افغانستان (CoAR) برای تنظیم گروه مصاحبه کننده گان و سهولت بخشیده گان، از آقای پام هارت جیرنک و خانم شینکی کروخیل و از خانم جیمی طرزی از مرکز تعلیمی زنان افغان بخاطر مساعدت آنها در تهیه پرسشنامه ها سپاسگذاریم.

نسخه الکترونیکی این سند شامل آدرس های انترنیتی (داخلی و خارجی) میباشد و ونه تنها آسانتر خوانده میشود بلکه معلومات مزید در آن گنجانیده شده است. نسخه الکترونیکی این سند رامیتوانید از وب سایت مؤسسه بین

المللی کاؤنٹرپارٹ: www.counterpart.org بدست بیاورید و یا از طریق ایمیل از خانم انیکا آیراپتیانتس Anika@counterpart.org بطلبید.

متن راپور و یا برخی از آن میتوان برای اهداف انکشافی، تعلیمی، تحقیق و طرح پالیسی مورد استفاده قرار گرفت، مشروط بر آنکه استفاده از این منبع بطور کامل ذکر گردد.

Acronyms used in this document

لست مخففات که در این سند استعمال گردیده است:

ACBAR	Agency Coordinating Body for Afghan Relief مؤسسه هماهنگی کمک های بشری برای افغانستان
ACSF	Afghan Civil Society Forum مجمع جامعه مدنی افغانستان
ADA	Afghan Development Association مجمع انکشاف افغانستان
AHDAA Afghanistan	Agency for Humanitarian Development Assistance for اداره کمکهای بشری برای افغانستان
ANCB	Afghan NGOs Coordination Bureau مؤسسه انسجام مؤسسات غیر دولتی افغان
ANSO	Afghan NGO Security Office دفتر امنیتی برای مؤسسات غیر دولتی افغانستان
APEP	Afghanistan Primary Education Program پروگرام تعلیمات ابتدائی افغانستان
AREA Afghanistan	Agency for Rehabilitation and Energy Conservation in پروگرام احیای و تحفظ انرژی در افغانستان
AREU	Afghan Research and Evaluation Unit یونت تحقیق و ارزیابی افغانستان

AWEC	Afghan Women's Educational Center مرکز تعلیمی زنان افغانستان
AWN	Afghan Women's Network شبکه زنان افغانستان
AYCA	Afghan Youth Coordination Agency اداره هماهنگی اموری جوان افغانستان
BIC	Bank Information Center مرکز معلومات بانک
CAII	Creative Associates International, Inc. انجمن مبتکرین بین المللی
CARE	Cooperative for Assistance and Relief Everywhere کی یر (پاملرنه)
CAWC	Central Afghanistan Welfare Committee کمیته رفاه افغانستان مرکزی
CBO	community-based organization سازمان مردم
CDC	(NSP) community development council شورای انکشاف مردم
CHA	Coordination of Humanitarian Assistance هماهنگی کمکهای انسانی
CHR	Coordination of Humanitarian Relief هماهنگی کمکهای عاجل بشری

CPAU	Cooperation for Peace and Unity	همکاری برای اتحاد و صلح
CSO	civil society organization	سازمان جامعه مدنی
CSSC	Civil Society Support Centers	مرکز تعاون جامعه مدنی
D&G	democracy and governance	دیموکراسی و اداره
DACAAR	Danish Committee for Aid to Afghan Refugees	کمیته دانمارک برای کمک به مهاجرین افغان
DDR	Disarmament, Demobilization and Reintegration	خلع سلاح و ملکی سازی
DED	Deutscher Entwicklungsdienst (German Development Service)	کمکهای انکشافی آلمان
DHSA	Development & Humanitarian Services for Afghanistan	انکشاف و کمکهای بشری برای افغانستان
DIHR	Danish Institute for Human Rights	انستیتوت حقوق بشر دانمارک
ESAR	Engineering Services for Afghanistan Reconstruction	خدمات انجینری برای بازسازی افغانستان
EU	European Union	اتحادیه اروپا

FCCS	Foundation for Culture and Civil Society بنیاد برای کلتور و جامعه مدنی
FP	(NSP) facilitating partner همکار سهولت بخشنده
GRSP	Ghazni Rural Support Program پروگرام برای حمایه دهات غزنی
HRRAC	Human Rights Research & Advocacy Consortium گروپ مشورتی برای ریسرچ و حمایت از حقوق بشر و مدافعه
ICC	Islamic Coordination Council شورای هماهنگی اسلامی
ICNL	International Center for Not-for-Profit Law مرکز بین المللی برای قانون غیر انتفاعی
ICVA	International Council of Voluntary Agencies شورای بین المللی ادارات دواطلب
IDP	internally-displaced person بی جاشده گان داخلی
I-PACS	Initiative to Promote Afghan Civil Society ابتکار تقویت جامعه مدنی افغانستان
IRC	International Rescue Committee کمیته بین المللی نجات
ISO	Intermediary Service Organizations سازمانهای خدماتی

KRA	Kunduz Rehabilitation Agency	ادارهٔ رفاه کندز
MoE	Ministry of Economics	وزارت اقتصاد
MoIC	Ministry of Information & Culture	وزارت اطلاعات و کلتور
MoJ	Ministry of Justice	وزارت عدلیه
MoP	Ministry of Planning	وزارت پلان
MRRD	Ministry of Rural Rehabilitation & Development	وزارت احیا و انکشاف دهات
NGO	(Ministry of Planning-registered) non-governmental organization	موسسه غیردولتی (راجسترشده در وزارت پلان)
NPP	National Priority Program	پروگرام اولویتهای ملی
NSP	National Solidarity Program	پروگرام همبستگی ملی
ODA	official development assistance	کمک رسمی انکشافی
PVO	private voluntary organization	سازمان داوطلب شخصی
RAFA	Reconstruction Authority for Afghanistan	ادارهٔ بازسازی افغانستان

REACH	Rural Expansion of Afghanistan's Community-Based Healthcare انکشاف سازمانهای صحتی مردمی افغانستان
RfA	(USAID) request for applications درخواست نامه
RSSA	Reconstruction and Social Services for Afghanistan بازسازی و خدمات اجتماعی برای افغانستان
SDC	Swiss Development Corporation اتحادیه انکشافی سویس
SDF	Sanayee Development Foundation بنیاد انکشافی سنایی
STAAR	Social and Technical Association for Afghanistan Rehabilitation اتحادیه تخنیک و اجتماعی برای رفاه افغانستان
SWABAC	South-West Afghanistan Balochistan Association for Coordination اتحادیه هماهنگی افغانستان، جنوب غرب بلوچستان
TAF	The Asia Foundation ایشیا فوندیشن
UNDP	United Nations Development Program پروگرام انکشافی ملل متحد
USAID	US Agency for International Development اداره آیالات امریکا برای انکشاف بین المللی
VO	village organization سازمان قریه

۱. مقدمه:

الف: خلاصهٔ آجرات

این ارزیابی از وضع جامعهٔ مدنی در افغانستان برای آن صورت گرفته که ضرورت دانستن درست ترکیب و صحت جامعهٔ مدنی در افغانستان را ارایه نماید. این ارزیابی از جانب مؤسسه بین المللی کاونتر پارت به اساس یک موافقتنامه تعاونی با اداره انکشاف بین المللی امریکا (USAID) در چوکات پروگرام ابتکار تقویه جامعه مدنی افغانستان (آپیکس) اجرا گردیده.

هدف اصلی این ارزیابی آن است تا در رابطه به انکشاف مؤسسات جامعهٔ مدنی در افغانستان یک پالیسی به کار گرفته شود که بر بنیاد معلومات استوار بوده و منابع مالی به شکل مساوی و مناسب توزیع گردد. ارزیابی طور طرح گردیده است که از آن منحیث یک نقطه آغاز برای کمکهای که تحت پروگرام آپیکس در نظر گرفته شده، استفاده به عمل آید.

در مراحل بعدی با کسب معلومات دقیق تر و به اساس تجارب در باره روشهای مؤثر و مفید برای پیشبرد جامعهٔ مدنی در افغانستان این پروگرام نیز وسعت بیشتر خواهد یافت. بخش ارزیابی آپیکس سعی می ورزد تا:

- جایگاه جامعهٔ مدنی را در شرایط افغانستان تعیین نماید.

- چگونگی و مؤثریت جامعهٔ مدنی را در کشور تعریف نماید.

- نیازمندیهای اولی جامعهٔ مدنی را تشخیص کند.

د مدنی ٲولنی د ارزونی راپور



- توقعات واقع بینانه در باره پختگی سازمانی جامعه مدنی را تعریف نماید.

- نیازمندیهای قانونی جامعه مدنی را شناسایی کند.

- روابط بین حکومت و جامعه مدنی را تشخیص کند.

- رابطه جامعه مدنی با رسانه های خبری را درک کند.

- چگونگی روابط بین بازی کنان در داخل سکتور تعیین گردد

پیشینی میگردد که این ارزیابی نه تنها برای پروگرامهای که از جانب اداره انکشاف بین المللی ایالات متحده امریکا تمویل میگردد مفید خواهد بود، بلکه جمع کثیر از مؤسسات که در امور انکشافی افغانستان مصروف اند میتوانند از آن استفاده کنند. برای این هدف نتایج ارزیابی بطور وسیع در بین جامعه انکشافی توزیع خواهد گردید.

ارزیابی نشان داد، که با وجود مشکلات فراوان که در گذشته موجود بودند، سکتور جامعه مدنی در افغانستان اشکال گوناگون را بخود گرفته و همیشه در حالت پیشرفت بوده است. عوامل عمده که تطبیق پروگرام آپکس را متاثر خواهد ساخت قرار ذیل اند:

- تکرر متداوم و پیوسته جامعه مدنی افغانستان برای تطبیق اهداف پروژه ها.

- سطح نسبتاً پایین پختگی مؤسساتی سکتور جامعه مدنی.

- مقدار زیاد پول که در اختیار سازمانهای کم تجربه قرار دارد و یا مسوولیت که به آنها تفویض گردیده است.

● اعتبار نسبتاً زیاد گروپهای عنعنوی و سنتی نسبت به سازمانهای جدید.

● سازمانهای جامعه مدنی در پروسه بازسازی افغانستان نقش عمده دارد. آنها در تطبیق پروژه های انکشافی مانند سرکها و زیربناها و در تهیه خدمات اجتماعی به مردم در سر تاسر افغانستان مصروف اند. در سروی که از جانب مؤسسه بین المللی کاونترپارت در مارچ سال جاری (۲۰۰۵) با ۶۷۸ مؤسسه انجام یافت، شمار پروژه های انکشافی که ذریعه مؤسسات جامعه مدنی زیر دست گرفته شده بود به ۳۴۲۸ رسیده بود. این یک رقم بسیار خوش آیند است.

در بین هر کدام از این عوامل البته کاستی های موجود است ولی دیده میشود که فرصت ابتکار برای پروگرامها در یک محیط فعال و زنده نیز فراهم شده است. ارزیابی به این نتیجه رسیده است که مردم افغانستان متعهد اند تا در پروسه ملت سازی اشتراک ورزند. اگر چه سطح عمومی پختگی مؤسساتی جامعه مدنی پائینتر است ولی سروی وقضیه های مشخص نشان داده است که یک درک نسبتاً عالیترو عمیق تر از اهداف جامعه مدنی به میان آمده است. نتایج بدست آمده دیگر که میتواند در تطبیق پروگرام آپیکس تأثیر خود را بجای بگذارد، عبارت انداز:

مصاحبه ها با اشخاص و گروپهای عمده نشان داده است که ظرفیت مؤسساتی اکثر سازمانهای جامعه مدنی از سطح پائینتر بر خوردار است و ارزیابی نشان میدهد که اکثر سازمانهای جامعه مدنی نیازمندیهای خود در عرصه بلند بردن ظرفیتها را نه می شناسند بلکه صرف نیازمندی برای در یافت کمک مالی را عنوان میسازند. در سروی که انجام یافته است تقریباً ۵۶ در صد سازمانها این نیازمندی را شناسایی کرده اند. نیازمندیهای دیگر اختصاصی که از آن ذکر

بعمل آمده است به اشکال گوناگون ارتباط و مفاهمه از سفرکردن تا مفاهمه الکترونیکی تعلق میگرد همچنان جواب دهنده گان داد گری و مدافعه را نیز بحث یکی از نیازمندیهای خود شناسایی کرده اند. ولی چیزیکه قابل تعجب بود این است که آنها به فکتور امنیت اهمیت چندان قایل نبودند. این نظر جواب دهندگان در مقایسه با درک عمومی از امنیت در کشور حیرت انگیز است.

موضوع حقوق زنان بدون شک یکی از جنبه های دشوار در روند انکشاف جامعه مدنی در افغانستان بشمار میرود و پروگرام آپیکس بادر نظر داشت یک محیط مملو از دشواریها باید با این مسئله با احتیاط کامل و بصورت متداوم برخورد نماید. باوجود این مشکلات، ارزیابی در بسیاری موارد نشان داده است که از اهمیت مسئله زنان درک کافی وجود داشته و سعی شده است تا زنان را در پروسه بازسازی شریک سازند.

یک تعداد کم از سازمانهای افغانی که بطور نسبی از سطح بلند ظرفیت برخوردار اند به شکل مجموعی از قسمت اعظم بودجه موجود برای سازمانهای جامعه مدنی افغانستان استفاده میکند. چوکات قانونی که جامعه مدنی میتواند فعالیتهای خود را در آن تنظیم کند، هنوز از قوت کافی برخوردار نه بوده و در موارد کثیر با سوء تفاهمات و ابهام آغشته میباشد. که این مسئله توسط سازمانهای جدید که به شتابزدگی از طرف تمویل کننده گان بوجود می آیند، مشکلات فراینده را درین عرصه ببار آورده است.

ب: سفارشات:

- مساعی جهت تقویه جامعه مدنی باید طبیعت متنوع سازمانهای جامعه مدنی افغانستان و نیازمندیهای گوناگون آنها را در نظر بگیرد و در نتیجه یک روش انعطاف پذیر در برابر بلندبردن ظرفیتهای آن اتخاذ گردد.
- شوارها و علما که اکثراً متشکل از مردها بوده و باوجود آنکه نمیتوانند از همه افراد نمایندگی کنند باید تقویه گردند زیرا اینها در بین مردم از اعتبار فراوان برخوردار بوده و دارای نیروی هستند که میتوانند جامعه مدنی را در افغانستان به یک قوه جدید مبدل سازند.
- پروگرام آپیکس باید در شناسایی سازمانهای مورد نظر شان از تجارب چند دهه مؤسسه بین المللی کاونترپارت در عرصه انکشاف مؤسسات استفاده نماید و سازمانهای را مورد توجه قرار دهد که نشان دهند میتوانند روند انکشاف جامعه مدنی را از طریق مساعدت های دراز مدت خویش تقویه نمایند.
- استراتیژی بلند بردن ظرفیتهای باید از کمکهای تدریجی مانند کمکهای کوچک آموزشی برای سازمانهای جدید تا کمکهای بزرگتر معرفی گردد.
- همچنان لازم است تابه ثبت کردن (راجستر) سازمان توجه گردد و این امر بحیث یک شرط لازمی برای دریافت کمک مالی شناخته شود. در حال حاضر راجستر شدن یک مسئله بی اهمیت پنداشته میشود و شاید هم راه معقول برای آن نباشد تا تعیین گردد که آیا یک سازمان مستحق دریافت کمک هست و یا خیر.

- پروسه تصویب و تطبیق قانون مؤسسات غیر دولتی باید تقویه گردیده و بحیث اولویت باقی بماند زیرا این امریکی از عناصر کلیدی برای یک جامعه مدنی فعال در هر کشور بشمار میرود.
- در طرح پروگرام آموزش و ارتقای ظرفیت باید به نیازمندی های پاسخ داده شود که در ارزیابی شناسایی گردیده است، اگر اراده شنیدن آن موجود باشد. نیازمندیهای حقیقی بدون تردید بیشتر از آن است که جواب دهنده گان آنرا درک میکنند.
- سازمانهای جامعه مدنی باید با مردم رابطه نزدیک داشته باشند و آنرا بحیث یک وسیله برای ایجاد حوزه های دارای بنیاد وسیع و کسب اعتماد در بین مردم مورد استفاده قرار دهند.
- در کمپاین مبارزه برای بلند بردن سطح آگاهی مردم باید از رسانه های خبری استفاده وسیع بعمل آید و خاصاً از رادیو که یکی از وسایل مهم اطلاعات برای مردم بشمار میرود.
- باوجود اینکه برخورد با مسایل زنان در افغانستان عاری از مشکلات نیست ولی با آنهم همکاری با زنان آغاز گردیده و باید به صورت دقیق تحلیل شود که این پروگرام یک ستراتیژی موثر را برای اشتراک زنان طرح نماید.

ج- پس منظر پروژه:

اداره انکشاف بین المللی امریکا تحت پروگرام ابتکار برای تقویه جامعه مدنی افغان (آپیکس) در جنوری سال ۲۰۰۵ به موسسه بین المللی کاونترپارت

قرارداد ۱۵ میلیون دالری برای ۳ سال اعطاء نموده. هدف عمومی پروگرام آپیکس این است که نقش و تداوم جامعه مدنی را در افغانستان از طریق کورس های آموزشی برای ارتقای ظرفیت و مهیا ساختن کمکها برای آن عده از سازمانها را تقویه کند، که نشان بدهند میتوانند به سازمانهای مؤثر و پایدار مبدل گردند.

پروژه آپیکس بطور عمده چهار هدف را تعقیب میکند:

هدف ۱: تضمین یک پالیسی که بر بنیاد معلومات و تحقیق استوار باشد و تخصیص منابع عادلانه برای اتخاذ تصمیم در ارتباط به جامعه مدنی و انکشاف مؤسسات آن در افغانستان.

هدف ۲: مساعدت در طرح و تطبیق یک چوکات همه جانبه قانونی که سکتر سازمانهای جامعه مدنی را تقویه کند.

هدف ۳: بلند بردن ظرفیت سازمانهای جامعه مدنی تا بتواند بطور مؤثر فعالیتهای خود را طرح، تطبیق، تنظیم، نظارت و ارزیابی کند و اهداف سازمانی را با شفافیت و مسؤلیت کامل اجرا کند.

هدف ۴: تهیه کمکهای مالی برای سازمانهای جامعه مدنی تا بتوانند پروژه های انکشافی و داد گیری را تطبیق کنند.

روش مؤسسه بین المللی کاونترپارت در ارتباط به پروگرام آپیکس حمایت سازمانهای میانجی خدماتی نیرومند (ISOs) و مراکز حمایتی جامعه مدنی (CSSCs) میباشد تا منحصراً عناصر لایتنجری جامعه مدنی عمل کند.

مؤسسه بین المللی کاونتریپارت سازمانهای جامعه مدنی برای انفاذ قانون جدید مؤسسات غیردولتی شریک میسازد تا برای تطبیق و نظارت قانون و داد گیری به دفاع از مؤسسات جامعه مدنی کار کند.

مؤسسه بین المللی کاونتریپارت از جانب دیگر در ارتقای ظرفیت دولت مساعدت خواهد کرد تا قانون جدید برای مؤسسات غیردولتی به منصه اجرا بگذارد. مؤسسه بین المللی کاونتریپارت میتواند ذریعه سازمانهای ISOs و CSSCs به دورترین نقاط افغانستان برسد و به سازمانهای اجتماعی جامعه مدنی کمک کند تا ظرفیتهای خود را بهتر ساخته و بدین ترتیب اشتراک مردم را در جامعه مدنی به شکل که شفافیت و مسوولیت در آن تضمین باشد یقینی سازد. میکانیزمها ورشهای متعدد مالی موجود است که میتوانند به مؤسسات غیردولتی کمک کند تا اهداف انکشافی و دادگیرانه خود را تشخیص و درک نماید.

مؤسسه بین المللی کاونتریپارت دو سازمان جامعه مدنی افغان را به حیث همکاران خود انتخاب نموده است:

اجتماع جامعه مدنی افغان ACSF: در تشکیل این سازمان ۷۰ سازمان فعال جامعه مدنی اشتراک ورزیده اند تا جامعه مدنی را برای اشتراک در پروسه معاصر سیاسی تشویق کند و سازمان دوومی مرکز تعلیمی زنان (AWEC) میباشد که این سازمان خود را برای پیشبرد حقوق، خود کفایی، نیرومندی و تفاهم بین زنان و اطفال را از طریق پروگرامهای تعلیم و تربیه، صحت، تعلیمات صلح و پروژه های انکشافی اجتماعی و اقتصادی وقف نموده است. به این ترتیب این ارزیابی بطور خاص با سازمانهای متذکره مشوره های متعدد را انجام

داده است. ACSF در طرح و تطبیق این ارزیابی نقش بارزی را بازی نموده است.

پروژه مؤسسه بین المللی کاونترپارت همچنان باشمار از شریکان تطبیق کننده دیگر امریکایی نیز در تطبیق آن کار میکند: مرکز بین المللی برای قانون غیر انتفاعی International Center for Not-for-Profit Law (ICNL) در تدوین قانون برای مؤسسات غیر انتفاعی دولتی در افغانستان مساعدت خواهد کرد. در کابل انجمن مبتکرین بین المللی (CAII) (Creative Associates International, Inc) در تهیه لوازم لوژیستیک و خبری کمک میکند. مشاورین و همکاران ملی و بین المللی گماشته میشوند تا موضوعات و ملاحظات مربوط به جندر را در هر بخش از پروگرام بگنجانند.

د- جمهوری اسلامی افغانستان:

افغانستان در آسیای جنوبی یک کشور کوهستانی بوده و از طرف شمال از جمهوری های سابق اتحاد شوروی تاجکستان، ازبکستان و ترکمنستان از طرف غرب از ایران و از طرف جنوب ذریعه پاکستان احاطه گردیده است. در طی سالهای اخیر در تاریخ افغانستان این کشور از جانب قوت های رقیب زیر فشار بوده است. در گذشته بسیار نزدیک در نوامبر سال ۲۰۰۱ جنگ ۲۵ ساله داخلی وقتی پایان یافت که حمله نظامی به رهبری آیالات متحده امریکا طالبان را از قدرت برکنار ساختند. طالبان، یک قدرت سیاسی که به بنیاد مذهب استوار بود برای گروپ تروریستی القاعده پناهگاه رامساعد ساخته بود.

جنگ چندین ساله ساختارهای دولتی را تا حد زیاد تخریب کرده و معلومات و ارقام که دربارهٔ نفوس افغانستان در اختیار داریم تا اندازهٔ زیاد متکی به حدس می‌باشد. ولی با آنها هم ارقام که ما از دفتر مرکزی احصائیه بدست آوردیم نفوس این کشور در سال ۲۰۰۴ در حدود (۲۱) بیست و یک میلیون تخمین زده است. افغانستان دارای هشت ساحه جغرافیوی بوده که به ۳۴ ولایت تقسیم بندی شده است و هر ولایت بطور اوسط دارای یا زده (۱۱) ولسوالی می‌باشد.

به اساس از قام تازه موجود بزرگ ترین گروپ قومی پشتونها یعنی پشتو زبانان ۶۳٪ نفوس را می‌سازند که در جنوب کشور زنده گی میکند و ۱۲٪ آن دری زبانان تاجک در شمال زنده گی دارند و ۹ درصد دری زبانان هزاره اند که در غرب کشور جاگزین گردیده اند، ۵ و ۶ درصد دری زبانان ازبک اند که در شمال افغانستان زندگی دارند. باقی نفوس شامل بلوچ، ترکمن، ایماق، وپشته ای می‌باشد.

افغانستان بطور عمده به کمکهای بین المللی وابسته می‌باشد و ۹۰٪ از بودجه رسمی آن ازین درک جبران می‌گردد.

شکل عنعنوی اداره خود گردان در افغانستان به شکل جرگه ها (جرگه: درپشتو و شورا: دردری و عربی) موجود بوده است. این سازمانها به سطح قریه، ولسوالی، ولایت و قبیله در اکثر نقاط کشور موجود است، ولی هراندازهٔ که زنده گی شهری انکشاف میکند به همان پیمانه از نفوذ این سازمانها نیز کاسته میشود. جرگه ها یا شوراها حتی بعض از وظایف را انجام میدهند که مسؤلیتهای حکومت شمرده میشود - بطور عمده حل و فصل منازعات - و

همچنان بعض از نقش های مؤسسات جامعه مدنی را ایفا میکنند، که گروپهای از افراد را برای انجام اهداف مشخص جمع آوری مینمایند.

یکی از حادثات بسیار عمده در سال ۲۰۰۵ انتخابات پارلمانی در ماه سپتمبر خواهد بود که در آمادگی بران آن توقع میرود که کارهای مربوط به انتخابات انجام داده شود. درین رابطه بطور خاص سازمانهای بزرگ امریکایی باید فعالیتهای مربوط به بلند بردن ظرفیت را تنظیم کند. این سازمانها شامل انستیتوت بین المللی جمهوری خواهی، انستیتوت ملی دیموکراتیک و نهاد بین المللی برای سیستمهای انتخاباتی میگردند.

۲. میتودولوژی:

مؤسسه بین المللی کاونترپارت برای جمع آوری معلومات از چهار وسیله کار گرفته است تا بنیاد را برای ارزیابی پروژه آپیکس تهیه بدارد.

◀ مرور بر معلومات تحریری موجود پیرامون جامعه مدنی در افغانستان، بشمول تحقیق و استفاده از انترنیت.

◀ زیادتز از ۵۰ مصاحبه با منابع عمده معلوماتی.

◀ سروی ۶۷۸ مؤسسات جامعه مدنی.

◀ ارزیابی کارمؤسسات جامعه مدنی و تاثیر آن در هشت ولایت از طریق ۲۴ گروپ محوری که در آن ۲۶۰ تن از ۷۳ شورا و ۶۵ سازمان ثبت شده و ۶۹ گروپ مستفیدین اشتراک ورزیده بودند.

احزاب سیاسی از این ارزیابی مجز ماندند، زیرا اینها در تحت پروگرام تمویل کننده گان دیگر مطرح میشوند. همچنان ادارات خصوصی تعلیمی هر چند که شاید به منفعت شخصی استوار نباشد، با آنها بطور عموم اینها نیز من حیث یک سکتور جداگانه شناخته شده و شامل این کتگوری نه میشود.

الف: مصاحبه های معلوماتی مهم:

در جنوری و اپریل ۲۰۰۵ در کابل با ۵۰ تن از نماینده گان جامعه مدنی، رسانه های خبری، حکومت های افغانی و خارجی، سازمان های بین المللی و تمویل کننده گان بیرونی مصاحبه های معلوماتی صورت گرفته است.

(لست مصاحبه ها در ضمیمه ج شامل شده است. اکثر از مصاحبه ها زیاده تر از یک ساعت طول کشید و موضوعات ذیل را احتوا کرده است.)

- چگونه میتوانیم در شرایط افغانستان جامعه مدنی را تعریف کنیم؟

- سازمان های جامعه مدنی مصروف چه کارهای اند؟

- بنیاد مالی آنها چیست؟

- چه موانع در برابر فعالیت آنها قرار دارند؟

در نتیجه مصاحبه‌های ماه جنوری ماتوا نیستم پلان را طرح نمائیم که در سروی ساحوی از آن استفاده کنیم و همچنان سوالات را برای گروپهای محوری طرح ریزی کنیم. در مصاحبه‌های بعدی ماه اپریل معلومات اضافی را جمع آوری نمودیم که در مصاحبه‌های برج جنوری گنجانیده نه شده بود. اگر چه شمار از مصاحبه دهنده گان با سازمانهای همکاری میکردند که در تطبیق پروگرام (ایپکس) رقیب همدیگر بودند، ولی تقریباً همه آنها نه تنها در تهیه معلومات و اسناد بلکه در ارایه پیشنهادات با منابع دیگر همیشه بدون تردید آماده همکاری بودند.

ب: سروی:

ب - ۱- افزار سروی:

سروی طوری طرح گردیده است که بتواند یک نظر اجمالی بر کمیت سکتور جامعه مدنی در افغانستان را ارائه کند، زیرا این نوع معلومات از طریق نوشته‌های موجوده میسر نبود. اکثریت از مطالعات پیرامون جامعه مدنی منحصر به شهر کابل بوده است. دو بخش ارزیابی موجوده سروی ساز مانهای جامعه مدنی و گروپهای محوری، از جانب سازمان هم آهنگی کمکهای بشری (CoAR) به انجام رسیده است. این یک مؤسسه جامعه مدنی افغان است و دارای شبکه از افراد هستند که در سرتاسر کشور آزادانه با هر مؤسسه کار میکنند و در سروی تجارب خوب را کسب کردند. سروی طوری طرح ریزی شده بود که درباره کمیت آن عده از گروپها معلومات میدهد که در شرایط افغانستان توانایی داشتند بحیث مؤسسات جامعه مدنی فعالیت کنند. اجتماع جامعه مدنی افغان

(ACSF) که همکار مؤسسه بین المللی کاونترپارت میباشد با مؤسسه CoAR قرارداد فرعی بسته بود تا پرسشنامه های ۵۲ فقره ای را در سروی خود بکار ببرند. این پرسشنامه ها بزبانهای دری و پشتو ترجمه شده بود.

پرسشنامه ها قبلاً ذریعه مصاحبه کننده گان مجرب از مؤسسه CoAR در کابل و مناطق اطراف آن به محل اجرا گذاشته شده بود. بعد از آنکه هژده مصاحبه آزمایش شد. سایر پرسشنامه های دیگر از لحاظ محتویات و وقت تغییر خوردند.

(پرسشنامه سروی در ضمیمه الف گنجانیده شده است) یک تن از مصاحبه کننده گان مؤسسه CoAR از هر ولایت به کابل دعوت شدند تا پروگرام آموزشی یک روزه پیرامون تکنیکهای مصاحبه را سپری نمایند. به نسبت ملاحظات امنیتی در جریان سفر و منابع محدود همه مصاحبه کننده گان از ۲۲ ولایت مردها بودند.

ب - ۲ - نمونه:

۲۲ ولایت که بطور تقریبی از تنوع قومی، جغرافیایی لسانی و اقتصادی نمایندگی میکرد برای سروی انتخاب گردیدند. مؤسسه CoAR در ۲۲ ولایت یک منطقه ۱۸ شهری و یک منطقه روستایی را برای سروی انتخاب کردند که امکانات دسترسی به آن موجود بود و همچنان امکان تشکیل مؤسسات جامعه مدنی در آن میسر بود. وقتی همکاران COAR خبر دادند که در ولسوالیهای مد نظر سازمانهای جامعه مدنی را دریافت نه کردند به عوض شش ولسوالی از جمله ۲۲ ولسوالی که قبلاً برای سروی انتخاب گردیده بودند، در مناطق دیگر همین ولایت ولسوالیهای دیگر معرفی کردند. یک ولسوالی بنا بر طوفان و سیلاب شدید در جریان سروی باید عوض میشد.

(درضمیمه (و) شما لست آن ولایات و ولسوالیها را می یابید) که برای سروی انتخاب شده بودند و همچنان نامها آن عده ولسوالیهای را نیز دریافت میکنند که بعداً به عوض ولسوالیهای دیگر معرفی گردیدند.

از آنجائیکه تمام انواع مؤسسات جامعه مدنی و گروههای ابتکاری به سطح کشور هنوز ثبت نه گردیده، ازینرو ما برای انتخاب سروی از یک طریقه عاجل و فوری کار گرفتیم، سروی کننده گان با آن عده سازمانها و شوراهای صاحبها را انجام دادند که معرفت قبلی با آنها داشتند. و بعداً ذریعه این سازمانها گروهها و مؤسسه جامعه مدنی دیگر را در منطقه سراغ کردند. CoAR به همکاران خود وظیفه دادند تا مصاحبه ها را با تعداد هر چه زیادتیر از رهبران مؤسسات جامعه مدنی در دو ولسوالی همان ولایت در ظرف سه هفته ماه مارچ ۲۰۰۵ انجام بدهند. سروی کننده گان همچنان توظیف گردیده بودند، منطقه را بطور کلی تحت سروی قرار بدهند و با همه مؤسسات جامعه مدنی (رسمی و غیر رسمی) اعم از مؤسسات غیردولتی، اتحادیه های اجتماعی و کلتوری، شوراهای علما، جرگه های عنعنوی، و شوراهای که توسط مؤسسات غیرحکومتی ایجاد شدند، سازمانهای مردم، گروههای زنان، جوانان، محصلان، اتحادیه های مسلکی و سازمانهای خبررسانی و غیره، مصاحبه کنند.

به این ترتیب سروی در ۴۴ ولسوالی (۱۱ در صد از جمله ۳۸۸ ولسوالی کشور) و دو بر سووم قسمت افغانستان را تشکیل میدهد صورت گرفت. تحقیق کننده گان CoAR به تعداد ۷۱۲ پرسشنامه را تکمیل کردند. نتایج و ارقام که ازین سروی بدست آمده است، به ۶۷۸ جواب دهنده راجع میگردد که خود را سازمانهای غیر انتفاعی معرفی کردند.

گروپهای محوری وسیلهٔ دووم ارزیابی بود و طور طرح گردیده بود تا معلومات در باره چگونگی جامعهٔ مدنی را ارائه کند و از این طریق بتوانیم یک تصویر عمومی از فعالیتهای مؤسسات جامعهٔ مدنی را در سرتاسر افغانستان ترسیم نمایم، سرشت منطقوی آنها را روشن نمایم و دریا بیم که مؤسسات جامعهٔ مدنی، دولت محلی، شورا جمعیتها و مراجعین درباره فعالیتهای جاری مؤسسات جامعهٔ مدنی در هشت حوزه کشور چه فکر میکنند.

چ - ۲ - ناحه تحت پوشش سروی:

مرکز یک ولایت از هشت حوزه جغرافیایی افغانستان برای مصاحبه با گروپهای محوری انتخاب گردیده بود. ولایات بطور ذیل اند:

- کندز (شهر کندز)
- بلخ (شهر مزار شریف)
- کندهار (شهر کندهار)
- هرات (شهر هرات)
- ننگرهار (جلال آباد)
- غزنی (شهر غزنی)
- لوگر (پل علم)

گروپهای محوری از جانب ACSF ، CoAR ویا توسط سازمانهای همکار CoAR تنظیم شده بودند. به تعداد هشت نفر از سهولت بخشنده گان برای گروپ های محوری آموزش دیدند. این کورس از طرف کاونتریارت بین المللی و ACSF تنظیم گردیده بود که شرکت کننده گان در عرصه تنظیم گروپهای محوری، انتخاب شرکت کننده گان و راپوردهی آموزش بینند و دو نفر آنها زنان بودند. سهولیت بخشنده گان در باره اینکه گروپهای محوری را چگونه تنظیم کنند، چگونه راپور را تنظیم کنند و راپورهای گروپهای محوری چه چیزها را درخود بگنجانند، رهنمودهای مشخص را دریافت کردند. کلیه مواد مربوط به گروپهای محوری به زبانهای پشتو و دری ترجمه شده اند.

بطور کل ۲۴ جلسه گروپهای محوری دایر شدند که در هر حوزه ۳ جلسه صورت گرفته که در آن مجموعاً ۲۶۰ تن از ۷۳ شورا ۶۵ سازمان ثبت شده و ۶۹ گروپ / جمعیت اشتراک ورزیدند. ۸۳٪ از اشتراک کنندگان گروپهای محوری مردها بودند. هر جلسه گروپهای محوری چندین ساعت ادامه یافته و توسط یک سهولیت بخشنده از سازمان CoAR به معاونت یک تن از یاداشت گیرنده رهبری میشد.

در هر حوزه سهولت بخشنده گان درسه جلسه جداگانه مصاحبه ها را انجام داده اند. درین جلسات نمایندگان مؤسسات غیردولتی، نمایندگان از شوراها مانند مؤسسات جامعه مدنی (شورا، علما) سازمانهای مردم قریه، و مستفدین مؤسسات جامعه مدنی و شورا اشتراک کردند. همه گروپهای به پنج سوال ذیل جواب دادند تا درمورد ذیل معلومات حاصل کنند:

- تحولات که در سه سال اخیر وقوع پیوسته اند.
 - تغییرات دیگر که گروهها میخواهند نشاندهی نماید.
 - نقش مستفیدین، سازمانهای ثبت شده و شوراها.
 - منابع یا کمکهای مالی برای هر گروه.
 - تفاوت کار هر گروه به مقایسه کار پنج سال گذشته همان گروه.
- بطور عموم جلسات سازمانهای غیر دولتی در دفاتر جامعه مدنی دایر گردیدند. و جلسات شوراها یا مراجعین در بین جمعتهای مردم در جاهای منطقوی صورت گرفته است.
- در اخیر کار ساحوی ACSF سهولت بخشنده گان گروهها را به کابل دعوت کردند تا یک فیدبک عمومی (نظریایی) را جمع آوری نموده و یاداشتهای نوت گیرندگان را به لسان انگلیسی ترجمه کنند.

مصاحبه کننده گان سروی خبر دادند که در شناسایی سازمانها با مشکلات برخوردند. در اکثر مناطق روستایی دفاتر مؤسسات غیر دولتی وسازمانهای اجتماعی و کلتوری بسته بودند، وتنها نشانه موجودیت آنها لوحه های بودند که بالای دفاتر نصب شده بودند.ولی درهر دومتطقه، چه روستائی وچه شهری شوراها به آسانی قابل دریافت بودند، برعکس مؤسسات غیر دولتی وسازمانهای کلتوری و اجتماعی درمناطق شهری به مشکل میتوانست یافت شود. زیرا مردم محل از آن اطلاع نداشتند. مطابق گفتار CoAR هیچ کس درباره آنها معلومات نداشت.

د- ۲- گروپهای محوری:

هدف عمده تحقیق پیرامون گروپهای محوری معمولاً این است تابطور از تجارب، طرزتلقی و عقاید شرکت کنندگان آموخته شود که از طریق بکار برد روش دیگر امکان پذیر نباشد. ولی گروپهای محوری قابلیت انراندارند برای تمام مردم ، درین صورت برای سکتور جامعه مدنی اصول عام و قابل پذیرش را پیشکش کند. این محدودیت گروپها شاید ناشی از اشتراک کم مردم در گروپهای محوری باشد و همچنان این عامل که شرکت کننده گان شاید نمونه انتخابی نباشد، نیز نقش داشته باشد.

گروپهای محوری میتوانند شما ر زیاد از اشتراک کننده گان راتقویه کنند که بحیث کارشناسان شناخته شده اند و با گروپهای محققین همکاری میکنند. سهولت بخشنده گان CoAR در راپورهای خود یا دآورشده که شوراها و مستفدین هر دویسیار خوشنودبودند ازاینکه نظرات وپشنهادات شان شنیده میشوند. اینها احساس میکردند که این یک امر عادی نیست و امید وار بودند

که در آینده نیز در مذاکرات و دیالوگ شرکت کنند. همچنان اشتراک کننده گان از موقع استفاده کردند هم در جلسات و هم در اوقات تفریح موضوعات دیگر مربوط به این مسئله را زیر بحث گرفتند.

عدم مساوات در انتخاب اشتراک کننده گان:

طوری که نتایج سروی نشان داد گروههای محوری از لحاظ جنس مساویانه نبودند و بیشتر از ۸۳٪ اشتراک کننده گان را مردها تشکیل میدادند. دلایل که در رابطه به انتخاب غیر مساویانه ارائه شده اند عبارت بودند از اینکه زنان " بی سواد" به مجالس دعوت نه شده اند، روز زن که چند روز بعد از آن به حیث روز رخصتی اعلان شده بود و زنان از این بابت مصروف بودند، مجالس زنان نباید در دفاتر مؤسسات غیر حکومتی دایر میشد، و سهولت بخشنده گان از موجودیت شوراهای و سازمانهای زنان در منطقه اطلاع نداشتند. با در نظر داشت این حقیقت که کمتر از ۴۰٪ از اعضاء و کارمندان سازمانهای جامعه مدنی متشکل از زنان میباشد، در نتیجه میتوان گفت که منتظمین محوری مساعی کافی به خرج نداده اند تا زنان را در گروههای خویش شامل سازند.

اگر چه منتظمین کننده گان گروه های محوری و سهولت بخشنده گان CoAR هدایت گرفته بودند که مؤسسات غیر حکومتی، و سازمانهای کلتوری و اجتماعی را دعوت کنند، ولی در فرجام تنها مؤسسات غیر حکومتی برای اشتراک در گروههای محوری دعوت شده بودند، از اینرو معلومات و ارقام که از طریق گروههای محوری از سازمانهای ثبت شده جمع آوری شده است محض نظرات مؤسسات غیر دولتی را منعکس میکند.

طرح تحقیقات با در نظر داشت که مستفیدین آن سازمانها و شوراها باید در گروپهای محوری اشتراک ورزند، که قبلاً دردو گروپ دیگر در ولسوالیها شرکت داشتند. ولی باید گفت که مستفیدین از جمله مراجعین همان شوراها و سازمانها نه بودند که در گروپهای محوری اشتراک ورزیده بودند.

همچنان مورد دیگر تخلف از طرح تحقیق این بود که همه اشتراک کننده گان در گروپهای محوری اضافه تر از آن ولسوالی نماینده گی کردند که برای یک گروپ مشخص انتخاب شده بود. بنا براین ارقام و معلومات که از گروپهای محوری جمع آوری گردیده تصویر از فعالیتهای سازمان های جامعه مدنی یک ولایت یا یک ولسوالی خاص رابدست نه میدهند، بلکه این معلومات یک تصویر عمومی را ارائه میکند.

مانند گروپهای محوری احتمال آن موجود است که در انتخاب مستفیدین برای شرکت در جلسه ها نیز روش غیر مساویانه به کار گرفته شده باشد.

از آنجائیکه تنظیم کننده گان گروپهای محوری کارمندان مؤسسات غیر دولتی بودند، شاید اینها محض کسانی را دعوت نموده باشند که نظر مثبت در باره مؤسسات غیر دولتی داشته باشند.

۲: شرایط مساعد قانونی:

مؤسسه ICNL در سال ۲۰۰۲ تلاش کرد تا چارچوب قانونی برای سازمانهای جامعه مدنی در افغانستان را تقویه کند. برای این منظور ICNL قوانین که فعالیتهای جامعه مدنی را تنظیم میکند تحت یک بررسی همه جانبه قرار داد و به نتیجه رسیده است که "قوانین موجود هم از لحاظ نورمهای بین المللی و هم از نقطه نظر عملی بودن در شرایط کنونی دارای محدودیتها میباشد،" این محدودیتها شامل شرایط ذیل میباشد.

الف: اصطلاح که برای مؤسسات غیر دولتی (N.G.O) بکار برده میشود بصورت نادرست تعریف شده که روشن نه میسازد چه چیز را در برمیگیرد. وقتی قانون واضح نه کند این اصطلاح چه چیز را تنظیم میکند میتواند هم از جانب مقامات با صلاحیت و هم از جانب جامعه مدنی که عهده دار شده اند، مورد سوء استفاده قرار گیرد حتی این اصل که عایدات یک مؤسسه غیر دولتی نباید بین مسئولین آن مؤسسه توزیع گردد، مراعات نه میشود.

ب: ثبت مؤسسات فاقد معیارهای معین بوده و معمولاً تابع اصول و صلاحیتهای اداری نه بوده که پروسه تکمیل آن حد زمانی نداشته و مؤسسات حق آنرا ندارند تا این پروسه را از لحاظ اصول اداری و حقوق مورد غور مجدد قرار بدهد.

ج: اصول اداره داخلی روشن نه گردیده، حتی نام از آن برده نه شده است و هیچ نوع شرایط برای احتساب و مسؤولیت در داخل مؤسسات غیر دولتی و جامعه مدنی وجود ندارد.

د: اصول راپوردهی و احتساب خارجي از لحاظ شکل خیلی مشکل و پیچیده بوده. ولی اغلباً جنبه عملی آن بسیار ضعیف میباشد. این حقیقت موجب آن میگردد که عنصر شفافیت زیر نفوذ قرار میگیرد و مسؤولین برای اعمال خود سرانه تشویق میشوند و بالاخره سکتور جامعه مدنی به انحراف کشانیده میشود.

ه: شرایط فسخ مؤسسات در قانون تعیین نه شده و شرایط انحلال آن به قدر ناکافی توضیح شده است. در حقیقت بعد از انحلال مؤسسات غیر دولتی باید دارایی مادی خود را یابطور رایگان به حکومت تسلیم دهند و یا بالای آن بفروش برسانند.

مؤسسات غیر دولتی و حکومت هر جانب بنا بر دلایل خود برای چندین سال از تصویب قانون همه جانبه جانبداری نمودند. سازمانهای انکشافی به این باور اند که یک قانون که عناصر شفافیت و حسابداری را در بین مؤسسات غیر دولتی تقویه میکنند میتواند شفافیت این سکتور را حفظ کند و روشنی لازم را در رابطه به طرز عملهای راپوردهی، ثبت و نظارت ارائه کند که این خود باعث تقویت روابط در بین سکتورها میگردد.

حکومت افغانستان مانند کشورهای زیاد دیگر از بابت اینکه مقدار زیاد از کمکها به مؤسسات غیر دولتی سر از زیر میگردد احساس حسادت میکند و به همین منوال علاقه مند است تا قانون موجود باشد که بتواند مؤسسات غیر دولتی را به حسابداری مجبور سازد.

علاوه بر این انتقادات که در رابطه به مساعی باز سازی شنیده میشود معمولاً به سکتور جامعه مدنی زیاد تر متوجه میشود تا به حکومت. حکومت خودش باعث ایجاد بی اعتمادی گردیده است و فشارهای داخلی دولت را وادار ساخته است

تا برای یک مدت یک پالسی سختگیرانه را در برابر مؤسسات غیر دولتی اختیار کند. اگر شرایط و اوضاع عمومی موجوده سیاسی را در نظر بگیریم کمتر امکان آن موجود است که حکومت تمویل کننده گان را با اتخاذ تدابیر جدی تر مورد انتقاد قرار دهد ولی از طرف دیگر منطقی بنظر میرسد که شاید حکومت حوادث مربوط به این سکتور را نسبت به گذشته زیر نظر جدی تر بگیرد.

برای جامعه مدنی افغانستان عاقلانه خواهد بود اگر در مقابل روش انتقادی حکومت بطور مشترک موقف خود را اعلام کند. مؤسسه اکبر با تهیه رهنمود های مشخص که ساز مانهای عضو را در افغانستان برای اتخاذ معیارهای معین آماده میسازد، همین کار را انجام داده است این معیارها در ماه می ۲۰۰۵ به نشر خواهد رسید.

مؤسسه ICNL با وزارت پلان، وزارتخانه های دیگر، مؤسسه اکبر و دفتر هماهنگی مؤسسات غیر دولتی در سال ۲۰۰۲/ ۲۰۰۳ همکاری نزدیک داشت تا برای مؤسسات غیر دولتی یک چارچوب مناسب قانونی را بمیان آورند. با همکاری مکمل وزارت پلان گروپ کاری برای آن موظف شد تا مسوده قانون برای مؤسسات غیردولتی را تهیه کند. درنتجه همین کار مشترک در جولای ۲۰۰۳ یک مسوده قانون به حکومت انتقالی افغانستان سپرده شد که تا حد زیاد با موازین اداره خوب و مناسب بین المللی توافق داشت.

ولی متأسفانه این مسوده قانون هیچگاه شکل یک قانون نافذ را بخودنه گرفت. وزیر پلان آنوقت آقای محقق برای شرکت در انتخابات ریاست جمهوری استعفاء نمود. و جایگزین وی آقای رمضان بشر دوست درسال ۲۰۰۴ از مؤسسات غیر دولتی انتقاد فراوان داشت. عقاید وی مبنی براینکه

مؤسسات غیر دولتی از کمکهای مالی تمویل کننده گان در جهت بهبود افغانستان استفاده نه کرده اند، از جانب رسانه های خبری وسیعاً پخش گردید. رمضان بشر دوست در اخیر عملیه ثبت مؤسسات را در وزارت متوقف ساخت و الی برج می ۲۰۰۵ به همین ترتیب باقی ماند.

در آورائل نوامبر ۲۰۰۲ حکومت یک قانون برای سازمانهای کلتوری و اجتماعی را تصویب نموده که در آن امکان ثبت برای سازمانهای جامعه مدنی با وزارت عدلیه تثبیت شده بود. از بابت اینکه عملیه ثبت برای مؤسسات غیردولتی متوقف شده بود و همچنان برای اینکه از نام بدی که به مؤسسات غیردولتی نسبت داده میشد رهایی یا بد اکثر سازمانهای جامعه مدنی خود را بنام سازمانهای اجتماعی ثبت میکنند. این قانون یک قانون متری پنداشته می شود و سازمانهای مانند ACSF و بنیاد فرهنگی و جامعه مدنی (FCCS) هر دو سازمان بزرگ جامعه مدنی افغانی خود را بحیث سازمانهای اجتماعی راجستر کرده اند ولی باید گفت که با این وضع این قانون به هیچ وجه نیازمندیهای سکتور مؤسسات غیر دولتی را برآورده نه میتواند. این قانون صرف بالای سازمانهای عضو تطبیق میشود که برای اهداف خاص و محدود تنظیم میشوند. از اینرو مسئله انفاذ یک قانون همه جانبه برای مؤسسات غیردولتی بحیث یک سوال مهم هنوز باقی مانده است. وزیر پلان آقای بشر دوست در نوامبر ۲۰۰۴ یک مسوده نه چندان متری قانون برای مؤسسات غیر دولتی را صادر نمود ولی در اثر مخالفت عمیق به مجلس وزرا ارایه نه شد. تحول جدید که در جنوری سال ۲۰۰۵ در کابینه رخ داد منجر به آن شد که وزرات پلان در وزارت اقتصاد مدغم گردید. این تحول جدید همچنان سبب گردید تا مؤسسات غیر دولتی به آرامی نفس بکشند.

معین وزارت اقتصاد، موضوع متذکره از جمله مسوولیت‌های وی بشمار می‌رود در یک مصاحبه علاقه‌مندی شدید را برای تصویب قانون مؤسسات غیر دولتی نشان داد و خاطر نشان ساخت که این قانون تا حد الی ۹۵٪ بر بنیاد مسودهٔ تهیه خواهد شد که به کمک ICNL در سال ۲۰۰۳ ترتیب شده بود.

وزارت اقتصاد در برج فروری ۲۰۰۵ مسودهٔ ۲۰۰۳ جدید قانون را تصویب نموده که قسماً بامسودهٔ قانون مطابقت دارد که با کمک ICNL در سال ۲۰۰۳ تهیه شده بود. ولی این مسوده دارای تغییرات و خالیگاه‌های است که مرتبط بودن درونی قانون را متاثر ساخته ICNL از طریق پروگرام آپیکس و در همکاری نزدیک با مؤسسهٔ اکبر، ACSF و سکتور مؤسسات غیر دولتی افغانی همکاری تخییکی خود را برای بهبود این مسوده آماده ساخته است. بر اساس همین مساعدت کابینه افغانستان در مارچ ۲۰۰۵ یک مسوده جدید و تغییر یافته را تصویب نمود.

اگر چه این قانون به مقاسیه متن فبروری آن بهبودی قابل ملاحظه را در بردار ولی یک ماده آن با انتقاد شدید روبرو گردیده که مؤسسات غیر دولتی را از دواطلبی محروم ساخته است.

در نتیجه همین اختلافات بود که رئیس جمهور کرزی تشکیل یک کمیته کاری مشترک را منظور کرد تا تغییرات اخیری را برای مسوده آماده سازند. درین کمیته مشترک کاری نماینده گان کشورهای تمویل کننده بشمول نماینده گان USAID کمیسیون اروپا، یوناما، سفیران جرمنی، و چایان و امریکا، معاون ماموریت و نماینده سفیر کانادا و نماینده گان حکومت (وزارای اقتصاد، احیاء و انکشاف دهات و مشاور ارشد اقتصادی کرزی) اشتراک داشتند. به پیشنهاد

یوناما و USAID مؤسسه ICNL با کمیته مشترک کاری همکاری میکند. نتیجه این پروسه آن بود که در ماه می ۲۰۰۵ یک مسوده جدید و همه جانبه قانون برای مؤسسات غیردولتی به رئیس جمهوری کرزی ارایه گردید.

اگر این قانون منظور گردد، در اینصورت برای سازمانهای جامعه مدنی افغانی و بین المللی شرایط مناسب قانونی مسیر میگردد که شامل اصول را جستر شدن اداره و راپور دهی خواهد بود، ولی باید یادآور شویم که این مسوده نیز ماده را که از اشتراک مؤسسات غیرحکومتی در داوطلبی ممانعت میکند، این ماده به حکومت اجازه نمیدهد که قرار داد های رابه جامعه مدنی مبنی بر تهیه خدمات در عرصه تعلیم و تربیه، صحت، ساختارهای فزیک و خدمات دیگر امضاء نماید، تصویب این ماده در حقیقت واکنش بود در برابر درک حکومت مبنی بر اینکه قسمت اعظم از کمکهای مالی برای انکشاف افغانستان از طریق مؤسسات غیر دولتی به مصرف میرسد. توقع میرود که متن اخیری قانون در ماه جون از جانب رئیس جمهور امضاء شود.

۴. جهان مؤسسات جامعه مدنی در افغانستان

الف: تعریفات:

اصطلاح جامعه مدنی به انواع گوناگون تعبیر گردیده است. یکی از تعریفات که بصورت عموم پذیرفته شده است:

((جامعه مدنی بر ساحه متشکل از مؤسسات، سازمانها و افراد اطلاق میگردد که بین فامیل، دولت و مارکیت قرار داشته و مردم در آن بصورت داوطلبانه یکجا میشوند تا برای پیشبرد علایق مشترک خود کار کنند))

بطور معمول درک از سکتور جامعه مدنی طور است که سازمانهای را در بر میگرد که تعریف بسیار غیر مشخص داشته چه ثبت باشد یا نه باشد، و بصورت مشترک اقدام میکنند، تا به اهداف مشترک برسند.

در کشورهای دارای میکانیزهای ضعیف یا نامکمل سیاسی جامعه مدنی اکثراً یک وسیله مهم برای تظاهر استقلالیت پنداشته میشود که برای افراد فرصت آنرا میسر میسازد تا در پروسه های تصمیم گیری سیاسی و اقتصادی بیشتر دخالت کنند. اکثر پروگرامهای که برای تقویت جامعه مدنی بکارنداخته میشود به ارتقای ظرفیت تخنیکی و منجمنت متمرکز میشود این پروگرام از طریق آموزش و برنامه های دیگر ارتقای ظرفیت توام با مساعدت مالی برای نیل به اهداف سازمان به پیش برده میشود.

در هر کشور شرایط محلی، مذهبی، جغرافیایی، کلتوری، اقتصادی، تاثیر عمیق بالای آن دارد که جامعه مدنی خود را چگونه اظهار میکند. بعضی اوقات دشوار است تا سازمانهای را که باید منجیت جز جامعه مدنی شناخته شود، مجزا بسازیم برای آنکه جنگ داخلی در افغانستان مؤسسات دولت را به اندازه تخریب کرده است که مشکل است سازمانهای جامعه مدنی را از لحاظ وظایف و چگونگی آنها تشخیص داد. علاوه بر آن در آغاز دهه ۱۹۹۰ و خاصتاً در سال ۲۰۰۰ ساز مانهای بین المللی شوراها یا کمیته های محلی انکشافی را بنیاد نهادند تا از آنها در تطبیق پروژه ها استفاده کنند. این حقیقت امر تشخیص

و شناسایی سازمانها را از لحاظ وظیفه و شکل و روابط آنها با ساختارهای سنتی هنوز پیچیده تر ساخته است.

در حقیقت احصائیه و امار بسیار کم در باره جامعه مدنی در افغانستان وجود دارد و در بعض موارد عین سازمان و سازمانهای شبیه خود را زیاده از یکمرتبه در عین وزارت ثبت نموده اند. بطور مثال منظور از سازمانهای غیردولتی صرفاً سازمانهای اند که سند ثبت در وزارت اقتصاد را داشته باشد. وزارت عدلیه بطور جداگانه یک ریاست بنام ریاست سازمانهای اجتماعی و کلتوری دارد که در آن عملیه ثبت سازمانها اجرا میشود. این در حال است که از لحاظ کارو فعالیتهای بین اینها تفاوت بسیار کم وجود دارد.

شاید یکی از بارزترین خصلت سازمانهای جامعه مدنی بطور کل این باشد که از تنوع بسیار زیاد برخوردار بوده و شمار زیاد و انواع مختلف سازمانها ایجاد گردیده تا با تمویل کننده گان در تطبیق پلانهای شان و همچنان در تغییر مفهوم و وظایف برخی از گروپهای عنعنوی کمک کنند. گروپهای قبلی که بنام سازمانهای انکشافی محلی (CDC) و یا سازمانهای قریه نامیده شده اند هنوز هم بحیث یک کنگوری مهم موجود است. شوراها که در پشتوانرا بنام جرگه ها مینامند، از گروپهای عنعنوی میباشد که منحصر به مردها بوده و نظر به (CDC) یا سازمانهای قریه (Vos) از مشروعیت کلتوری زیاده تر برخوردار است ولی در جریان کار عاجل بازسازی اکثر تفاوتها و تعریفات مشخص با همدیگر مختلط شده اند. شوراهاى جدید با اهداف جدید بمیان آمدند. سازمانهای CDC و VOs بعضاً از حدود آنچه قلمرو سازمانهای سنتی پنداشته میشد، تجاوز میکند.

تخمین می‌گردد که در طول سال آینده در حدود (۲۰۰۰۰) CDCs و امثال آنها ایجاد خواهند گردید تا در روند بازسازی مساعدت کنند. این سازمانها برای تطبیق پلان دولتی بنام پلان اولویتهای ملی، خاصاً پلان همبستگی ملی بکار برده خواهد شد. این پلانها در حقیقت یک میکانیزم است که با قریه جات کمک مالی میکند تا ساختارهای بنیادی را اعمار کنند. سازمانهای دیگر در تطبیق یک سلسله پروژه های دیگر مساعدت خواهند کرد که از جانب تمویل کننده گان پلان شده است و سکتور جامعه مدنی را تقویه میکند. بدین ترتیب شمار محدود سازمانها که با ادارات رسمی ثبت شده است و تعداد مجموعی آنها تقریباً به (۲۵۰۰) میرسد، وسعت چندان نه نموده است.

هدف واقعی پروگرام آپیکس این خواهد بود تا سازمانهای را شناسایی کند که قدرت بالقوه رهبری جامعه مدنی را در افغانستان داشته باشد و راهای را سراغ کند که ظرفیت این سازمانها را ارتقا دهند. احتمال دارد که CDs و Vos بحيث سازمانهای مورد نظر بروز کنند، اگر صرفاً مسئله کمک مالی به آنها مطرح باشد، زیرا نقش که اینها در تطبیق پروژه ها و پلان ملی داشتند بسیار ارزنده میباشد. در عین زمان مؤسسه بین المللی کاوترپارت در سروی خود بطور مکرر در یافت که سازمانهای سنتی مانند شوراها و اقسام آن خاصاً در بین مردم روستایی از اعتماد و مشروعیت بی نظیر برخوردار اند. به این ترتیب این سازمانها در روند بازسازی و تقویه جامعه مدنی منابع بسیار مهم شمرده میشود و نباید از نظر انداخته شود، اگر چه بطور معمول اعضاء آن انتخاب نه میگردند و صرفاً مرکب از مردها میباشد.

ب - گروپ بندی سازمانی:

اگر چه در افغانستان برای سازمانهای جامعه مدنی نامهای گوناگون بکار برده شده است، که اکثراً بستگی به حوادث تاریخی دارد، ولی بطور مجموعی آپیکس میتوان گفت که سه نوع عمده این سازمانها درین کشور موجود اند. این سه نوع سازمانها در مجموع جامعه مدنی افغانستان را میسازند و پروژه آپیکس مسئولیت تقویت اینها را بدوش گرفته است:

- سازمانهای قریه (Vos) کمیته های محلی امدادی هستند که از جانب تمویل کننده گان به تعداد زیاد ایجاد گردیده تا بر اداره و روند یک پروژه خاص کمکی نظارت کنند.
- درین سازمانها کمیته های تعلیمی و شوراهای انکشافی مردم شامل اند (CDCs) کمیته های اخیراً الذکر بنام شوراهای انکشافی نیز مسمی گردیده و بعضاً در غلط فهمی " شوراهای جدید" نیز خوانده شده است.
- شوراهایا جرگه ها مجموعه های محلی و سنتی هستند که از طرف خود قریه ها یا قبایل به منظور ایجاد میگردند تا مسایل خود را حل و فصل نموده و همچنان از علایق جمعیت (Community) در برابر اقشار دیگر جامعه نماینده گی کنند. درین نوع سازمانها علماء نیز شامل اند که در جمعیت های روستایی از اعتبار زیاد برخوردار اند و رهنمود های مذهبی را برای جمعیت آماده میسازند.
- تقریباً در حدود ۲۵۰۰ سازمان که در آن سازمانهای غیردولتی، سازمانهای اجتماعی و کلتوری شامل اند و با ادارات دولت در طول زمان راجستر

شده است. برخی از این سازمانها در روند بازسازی نقش مهم را بازی نموده اند و برخی دیگر حالاً موجود نیستند.

نام که به این سازمانها داده میشود تعلق به این دارد که با کدام اداره دولت ثبت گردیده است. بطور عموم آن عده از سازمانها که با وزارت اقتصاد ثبت نام شده است بنام سازمانهای غیردولتی نامیده میشوند و آن عده که با وزارت عدلیه ثبت شده اند بنام سازمانهای اجتماعی و کلتوری مسمی گردیده است. ولی در عدم موجودیت قانون برای سازمانهای غیردولتی و تقسیم بندی گروپهای جدید این تفاوتها بصورت خاص اهمیت ندارد و سازمانها باید به اساس گذشته وظرفیت شان ارزیابی گردد، نه به اساس اینکه با کدام اداره دولت ثبت نام شده اند.

ب - ۱ - سازمانهای قریه (VOs):

گروپ VOs که مؤسسه بین المللی کاونترپارت انرا انتخاب نموده شامل CDCs، کمیته های تعلیمی و کمیته های دیگر انکشافی میباشد. از جمله ۱۳۸ سازمان قریه که پرسشنامه ها را دریافت نموده اند دو سوم آنها کمتر از ده نفر عضو دارند، و باقی مانده آنها از ده الی ۲۵ نفر عضو دارند. ازین جمله ۸۰٪ آنها دو الی سه پروژه دارند، در حالیکه باقی مانده گان روی هیچ پروژه کار نه میکنند. نصف ازین سازمانها هیچ بودجه در اختیار ندارند، و بودجه یک بر سوم از ده هزار (۱۰۰۰۰) دالر بالغ نه میگردد در حالیکه ۱۷٪ آنها بودجه در بین ده الی یکصد هزار دالر (۱۰۰۰۰۰) در اختیار خود دارند. از جمله ۱۳۸ سازمان قریه اضافه از نصف آنها در سروی که برای معلومات راجع به اعضا این

سازمانها به اجرا رسیده است راپور دادند که حد اقل یک عضو آن زن میباشد. این اندازه به نسبت هر سازمان از نوع دیگر رقم بزرگ است.

در شروع دوره جدید بعد از سقوط طالبان حکومت افغانستان تقاضا نمود که کمک مالی بین المللی باید از طریق دولت توزیع گردد تا کارهای بازسازی بتواند بهتر هم آهنگ و از لحاظ اولویت ها طبقه بندی گردند. این فشار از جانب دولت هنوز هم ادامه دارد و حکومت در مفاهمه با تمویل کننده گان بین المللی هشت پروگرام اولویت ملی را برای انکشاف افغانستان شناسایی نموده است.

بارزترین پروگرام در چوکات پروگرامهای اولویتهای ملی پروژه همبستگی ملی (NSP) میباشد. این پروژه یک میکانیزم را ایجاد نموده است که از روی آن در هر جمعیت یا قریه برای هر فامیل مبلغ ۲۰۰ دو صد دالر برای این منظور کمک میکرد تا ساختارهای بنیادی قریه خود را اعمارکنند. CDCS میتواند درخواست برای این کمک را رایه کند که تعداد خانواده آن ۳۰-۲۵ فامیل باشد. اگر یک قریه یا جمعیت ظرفیت تشکیل CDCS را نداشته باشد، وزارت انکشاف و احیای دهات (MRRD) بحیث وزارت مسؤل برای پروگرام همبستگی ملی با تقریباً ۲۰ مؤسسه همکار (FP) دوسوم آن سازمانهای غیر دولتی بین المللی و باقی مانده ساز مانهای غیر دولتی افغانی میباشد قرار داد رابه امضا رسانیده است تا اینها در راه ایجاد CDCS در یک یا چند ولایت عهده دار شوند.

از جمله (۲۰۰۰۰) بیست هزار CDCS که در نظربود باید ایجاد گردد (۵۰۰۰) پنج هزار سازمان ایجاد شده است که قرار راپورها ۸۰۰ هشت صد

سازمان در هر ماه ایجاد میشود. در برخی از نقاط CDCs زنان انتخاب گردیده اند، وقتی زنان برای CDCS " معمولی " انتخاب میگردد اکثراً اینها در کارسازمان اشتراک نه میکنند.

مصاحبه های که با منابع معلوماتی انجام داده شده است نشان میدهد که برخی ازین CDCS مشخصات و صفات جامعه مدنی را کسب کرده اند. البته این امر بستگی به این دارد که اشتراک کننده گان در آن از چه ابتکار کارمیگیرند، هرسازمان از ده الی ۱۵ عضو دارد. بعضی از مؤسسات همکار (FP) درباره اینکه سازمانها چگونه میتوانند بودجه کمکی را ارتقا بدهد به آنها بصورت عموم راه های را نشان میدهند نه اینکه محض پروسه درخواست به وزارت MRRD به آنها بازگو کنند بلکه، علاوه بر آن CDCS میتوانند از MRRD سند راجستر را دریافت کنند به شرط که یک ترکیب درست داشته باشد. این سند به ادعا و خواهشات گروه اعتبار میدهد اگر چه با وزارت های اقتصاد یا عدلیه ثبت هم نه شده باشد. اینها میتوانند به اساس موقف خود دربانکها حساب برای خود باز کنند و به این ترتیب به مقدار منابع از طریق جلب کمکها بیافزایند.

چندین تمویل کننده از CDCS برای تطبیق پروگرام خود کار میگیرند. بطور مثال USAID پروگرام سواد آموزی و تقویه برای قریه ها (LCEP) خود را در ۲۰۰ قریه از این طریق پیاده میکند. مثال های دیگر این نوع پروژه های که معمولاً از جانب امریکا تقویه میگردد قرار ذیل اند:

- انجمن مبتکرین بین المللی: پروژه ۸۸ میلیون دالری برای پروژه تعلیمات ابتدائی افغانستان به مشوره کمیته های محلی تعلیمی (CECS) به پیش

برده میشود که تا حال اضافه تر از ۳۰۰۰ کمیته در ۱۷ ولایت ایجاد شده است.

- علوم منجمیت یا اداره برای صحت: پروگرام وسیع صحتی در قریه های افغانستان با بودجه ۱۲۸ میلیون دالر به مشوره کمیته های هم آهنگی صحتی ولایات (REACH) در ۱۶ ولایت به پیش برده میشود.
- کیمانیکس Chemonics: پروگرام احیای مارکیت های زراعتی (RAMP) به کمک کمیته های محلی انکشافی تطبیق میگردد که برای مقصد تطبیق پروژه ها ایجاد گردیده است.
- کمیته نجات بین المللی: این سازمان به سطح ولایت مورد مشورتی در تحت پروگرام NSP و همچنان به سطح ولسوالی کمیته های مشورتی دینی را ایجاد میکند. اینها همچنان کمیته های فعالیت های خاص یا امور مذهبی (SACRAs) را ترتیب میدهند که علما دینی و مدرسه ها را در پروگرام NSP شامل بسازند.
- یک مطالعه از گروپ تحقیق و ارزیابی افغانی نشان میدهد که سال ۲۰۰۵ سال ایجاد شوراهای انکشافی ولایتی و شوراهای انکشافی ولسوالی خواهد بود که در چوکات پروژه های بدیل برای تأمین معیشت به کمک USAID ایجاد میگردد.

ب - ۲ - شوراها/جرگه ها:

مؤسسه گروپ مشورتی برای تحقیق درباره حقوق بشرداد گیری ومدافعه (HRRAC) در یک سروی خود در سال ۲۰۰۳ نظرات افغانان را که دارای صلاحیتها گوناگون بوده توضیح کرده است. در اکثر نقاط کشور شوراها به حیث میکانیزم شناخته میشود که به سطح محلی میتوانند تصمیم بگیرند. اگر چه شمار زیاد از صاحب نظران باور دارند که شوراها در مناطق روستایی از مهمترین سنگ تهداب جامعه مدنی بشمار میرود، ولی در باره اینکه تا چه حد میتوان آنها انتخابی پنداشت، شک و تردید موجود است. برخی از جمعیتها هر دو شوراهای زنان و مردان دارند، اما در رابطه با بیلانس یا موازنه اعضاء آن از لحاظ جنسیت، همه موافق هستند که اکثریت مطلق اعضاء جمعی شوراها در افغانستان را مردها تشکیل میدهند. دشوار است، شمار اعضاء شوراها را پیمایش کنیم، زیرا شوراها در اکثر نقاط یک مؤسسه بطور نسبی غیر رسمی بوده و از جانب دیگر کسانی که گاه گاهی با هم برای مذاکره جمع میشوند بصورت عموم موسفیدان قریه میباشند. به این ترتیب شوراها شاید نتواند از قشر جوان قریه ها نماینده گی کنند. این قشر جوان که " افکار بدیل " را ترویج میکنند و در شرایط فقیر زنده گی میکنند، در نتیجه به رهبری قریه ها کمتر توجه میکنند. علاوه بر آن شوراها سازمانهای انتخابی نیستند.

تا زمانیکه سازمانهای بین المللی در سالهای شروع دهه ۱۹۹۰ را های را جستجو و پیدا نمودند تا با هزاران قریه متشتت مساعدت کنند، فکر میشد که شوراها در حال متشلاشی شدن است. این تخریب به ساختارهای اجتماعی تعلق میگرد که در اثر تجاوز اتحاد شوروی بمیان آمد و در نتیجه آن سرمایه انسانی یا از بین رفت و یا موقف خود را تغیر داد و به عوض این ساختارهای سنتی

جنگ سالاران جای آنها را گرفتند، زیرا اینها میتوانند در برابر تجاوز تحفظ بدهند.

از جمله ۳۶ سازمان که در سروی خود را بحیث شوراها معرفی کرده اند نصف آنها گفتند که دارای کمتر از ده عضو هستند و قسمت سوم گفت که از ده الی ۱۵ نفر عضو دارند. ۹۲٪ آنها گفتند که هیچ نوع بودجه ندارند. یکی آنها مبلغ ده هزار (۱۰۰۰۰) هزار دالر و یکی دیگری اضافه تر ازین مقدار بودجه در اختیار داشتند. ۸۰٪ ازین سازمانها راپور دادند که اعضاء شان صرفاً مردها هستند.

تمویل کننده گان عنعنوی که پروژه های خود را از طریق CDCs تطبیق میکنند بطور معمول تقاضا دارند تا موقف قانونی این سازمانها از طرف مقامات رسمی به رسمیت شناخته شده باشد. به این ترتیب هر شورا که میخواهد بطور قانونی مستحق دریافت کمک شود باید به یک سازمان غیردولتی یا به یک سازمان اجتماعی یا کلتوری مبدل گردد.

اشتراک کننده گان گرویهای محوری وظائف عمده شوراها را چنین اظهار نمودند:

- اداره محلی
- شناسایی و نمایندگی از نیازمندیهای مردم
- تهیه ارتباط بین سازمانها و قریه ها
- جذب نمودن منابع و سازمانها

- بسیج ساختن و آموزش دادن مردم
- پخش نمودن معلومات
- رسیدگی به مردم آسیب پذیر
- حفظ و مراقبت از پروژه ها و تقویه ابتکار ملی به سطح محلی به شمول ابتکار مبارزه علیه فساد، همبستگی و امنیت.

ب - ۲ - ۱ مؤسسات غیردولتی محلی:

ریاست ثبت وزارت اقتصاد MOE لست از سازمانهای غیردولتی راجستر شده افغانی را دارد. درین لست در ماه فبروری ۲۰۰۵ به تعداد (۲۰۱۷) سازمان غیردولتی درج گردیده بودند. مؤسسه اکبر در سال ۲۰۰۲ یک سروی را انجام داد که در نتیجه آن " یک قسمت بزرگ " از سازمانهای غیر دولتی سازمانهای بودند که یا بافعالتهای ساختمانی سروکار داشتند که در حقیقت از روی تعریف سنتی در زمره سازمان جامعه مدنی شامل نه میشوند، و سازمانهای غیرفعال و سازمانهای نامطلوب و استفاده جو بودند. مصاحبه با منابع مهم معلوماتی این نتایج را تصدیق کردند و در حال حاضر تعداد سازمانهای " واقعی " جامعه مدنی که راجستر شده است به ۱۵۰ الی ۴۰۰ سازمان میرسد. این تعداد تقریباً ۲۰٪ از جمله ۲۰۱۷ سازمان غیردولتی راجستر شده با وزارت اقتصاد MOE را میسازد.

ب - ۳ - ۲ - سازمانهای غیردولتی بین المللی:

علاوه بر گروپ متذکره وزارت اقتصاد MOE لست جداگانه از سازمانهای غیردولتی بین المللی را نیز دارد که در افغانستان فعالیت دارند. در ماه نوامبر ۲۰۰۴ تعداد این سازمانها به ۳۳۳ سازمان میرسید از آنجائیکه سازمانهای غیردولتی در سال ۲۰۰۵ درخواستی های خود را نه سپردند و از یک تاکتیک تاخیر کننده کار گرفتند به امید اینکه قانون جدید سازمانهای غیردولتی به تصویب خواهد رسید این تعداد شاید به حالت خود باقی مانده باشد.

ب - ۴ - سازمانهای اجتماعی و کلتوری:

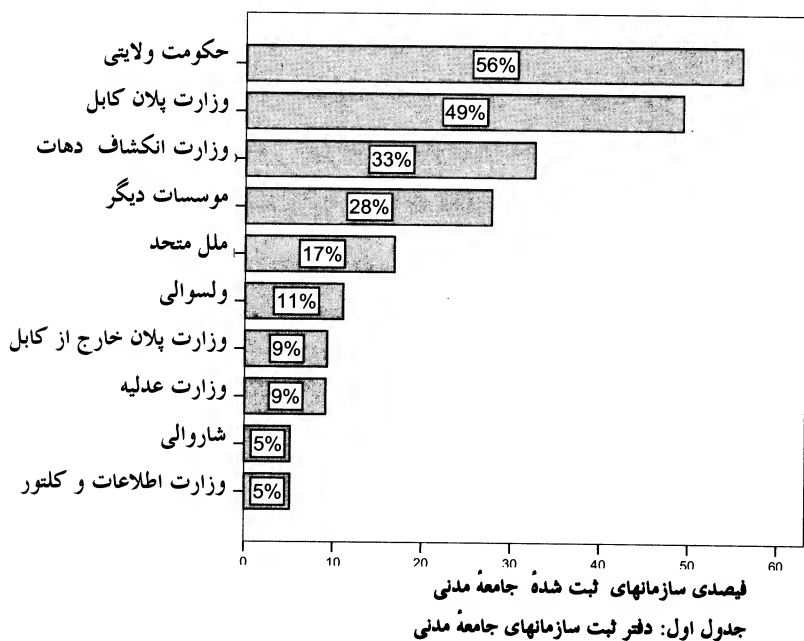
ACSF یک لست را به زبان انگلیسی ترجمه نموده که ۲۴۲ سازمان راجستر شده با وزارت عدلیه در آن شمولیت دارند. درین لست در حدود (۶۰) شصت حزب سیاسی، اتحادیه ها، شوراهای قبیله و یک تعداد کم از سازمانهای جامعه مدنی شامل شده است که ظاهراً به فعالیتهای پروژه ها مصروف اند. این کتگوری از سازمانهای جامعه مدنی بصورت نسبی سابقه طولانی ندارد و سازمانهای که خود را با وزارت عدلیه ثبت کرده اند، بطور عموم از آن تجارب وسیع سازمانهای غیردولتی بزرگ بهره مند بودند. علاوه در جریان مذاکرات باگروههای محوری روشن گردید که سازمانهای مانند اتحادیه های جوانان از جانب سازمانهای کمک کننده با جامعه مدنی مورد توجه قرار نه گرفته اند و فاقد دفاتر و تماس های مسلکی هستند. این سازمانها معمولاً از حلقه فعالیتهای ارتباطی و جمع آوری معلومات محروم مانده اند.

قرار راپور ها سازمانهای اجتماعی و کلتوری قانوناً باید دارای ده (۱۰) عضو باشند. اضافه از ۸۰٪ سازمانهای اجتماعی و کلتوری که معلومات و ارقام

راجع به عضویت را ارایه کرده اند، زیاده‌تر از ۲۵ عضو دارند در مقاسیه با ۱۶ فیصد از تمام سازمانهای که سروی شده اند، ولی شاخص های مانند توزیع بودجه در بین کتگوریهای عادی نشان میدهد که سازمانهای اجتماعی و کلتوری از این بابت مجزا نیستند.

ج - ثبت شدن:

پروسه ثبت شدن سازمانهای جامعه مدنی از شفافیت وثبات لازم برخوردار نیست. علاوه بر آن ساختارهای دولتی بعد از دوره طالبان که از نیروی لازم برخوردار نه بودند، منتج به آن گردیده است که قوانین و اصول روشن و تطبیق



آن دربارہ آنکه سازمانهای غیر انتفاعی خوانده میشوند وجود ندارد. درین

شرایط که CDCS و VOS بمیان میایند یک تعداد بسیار کم آنها راجستر شده اند.

از جمله سازمانهای که سروی شده اند (۷۰٪) آنها با وزارت های اقتصاد، عدلیه و انکشاف دهات راجستر شده است، تنها هفت در صد گفتند که هنوز ثبت نه شده اند. ریاست ثبت وزارت اقتصاد، ریاست ثبت وزارت عدلیه و شعبه ثبت CDC در وزارت انکشاف دهات تنها مراجع اند که پایه و اساس قانونی به سازمانها میدهند به این ترتیب یک چهارم از جواب دهندگان ادعا داشتند که راجستر شده اند، ولی درحقیقت فاقد اساس قانونی میباشند. از جمله ۷۰٪ که بطور قانونی ثبت گردیده اند راپور دادند که به سطح محلی در شعبه مربوط وزارت مرکز یا در ولایت و یا ولسوالی بازهم باردیگر راجستر شده اند، اکثر اینها خو در ابا ساز مانها و ادارت مانند سازمان کمک تخنیکي آلمان GTZ ویا همراهی تیم های بازسازی ولایتی PRT از آیساف راجستر کردند.

وقتی سوال درباره شفافیت ودقت در اداره ولایتی مطرح گردید منابع ثبت که چندین بار تکرار شد عبارت بود از ادارات مانند ریاست های پلان، انکشاف، اقتصاد و صحت عامه در کتگوری "دیگر" وزارت خانه های مرکزی دیگر الی ساز مانهای بین المللی میباشد که CDCS و VOS را راجستر کرده اند.

ازین جریان معلوم میگردد که سازمانهای جامعه مدنی افغانی وقتی مسئله موجودیت آنها مطرح میگردد مهارت خوب دارند تا برای مشروعیت بخشیدن به آن راه های متعدد راجستجو و شناسایی نمایند. همچنان معلوم گردید که برای ثبت کردن سازمان هم در حال حاضر کدام انگیزه واقعی وجو ندارد، مگر

راجستر شدن یک شرط باشد که مؤسسه بتواند در فعالیتهای شرکت کند. وقتی قانون جدید سازمانهای غیر دولتی به تصویب رسید، در آنوقت شاید این وضع در چوکات قانون خود را تنظیم کند، علاوه بر وزارت اطلاعات و کلتور نیز (MOIC) اطلاع داده است که سازمانها و گروپهای کلتوری را راجستر میکند که بتواند در تطبیق پروژه های آن وزارت مساعدت کنند.

سازمانهای جامعه مدنی که از طرف مؤسسه بین المللی کاونترپارت سروی شده اند اطلاع داده اند که خود را در وزارت خانه های، زراعت، تجارت، معارف، خارجه، تحصیلات عالی، داخله، آبیاری، صحت عامه، امور زنان و جوانان ثبت کرده است.

بعضی از سازمانهای جامعه مدنی صرفاً با مقامات محلی خود را راجستر کرده اند، این امر وضعیت را هنوز دشوار تر و مغشوش تر ساخته است. ریاست ثبت MOP در کابل از ثبت نمودن در ولایت هیچ اطلاع ندارد در حالیکه ۹٪ از جواب دهنده گان گفتند با دفتر MOP در خارج از کابل ثبت شده اند. یک فیصدی نسبتاً زیاد تر اظهار داشتند به سطح ولسوالی راجستر شده اند.

در اخیر معلوم میگردد که یک نوع از سازمان های جامعه مدنی هیچ ثبت نه شده است این سازمان که شاید به سازمان جوانان متعلق باشد عبارت از حلقات ادبی در پوهنتونها میباشد. اینها معمولاً توسط استادان رهبری میگردند و هفته وار جمع میشوند تاروی یک کتاب خاص، اصول فلسفی یا حوادث سیاسی با هم صحبت و گفتگو کنند.

د: بازی کننده گان بزرگ:

یک خاصیت بارز دیگر از مجموعهٔ جامعهٔ مدنی این است که در بین اینها یک گروه از سازمانها از اعتبار و نفوذ نسبتاً زیاد برخوردار بوده و دارای تشکیلات خوب هستند از نقطه نظر سر از زیر شدن کمکهای مالی سکتور فعال سازمانهای غیر دولتی در افغانستان توسط یک تعداد کم و نسبتاً بزرگ سازمانها رهبری میشود. اکثراً اینها در هنگام مهاجرت در دهه ۱۹۹۰ در پاکستان تاسیس گردیده و تاحدی زیاد در عرصه تعلیم، صحت و حفظ الصحه و انکشاف دهات خدمات را انجام می دهند. مهمترین اینها قرار ذیل ذکر میگردد:

- پنج تطبیق کننده محلی APEP : انجمن انکشاف افغانستان (ADA) ، هماهنگی کمکهای بشری COAR ، CHA مرکز تعلیمی زنان افغان AWEC و خدمات بشری و انکشافی برای افغانستان DHSAs .
- هفت تطبیق کننده محلی RAMP : اداره تحفظ و احیای انرژی در افغانستان (ARWA) ، خدمات انجیری برای بازسازی افغانستان (ESAR) پروگرام برای دهات غزنی (GRSP) بازسازی کندز (KRA) اداره بازسازی افغانستان (RAFA) بازسازی و خدمات اجتماعی برای افغانستان (RSSA) و انجمن اجتماعی و تخنیکی برای بازسازی افغانستان (STAAR)
- تطبیق کننده گان محلی پروگرام انکشاف صحتی روستایی در افغانستان (REACH) هماهنگی کمکهای بشری (CHR) و ادارت دیگر که باید انتخاب گردد.

- پنج مؤسسه افغانی که با پروگرام NSP همکاری میکند: AREA, ADA, CHA, GRSP و بنیاد انکشافی سنایی (SDF)
 - همکاران آکسفام: ابن سینا، AREA، CHA و ADA
 - همکاران کمک کلیسای ناروی: ADA, COAR، توبرکلوز (ATA)، GRSP کمیته مرکزی رفا افغانستان (CAWC) و مرکز نجات
 - همکاران کمک عیسوی اداره توسط کمکهای بشری برای افغانستان (AHDAA)، AREA و CHA
 - کمک گیرنده گان کمکهای اروپا ADA، CHA، AREA.
- هر کدام از اینها صدها کارمند داشته که در چندین ولایت مصروف کار اند و بودجه آنها سالانه بین ۱ میلیون و ده (۱۰) میلیون دالر میباشد.
- علاوه بر این گروه بزرگ سازمان های غیردولتی، یک گروه دیگر از جامعه مدنی، که برخی از آنها سازمانهای اجتماعی و کلتوری میباشد تا سازمان غیر دولتی زیادتیر تمایل نشان میدهند در فعالیتهای تنظیم جامعه مدنی شرکت کنند. این سازمانها شامل گروه مشورتی حقوق بشرو دادگری ومد افعه (HRRAC) میباشد که ۱۲ سازمان در آن شریک هستند. ۱۲ سازمان افغانی که عضو این گروه هستند شامل سازمان مستقل حقوق بشر افغانستان (AIHRC) AREA، واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان AREV هم آهنگی کمکهای بشری (CHA) و همکاری برای صلح و اتحاد (CPAU) میشود. گروه دیگری عبارت از گروه تروکایی ایر لندی میباشد

وسازمانهای ذیل افغانی در آن عضویت دارند: ACSF , SDF,CPAU , (از بی بی سی AEP) اداره هماهنگی امور جوانان و AREA .

۵: ادارات هم آهنگ کننده:

سازمانهای بین المللی و افغانی غیر دولتی در دهه ۱۹۸۰ چندین اداره را ایجاد نمودند که فعالیتهای سازمانهای غیر دولتی را هم آهنگ کنند هدف این ادارات آن بوده که در افغانستان برای فعالیتهای شان یک مورد مشترک را ایجاد کند تا بتوانند در رابطه با تمویل کننده گان و ادارات آن که همه افغانستان یا برخی از آن را کنترل میکنند، از یک موضع و موقف مشخص و متحد حرف بزنند.

فعال ترین این سازمانها که امروز هم فعال اند مؤسسه اکبر و ANCB میباشد. مؤسسه اکبر بطور عموم از سامانهای بین المللی و سازمانهای بزرگ جامعه مدنی افغانی نماینده گی میکند که ۹۲ عضو دارد. در سازمان ANCB به تعداد ۳۴۰ سازمان جامعه مدنی افغانی عضویت دارند.

سازمانهای بین المللی از کار مؤسسه اکبر فعالانه حمایت میکنند. مؤسسه ANCB بطور مقایسوی از اعتبار کم برخوردار است مؤسسات هم آهنگ کننده دیگر شورای هم آهنگی اسلامی (ICC) اتحادیه جنوب غربی بلوچستان برای هم آهنگی (SWABAC) میباشد. ولی شواهد کمتر موجود است که مؤسسات شامل سروی مؤسسه کاونترپارت برای اینها به اهمیت قایل شوند دفتر امنیتی سازمانهای غیر دولتی در افغانستان (ANSO) در باره وضع امنیتی معلومات ومشوره ها تهیه میکند، که شمار زیاد از سازمانهای در افغانستان به آن نیاز دارند.

و: **ساحه جغرافيايى سازمانهاى جامعه مدنى:**

اکثریت از سازمانهای ثبت شده در کابل مرکز دارند. این امر دوعلت دارد، یکی اینکه در کابل اینها میتوانند به کمکها دسترسی پیداکنند و دیگر اینکه کابل شهر با اهمیت کشور میباشد. بطور مثال ۸۰٪ از ۲۴۲ سازمان اجتماعى و کلتورى خود را در شهر کابل راجستر کرده اند، باقى مانده از اینها در ۱۴ مرکز شهرى افغانستان موقعیت دارند که نفوس هر کدام از این مراکز اضافه تر از (۲۰۰۰۰) بسیت هزار نفر تخمین میگردد.

۵۰۰۰ شورا انکشاف مردم CDCS که شامل پلان همبستگی ملی هستند در یک برسوم قسمت از قریه جات افغانستان ایجاد گردیده اند که درسه ولسوالی هر ۳۲ ولایت آغاز به کار نمودند، و به تعداد ۳۰۰۰ CECs، گروپ دووم بزرگ از Vos که شامل پروگرام انکشافى انجمن مبتکرین بین المللى بوده در ۱۱۵ ولسوالی و ۱۷ ولایت مصروف فعالیت اند.

ز- **رسانه های خبری:**

پالیسی زور طلب و افراطی طالبان تمام رسانه های خبری افغانستان را محو ساخته بود. از سال ۲۰۰۱ به اینسو تلویزیون، رادیو و مطبوعات عمدتاً در اثر

کمکهای

تمویل کننده

گان دوباره

احیا گردیدند.

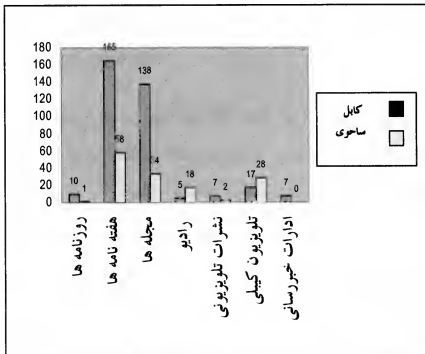
با در نظر

داشت این

حقایق که

اندازه با سوا

دی کمتر از



۱۵ در صد جدول ۲: رسانه های خبری راجستر شده افغان

تخمین گردیده و جریان برق در اکثر قسمتهای کشور ثابت نه میباشد، رادیو یگانه وسیله است که مردم برای اخذ معلومات آنرا انتخاب کرده است. به اساس یک سروی که در ماه جون ۲۰۰۴ انجام یافت، مردم شهری به طور متوسط به حد اقل چهار رادیو ستیشن دسترسی دارند، و مردم روستایی به طور متوسط به ۲،۳ رادیو ستیشن دسترسی دارند.

حکومت آلمان، انترنیز، بی بی سی و گروپ مشورتی آلتای در سال گذشته مشترکاً وضع رسانه های خبری در افغانستان را تحت مطالعه قرار دادند. سند که بنام مطالعه استفاده از رسانه های خبری در افغانستان از جانب آلتای در اوایل ۲۰۰۵ به نشر رسید نتیجه میگیرد که اضافه تر از ۹۰٪ مردم روزانه بطور منظم به رادیو گوش میدهند. تلویزیون کابلی به تندی مشترکین را بخود

جذب میکند. شمار زیاد از خانواده‌ها در شهرها میتوانند به مصرف ۳ دالر ماهانه از نشرات ستلایت تلویزیونی استفاده ببرند. ولی باید یاد آور شد که گروپ که آلتای آنرا مطالعه نموده است ۹۳٪ آن رادیو داشتند و تنها ۳۷ در صد دارای تلویزیونها هستند.

بطوری مقایسوی میتوان گفت که مقدار مواد چاپی حتی در کابل هم هنوز کم است. به اساس مطالعه آلتای مردها و زنان از رسانه های خبری مانند رادیو و تلویزیون تقریباً یکسان استفاده میکنند ولی زنان کمتر از روزنامه ها استفاده میکنند که هنوز به دو سوم شمار مردها نه میرسد.

این امر فیصدی کمتر از زنان باسواد را نشان میدهد. آلتای راپور میدهد که " رسانه های خبری در سر تا سر کشور از شهرت نیک برخوردار هستند و برداشت مردم از رسانه های خبری بحیث منابع با اعتماد خبری و آینده های جدید و خوب توصیف شده است.

تمام رسانه های خبری باید از وزارت اطلاعات و کلتور اجازه نامه کار بگیرند. رسانه های خبری مانند رادیو و تلویزیون علاوه بر آن باید در خواست دریافت فریکوینسی را نیز کند. در لست وزارت اطلاعات و کلتور در جنوری ۲۰۰۵ به تعداد ۴۰۳ نشریه و ۳۲ رسانه خبری دیگر شامل بودند، ولی باید گفت که این رقم قابل اعتبار نیست.

تعداد ستیشن های رادیو در محلات که ذریعه سازمانهای بین المللی تقویه میگردد به ۲۵ باب میرسد، در حالیکه وزارت اطلاعات و کلتور این تعداد را ۲۳ نشاندهی کرده است. مطالعات آلتای نشان داده است که در محلات که رادیو ستیشن های محلی فعال شدند، مردم آن محل زیادتز از هر منبع رادیویی

دیگر به آن گوش میدهند. تعداد نشریه های چاپی که راجستر شده است به مراتب بیشتر از آن تعداد است که واقعاً به چاپ میرسند.

پروژه نظارت بر رسانه های خبری در افغانستان هر سه ماه بعد یک مجله را به نشر میسپارد و در آن مسایل را مطرح میسازد مانند قانون مطبوعات، زنان و رسانه های خبری، مسئله امنیت برای ژورنالستان و همچنان راهنمای ژورنالستان و رسانه های گروهی خبری. سازمانهای مانند انترنیوز، سیاره، و IMPACS، بشمول سازمانهاییکه به کمک یونسکو ایجاد گردیده اند، همه بطور مشترک از (۳۰) رادیو ستیشن مستقل حمایت میکنند.

این رادیو ستیشن ها شاید بهترین وسیله برای سازمانهای جامعه مدنی باشد تا به مردم محلی رسیدگی کرده بتواند، زیرا این رادیو ستیشن ها در قدم اول خدمت به مردم را هدف خود قرار داده اند تا منفعت شخصی، با وجود آنکه نصف از اینها از لحاظ مالی به پروژه های طویل المدت و پایدار مبدل شده است. در سر تا سر افغانستان حالا ازین بابت دو امکان وجود دارد:

- رادیو افغانستان، رادیوی ملی دولتی که به امواج AM نشرات دارد و ۹۱٪ نفوس را احتوا میکند.

- شبکه ملی رادیو ستیشن های محلی طنین که ۵۰٪ از مردم آنرا میشنوند.

- طنین عمدتاً بخاطر تهیه پروگرامهای کمکی برای مردم ایجاد شده بود و در حال حاضر از طریق ستالایت روزانه چندین ساعت پروگرامهای را به نشر میسپارد که در آن موضوعات روز، مسایل زراعتی، صحتی و جندر زیر بحث و بررسی گرفته میشود. همچنان طنین روش کارتهای فرمایشی را

طرح نموده است تا برای آنهاییکه میخواهند مطالب شان حتماً نشر شود امکان آن موجود باشد وقت را در شبکه کمایی کنند. رادیو بی بی سی، رادیو آزادی و صدا امریکا نیز این پروگرامها را تکراراً نشر میکنند.

ز - ۱ - انترنیت:

انترنیت تا هنوز مورد استفاده عام قرار نگرفته است. در سروی که مؤسسه کاونترپارت بین المللی به انجام رسانیده است صرف ۱۵٪ از جواب دهنده گان میتوانند ادرس ایمیل را برای خود تهیه کنند.

مطالعه آلتای نشاندهی میکند که فقط ۲٪ از جواب دهنده گان ادرس ایمیل داشتند. علاوه بر آن نبود شبکه قابل اعتماد تیلفونهای عادی یا کیلی باعث میگردد تا از وسایل عمومی مانند دفاترو انترنیت کافی برای برقراری ارتباط استفاده شود. در تمام کشورها در حال حاضر در پنج مرکز شهری استفاده از انترنیت برای مردم عام مسیر است. ۱۷٪ مردم درین مراکز بود وباش دارند، اکثر از سازمانهای جامعه مدنی در افغانستان فاقد وب سایت هستند.

ز - ۲ - ارتباط با رسانه های خبری:

در جریان سروی از سازمانهای جامعه مدنی نیز پیرامون ارتباط شان با رسانه های گروهی خبری سوال بمیان آمده است. آنهاییکه با رسانه های خبری ارتباط داشتند از معلومات بدست آمده استفاده کرده اند ولی اکثریت از سازمانها هیچ رابطه با رسانه های خبری برقرار نه کرده اند.

معلوم می‌گردد که سازمانهای جامعه مدنی باید برای بهبود روابط شان با میدیا سعی زیاد را بخرج دهند. این رابطه برای آموزش سازمانها و جذب پشتیبانی مردم از فعالیتهای جامعه مدنی ضروری به نظر میرسد.

ج- روابط سازمانهای جامعه مدنی با سکتور های دیگر:

ج- ۱ - مردم عام:

اگر مانقش جامعه مدنی را در روند بازسازی همراه با ضرورت و توقع که مردم از جامعه مدنی دارند، در نظر بگیریم قابل تعجب نیست که نظرات مردم درباره جامعه مدنی یکسان نیست. یک مطالعه که مؤسسه اکبر در دسمبر سال ۲۰۰۴ به انجام رسانیده نشان میدهد که مردم بالای جامعه مدنی اعتماد بسیار کم دارند. مطالعه مذکور عوامل این بی اعتمادی را چنین بر شمرده است:

- هیچ کس نمیداند که حروف این - جی - او چه معنی دارد.
- عدم موجودیت فهم و درک در باره طبیعت موسسات غیردولتی (آیساف آنچه میگوید، عملی میکند اما در مورد این- جی - او ها دیگر نمی فهمیم).
- عدم موجودیت فهم و درک در باره پروسه مالی موسسات غیر دولتی (اینها ۷۰٪ بودجه را بالای خانه، موتر و معاشات بلند مصرف میکنند و ۳۰٪ آن بالای پروژه ها موسسات غیر دولتی در کشورها حکومت دوومی را تمثیل میکند)

- عدم موجودیت فهم و درک در باره اینکه مسؤولیت واقعی مؤسسات غیر دولتی چیست؟ (برخی از اهداف این مؤسسات برای ما نامعلوم است. اینها شاید معلومات سری را جمع آوری کنند)
 - درک یک تفریق بین شهرو ده (اکثریت از کمکها برای شهرهای بزرگ بوده به مناطق دهاتی هیچ کمک نه میرسد.)
 - عدم موجودیت عمل و روابط متقابل بین سازمانهای غیردولتی و مردم (درهای مؤسسات غیردولتی برای مردم عام باز نیستند. هیچ کس جرأت نه میکند که داخل مؤسسات غیردولتی شود. بعضاً در پیشروی دروازه سنگهای بزرگ جابجاگردیده اند تا از حمله های خودکشی یا انفجار بمبها جلوگیری شود.)
 - عمل مثبت انتقاد کردن در فضای جدید دیموکراسی (حالا که حکومت دیموکراتیک موجود است ما حق داریم تا از مؤسسات ایراد کنیم))
 - ناامیدی افغانها از وعده های بین المللی (ما میدانیم که کشور ما از جامعه بین المللی چه مقدار کمک باید بگیرد ولی نه میدانیم که این همه کمکها به کجا میرود))
- تا اندازه هم این نارضیاتی نتیجه همان چرخ خودکام روابط عامه میباشد که از طرف حکومت دائماً تقویه میگردد زیرا ادارات رسمی از این امر که مؤسسات غیر دولتی منابع زیاد مالی را در اختیار دارند احساس رشک میکند. همچنان سکتور جامعه مدنی که از درک پروژه های بازسازی منفعت زیاد را کمایی میکند تبارزه میکند و از نیرو آوازاها شنیده نه میشود.

گروپ مشورتی مطالعه حقوق بشر و دادگیری و مدافعه در یک سروی درباره نظریات عامه این سوال را شامل ساخته بود که کمکهای مالی حکومت های خارجی بایده چه کسی داده شود. ۴۰٪ از جواب دهندگان گفتند که ملل متحد و مؤسسات غیردولتی باید کمکهای مالی را بگیرند و ۱۲٪ حکومت افغانستان را انتخاب کردند. این سروی نشان داد که سازمانهای جامعه مدنی از اعتماد نسبتاً زیاد برخوردار هستند.

در سروی مؤسسه کاونترپارت بین المللی اکثراً از شرکت کننده گان گروپهای محوری مراجعین با سازمانهای راجستر شده روابط داشتند و درباره جامعه مدنی بصورت کل نظر مثبت داشتند. ولی درعین وخت در همه هشت حوزه که گروپهای محوری در آن فعال بودند معلوم گردید، طور که یکی از سهولت بخشنده گان گفت، اگر ما مردم عام رابه جلسات دعوت میکردیم یقینی بود که با نظرات مخالف روبرو میشدیم)) از مردم منظورشان از آن کسانی بود که از پروگرامهای انکشافی مستفیدنه میشوند.

در ۲۴ گروپ محوری که برای این ارزیابی انتخاب شده بودند سوال مطرح گردید که طی سه سال گذشته چه انکشاف رخ داده است. همه اشتراک کننده گان یک نظر داشتند و تحولات مثبت را تأیید کردند ولی در این باره که چه کسی مسؤول این تحولات بوده است، نظرات با هم شبیه نداشتند. در جواب از شوراها حکومت و سازمانهای راجستر شده یاد آوری شد. شوراها و مراجعین هر دو همراهی مؤسسات غیر دولتی مسایل در میان دارند ولی روشن گردید که هر سه گروپ در سرتاسر کشور نقشهای اختصاصی داشتند و اینکه فعالیتهایی شان به نتایج و دست آورد های مثبت انجام میدند.

درگروپ های محوری هرات، همه سه گروپ به این باور بودند که تحولات پدید آمدند و عامل این تحولات این بود که مؤسسات غیردولتی و شورا فعال بودند و مردم عام فعالیتهای آنان را دیدند و نتایج پروژه ها را مشاهده کردند.

ج-۲- حکومت:

اگر چه منابع مهم معلوماتی برای مصاحبه درباره اراده حکومت مبنی بر همکاری با جامعه مدنی اظهار تردید و شک نمودند، ولی بیرو کراتهای میانه و پایه بلند در چندین وزارت آرزمندی خود را مبنی بر استحکام تماس ها با جامعه مدنی اظهار نمودند. عامل این آرزمندی از یک سو عدم موجودیت منابع مالی در نزد آنها و از طرف دیگر ضرورت را وانمود ساختند که از هر فرصت موجود باید استفاده کرد. وزارت مالیه حتی سیمینار را برای جامعه مدنی دایر نموده تا پالیسی بودجوی حکومت و طرز عملهای مالیاتی و مدیریت وزارت مربوط را به آنها روشن سازد.

پروگرام انشکافی ملل متحد UNDP علاقه مند است تا جامعه مدنی را تقویه کند و مساعی را به راه انداخته است که از طریق ایجاد دفاتر ارتباطی جامعه مدنی در وزارتخانه ها و ادارات فاصله بین حکومت و جامعه مدنی را کوتاه تر سازد.

در عین زمان حکومت با مردم عام یکجا از این بابت که مؤسسات غیر دولتی قسمتی اعظم از کمکهای مالی را به مصرف میرساند، نگران است و این امر نه تنها از اظهارات وزیر سابقه پلان آقای رمضان بشردوست اشکار گردید بل رئیس جمهوری آقای کرزی نیز به آن اشاره نموده است. دریک کنفرانس مطبوعاتی در می ۲۰۰۴ آقای کرزی گفت:

((در حال حاضر ضروری است تا بین سازمانهای غیردولتی واقعی که برای مردم خدمت میکنند و آنهاييکه از نام سازمانهای غیر دولتی استفاده میکنند و خدمت را برای مردم انجام نه میدهند، تفريق کرد.))

در آستانه سرومين کنفرانس بين المللی کشورهای تمويل کننده در کابل در اپريل ۲۰۰۵ رئیس جمهور کرزی نگرانی خود را مبنی بر اینکه ادارات کمکی وجوه مالی که حکومت آنرا مال ملت می داند چگونه به مصرف میرساند یک کمیته کاری را موظف کرد که نماینده گان کشور های تمويل کننده نیز در آن شرکت داشتند، تا درین باره در ظرف یکماه راپور راتهییه کند.

مطالعه که صورت گرفته نشان داد که روابط بین سازمانهای جامعه مدنی و حکومت بطور نسبی مثبت ارزیابی شده بود. سروی که مؤسسه کاونترپارت بین المللی پیرامون این مسله انجام داد که در آن سوال پیرامون روابط با حکومت مرکزی و ادارات رسمی ولایات مطرح کرده بود و نشان داد که ۹۵ و ۹۸ درصد از جواب دهندگان بالترتیب از حکومت راضی بودند و تنها ۳ درصد از کمک مقامات رسمی نا رضایت خود را نشان دادند و باقی مانده گان با حکومت هیچ نوع رابطه نشان ندادند.

با وجود اینکه جواب دهنده گان شاید چیزی گفته باشند که فکر میکردند ما از ایشان توقع شنیدن آنرا داریم، ولی باز هم این ارقام میتوانند دلیل بر مؤجودیت روابط خوب بین حکومت و جامعه مدنی باشد.

ج - ۲- مارکیت (بازار آزاد):

در شرایط کنونی روابط و تاثیر متقابل بین سازمانهای جامعه مدنی و سکتور خصوصی از انکشاف چندان بهره مند به نظر نه می آید. در حال حاضر فقط چند منبع بسیار محدود با مردم غریب و نادار کمک میکنند. تنها دوفیصد از جواب دهنده گان شامل سروی راپوردادند که از سکتور شخصی منابع مالی بدست آورده اند. در گروپهای محوری اعضاء شوراها به نسبت سازمانهای جامعه مدنی زیادتیر بالای کمک سکتور خصوصی تاکید میکردند ولی باین تقاضا که این کمکها در انکشاف اقتصادی محل بکار گرفته شود به جای اینکه در پروژه های به مصرف برسد که از جانب جامعه مدنی رهبری میگردد.

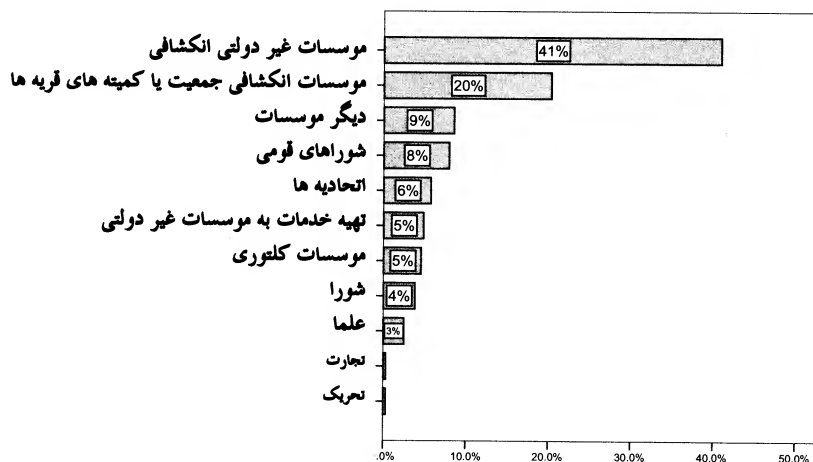
فرض اسلامی یعنی زکات و سنتهای دیگر مذهبی مانند خیرات بطور روشن وسیله پنداشته میشود که برابری، عدالت و رفاه را در جامعه بمیان بیاورد وظایف مهم دینی شمرده میشود. عقیده بر آن است که زکات میتواند وجوه مالی را جمع آوری کند تا فقر و نیستی را معدوم بسازد و از این طریق قدرت سیاسی را از اند وختن ثروت زیاد مجزا سازد. اگر چه ارقام که در اثر سروی بدست آمده باشد در اختیار مانیست ولی فکر میشود که ادای این فرض یعنی دادن زکات به سطح انفرادی موجود است با درک این حقیقت که تاسیس یک سیستم رفاه عامه موفق در افغانستان از اهمیت بسزایی برخوردار است، موسساتی ساختن فربضه زکات میتواند یک خط مشی را بمیان بیاورد که اجزاء مؤسسه رفاه عمومی سنتی در اسلام را با سیستم رفاه عمومی امروزی یکجا بسازد.

یکی از مصاحبه شونده گان از موجودیت اتحادیه های کوچک بازرگانی اطلاع داد که به طریقه دیگر نه میتواند در سروی ظاهر گردد. یک مثال آن در کابل کوچه است که در آن شمار زیاد از دکانهای سلمانی دیده میشود.

سلمانیان میتوانند بطور دسته جمعی از حکومت تقاضا کنند تا در هنگام شام برای شان برق تهیه کنند زیرا این وقت است که برای کار خود به برق ضرورت خاص دارند. گفته میشود که دو کمپنی موبایل مشترکاً حکومت را تشویق نموده است تا باز از تیلی کمونیکشین را تقویه نماید و بدین ترتیب راه برای تجارت آزاد باز کند. اتحادیه های بازرگانی اگر به این ترتیب روابط خود را مستحکم بسازد، این کار میتواند به حیث نخستین قدم بسوی آن باشد که سازمانهای جامعه مدنی برای حمایت از حقوق نقش خود را احراز کنند.

۵. تحلیل سکتور سازمانهای جامعه مدنی:

جدول ۳ نشان میدهد که در ۴۴ ولسوالی شامل سروی مؤسسه کاونتر پارت



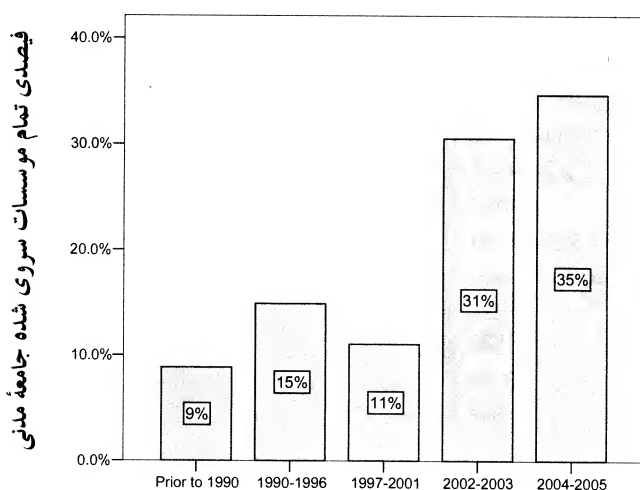
فیصدی سازمانهای جامعه مدنی (صرف یک جواب اجازه دارد)

جدول سوم: اقسام موسسات سروی شده جامعه مدنی

بین المللی سازمانها چگونه از لحاظ وظایف خود را طبقه بندی کرده اند. قابل یاد آوری است که ۳۵٪ تمام سازمانهای جامعه مدنی که در سروی شامل بودند خود رایا بحیث شوراها یا سازمانهای قریه معرفی کرده اند. در هشت

حوزه که در آن گروپهای محوری فعال بودند تعداد شورا ها درین گروپها به ۷۳ میرسید در حالیکه شمار سازمانهای راجستر شده به ۶۵ قریب شده بود. این امر نشان میدهد که شوراها و سازمانهای قریه در اکثر جاها زیادتیر فعال هستند.

تقریباً نصف از سازمانهای جامعه مدنی که شامل سروی بودند اطلاع دادند که درولسوالیهای دیگر فعالیت داشتند و یک چهارم آنها در ولایات دیگر فعال بودند (سوال ۳۲). نصف آنها اظهار داشتند که صرفاً از دفاتر خود نماینده گی میکردند. ده (۱۰) درصد گفتند که دفاتر شان مراکز شبکه ها بودند و باقی مانده گان دفاتر ساحوی سازمانهای جامعه مدنی بودند (سوال ۲۸). این ارقام



نشان میدهد که فعالیتهای بیرون از " " خانه " چگونه به گونه دراماتیک شکل گرفتند و اتحادیه ها تشکیل شدند، زیرا سازمانهایی

جامعه مدنی جدول چهارم: سال تاسیس موسسات جامعه مدنی
دفاتر ساحوی

خود را در مناطق از هم دور افتاده باز نمودند تا به تطبیق پروژه های خود بپردازند. سازمانهای جامعه مدنی که شامل سروی مؤسسه کاونتر پارت بین

المللی میباشد اعضای شبکه های هستند که تعداد کل دفاتر آن به ۲۶۳۸
میرسد (سوال ۲۹).

جدول ۴ نشان میدهد که اکثر سازمانها بطور نسبی جوان اند، دوبر سوم حصه
آنها بعد از سقوط طالبان در سال ۲۰۰۱ تشکیل گردیدند (سوال ۱۶). تشکیل
این سازمانها در حقیقت نتیجه فرصتهای متنوع بود که سازمانها را برای اشتراک
در مساعی بازسازی از جانب کشورهای تمویل کننده دعوت شدند.

الف: منابع مالی و انسانی سازمانهای جامعه مدنی:

جدول ۵ احصائیه کارمندان و داوطلبان سازمانهای شامل سروی رانشان میدهد

مجموعه	حد اوسط		
مردان	۴۱۸۳۵	۶۲	کارمندان
زنان مینیجر	۷۲۳۱	۱۱	
زنان غیر مینیجر	۶۹۴	۱	
مردان	۱۵۶۷۹	۲۳	داوطلبان
زنان	۳۶۱۶	۵	

جدول پنجم: شمار کارمندان سازمانهای جامعه مدنی

(سوال ۴۰). در
حالیکه ۸۴٪ از
کارمندان مردها
بودند، ولی نقش
زنان نیز قابل
ملاحظه بود.
۱۵٪ زنان از

۱۶٪ آنان در

پوست های رهبری کننده قرار دارند مانند مینیجر، ترجمان، اداره چی و غیره
اگرچه کمتر از نصف سازمانها کارمندان زنانه دارند، و نصف از آنها داوطلبان را
بگار گماشته بودند. شمار کارمندان بطور اوسط ۱۶ نفر بود. تعداد زیاد
کارمندان که اکثراً سازمانها عنوان ساختند درست نیست. پنج گروپ، قرار
راپور اضافه تراز یکهزا کارمند داشتند. از جمله ۶۷۰ سازمان ۴۱٪ در جواب

سوال مبنی بر عضویت سازمانی دارند گفتند که سازمانهای عضو هستند و ۹۷٪ از ایشان در خدمت اعضای انفرادی هستند و ۳٪ گفتند که برای سازمانهای کارمیکند که عضویت آنها دارند.

از جمله سازمانهای عضو نصف از آنها اضافه از ۲۵ عضو داشتند. در حالیکه ۸۰٪ از شوراهای سازمانهای جامعه مدنی و همه CDCs کمتر از ۲۵ عضو دارند، شوراهای قبیلوی از لحاظ کمیت به نسبت شوراهای غیر قبیلوی بزرگ تر هستند. از جمله ۲۶۶ سازمان معلومات ذیل را درباره عضویت ارائه نمودند.

- شماره عمومی اعضا ۲۲۳۰۰۰ نفر
- یک سازمان جامعه مدنی که در مزار شریف موقعیت دارد" صلح برای افغانستان" ادعا میکند که (۲۰۰۰۰۰) عضو دارد.
- باقی مانده گان تا ۴۰۰۰ نفر عضو دارند.
- به استثناء سازمان صلح برای افغانستان ۷۳٪ از اعضا همه مرد ها بودند.
- چهار سازمان جامعه مدنی تنها کارمندان زن داشتند، که ۱۰۱ سازمان دیگر کارمندان مرد داشتند، و در ۲۱ آنها شمار کارمندان زن در اکثریت بود و ۱۲۲ سازمان دیگر تنها کارمندان مرد داشتند.

وقتی ما در باره منابع مالی شان پرسیدیم (سوال ۳۰). ۱۶٪ از سازمانها راپور دادند که دارای دفتر خود هستند، یک بر سوم دارای موتر بودند و نصف از آنها کمپیوتر در اختیار داشتند. تقریباً ۲۰ فیصد گفتند که دفتر ندارند، در حالیکه

آیا شما	دارید	قرضه یا کرایه کرده اید	ندارید	دیگر
جای دفتر	۱۶٪	۵۵٪	۲۰٪	۹٪
کمپیوتر	۵۰٪	۱٪	۴۹٪	۰٪
موتر	۳۸٪	۱۳٪	۴۹٪	۰٪

جدول ششم: ملکیت مالی سازمانهای جامعه مدنی

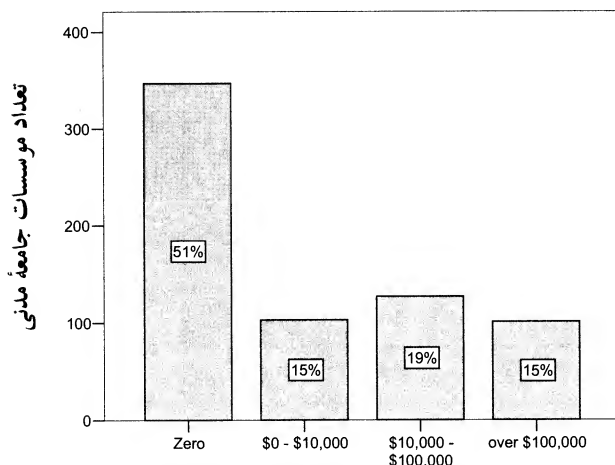
دو سوم میگویند دفتر را یا کرایه کردند یا به قرضه گرفتند و یک تعداد هم گفتند که از طرف

اداره دولتی برای شان دفتر مهیا گردیده است. این امر نشان میدهد که انتقاد دولت از سکتور جامعه مدنی مبنی بر داشتن منابع بسیار زیاد مالی بی بنیاد است. نتایج جدول نشان میدهد که نصف از سازمانها هیچ بودجه ندارند. ولی یک تعداد قابل ملاحظه بودجه اساسی در اختیار خود دارند (سوال ۴۴).

شوراها، بشمول شوراهای قبیله‌ای و علما بطور عموم یا هیچ بودجه ندارند و یا بودجه کم دارند تقریباً نصف از سازمانهای جامعه مدنی شامل سروی بودجه بالای صفر دارند ولی کمتر از ۱۰۰۰۰۰۰ دالر امریکایی. سازمانهای جامعه مدنی که در عرصه ساختمان کار میکنند، دارای بودجه نسبتاً بلند هستند. شمار ازین سازمانها به گفته خود شان سرمایه اضافه از یکصد هزار دالر دارند.

گروه‌های محوری نتایج سروی را تأیید میکنند. در تمام هشت حوزه که گروه‌های

در آن فعال
بودند، شوراها
فاقد منابع مالی
بودند و
اشتراک‌کننده
گان یک از
هشت گروه
محوری
میکوهند



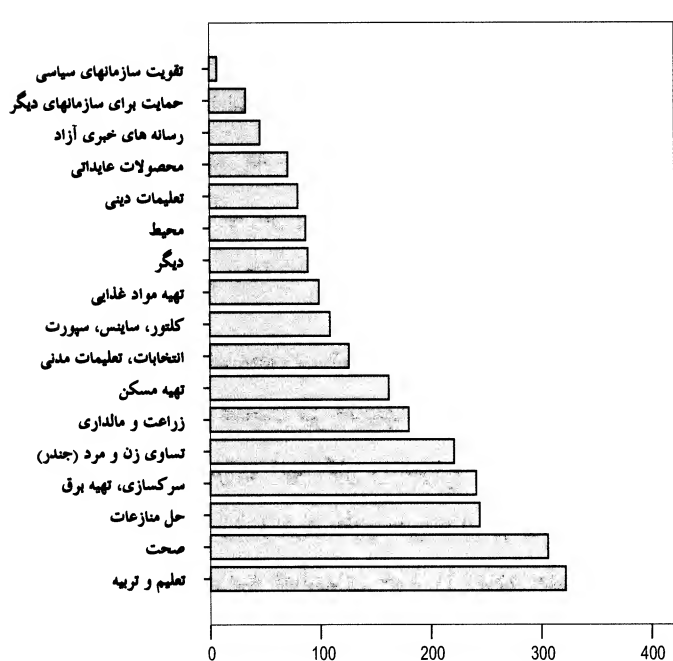
کمک‌های مالی
جدول هفتم: بودجه سال ۲۰۰۴ م موسسات جامعه مدنی
رابطور مستقل

بدون سازمان‌های راجستر شده جستجو کنند. مراجعین و سازمان‌ها علاوه کردند که اگر چه شوراها منابع کافی مالی در اختیار ندارند، ولی آنها میتوانند بالای ارتباط شان با مردم، حکومت، و بالای ظرفیت شان در اداره و همچنان بالای تجارب کارمندان مسلکی که جدیداً یا انتخاب شده اند و یا نصب گردیده اند، حساب کنند.

تقریباً نصف از گروه‌های محوری شوراها از موجودیت شوراهای اختصاصی خبر دادند، که معمولاً از اعضای داوطلب متشکل شده و آنها یکی از مهمترین منبع جهت تأمین اهداف خود بشمار می‌آورند. شوراها و سازمان‌های قریه که اخیراً ایجاد گردیده و از جانب سازمان‌های جامعه مدنی تقویه میشوند مهارتهای جدید را از خود نشان دادند، بشمول نشر مجلات که یک منبع عایداتی شان بشمار

میرود. اشتراک کننده گان در گروپهای محوری شوراها بالای کمک دولتی، سازمانها و تاجران محلی حساب میکنند.

ب - انکشاف مؤسسات جامعه مدنی:



تعداد مؤسسات جامعه مدنی (صرف برای یک جواب اجازه است)

جدول هشتم: ساحات فعالیت مؤسسات جامعه مدنی

از جمله سازمانهای سروی شده تنها دو سوم آنها دارای یک

اساسنامه

میباشد

(سوال ۲۲)

و یا سال

گذشته راپور

مالی را تهیه

کرده اند

(سوال ۴۳)

تنها ۴۴٪ آنها یک بورد یا هیئت دارند که با تقاضای قانون سازمانهای غیر دولتی مطابقت دارد.

ج - فعالیتهای مؤسسات جامعه مدنی:

در سروی در باره فعالیتهای سازمانهای جامعه مدنی دو سوال مطرح شده بود. جدول ۸ نشان میدهد زمانیکه درباره عرصه فعالیت سوال مطرح میشود. (سوال ۳۳) تقریباً نصف از آنها گفتند که در عرصه های صحت، تعلیم و تربیه فعالیت دارند. اندازه فعالیت سازمانها جامعه مدنی در کشور درین عرصه ها بزرگ ترین اندازه از خدمات را نشان میدهد. این دست آوردها از جانب گروپهای محوری نیز تأیید شده است که به شکل اعمار مکاتب در هفت حوزه، و کلینیک، سرک، پل و تهیه آب در پنج حوزه و به اندازه کم به شکل تهیه سرپنا برای عودت کننده گان و بیجا شده گان مشاهده نموده اند.

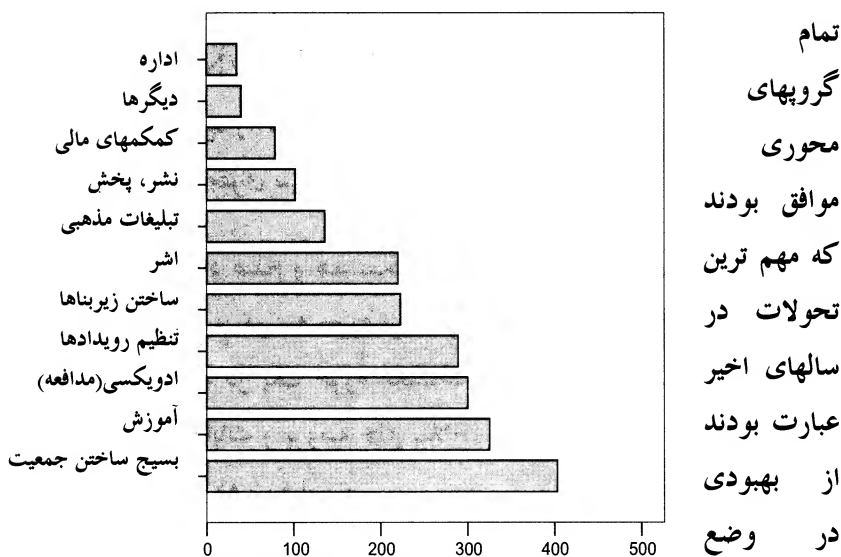
مزید بر آن گروپهای محوری شوراهای و مؤسسات غیردولتی ادعا میکنند که در عرصه های تعلیم و صحت نیز فعالیتهای را انجام داده اند، زنان و دختران را به مکاتب آوردند و برای آنها کار را سراغ دیدند و مؤسسات جدید را بمیان آوردند. برابری بین زن و مرد بطور حیرت انگیز پیشرفت نموده که یک سوم از سروی شده گان عرصه فعالیتهای خود را اعاده حقوق زنان و نمود ساختند. شوراهای و مؤسسات غیردولتی از پیشرفت در عرصه حقوق زنان، تهیه پروگرامهای آموزشی و کار برای زنان - حرف میزنند ولی تنها در سه حوزه از جمله هشت حوزه مراجعین نیز ازین دست آوردها یاد آوری کردند.

از مذاکرات با گروپهای محوری معلوم گردید که در نتیجه ابتکار جامعه مدنی بود و شاید هم مؤسسات تمویل کننده و حکومت ملی افغانستان - که زنان به مکاتب و جاهای کار راه یافتند. وضع فلاکت بار زنان خاصاً در دوران طالبان اکثر از سازمانهای جامعه مدنی را تشویق نموده اند تا مساعی خود را در پروژه

های متمرکز سازند که با حل مسائل ناشی از نابرابری جنسدر کمک میکنند. شبکه زنان افغان AWN بطور مثال توانسته است ۳۰ سازمان زنان را متحد سازد تا مساعی خود را در عرصه تعلیم و تربیه برای زنان متمرکز سازند و زنان را تشویق کنند از حقوق سیاسی خویش استفاده زیاد تر کنند.

حل منازعات، ایجاد صلح و همبستگی منعیست دست آوردهای شناخته شده بود که گروپهای محوری در سه حوزه از آن راپور دادند در حالیکه از جمله هشت حوزه تحت مطالعه در یک حوزه انکشاف زراعت، آزادی بیان، بسیج نمودن جمعیتها برای انتخابات و پروسه خلع سلاح، ملکی سازی و توافق مجدد بحیث دست آوردها شمرده شده است.

جواب دهنده گان شامل سروی مؤسسه کاونترپارت اظهار نمودند که نصف از سازمانهای جامعه مدنی از یک الی سه پروژه را تطبیق میکنند و حصه سوم دیگر هیچ پروژه ندارد. (سوال ۳۵) شو را ها و کمیته های انکشافی مردم CDCS کمک خود را هنوز دریافت نه کردند. تنها یک گروپ محدود اضافه از ۱۰ (ده) پروژه را تطبیق میکند ولی بطور اوسط دوپروژه زیر تطبیق قرار دارد. بطور مجموعی جواب دهنده گان سروی در تطبیق ۳۴۲۸ پروژه مصروف هستند. ۵۷٪ گفتند که بسیج نمودن مردم یکی فعالیتهای شان بوده که آموزش، حمایت حقوق وتجلیل از روزهای خاص نیز درین جمله می آیند. ۲۰٪ گفتند که از روش پخش معلومات مذهبی کار میگیرند. پیش نویس پیشنهاد شده قانون برای مؤسسات غیر دولتی این ساز مانها را (ولی نه شورا های راجستر نشده) از فعالیتهای مذهبی منع میکند.



تعداد مؤسسات جامعه مدنی (به جوابهای متعدد اجازه است)

جدول نهم: روش مؤسسات جامعه مدنی (همه مؤسسات سروی شده جامعه مدنی)

ودختران به تعلیم و کار وهمچنان بهبودی در وضع عمومی تعلیم و پروگرام سواد آموزی. در جریان پنج سال گذشته شوراهای جدید ایجاد گردیده اند و اینها در بعضی از موارد به عوض شورا های سابقه یا شوراهای غیر فعال شروع به فعالیت نموده اند.

اکثریت از مراجعین که در مصاحبه شرکت کردند اظهار نمودند که شوراهای نسبت پنج سال گذشته حالا زیاده تر مورد اعتماد مردم گشته اند و بصورت مجموعی برای مفاد مردم فعالیت میکنند. گروههای محوری مراجعین از کار شوراهای و سازمانهای دیگر اطلاع داشتند و گفتند که همکاری در بین این سه سازمان در حال حاضر بهتر شده است.

ج - ۱- اولویتهای سازمانهای جدید جامعه مدنی:

گروههای محوری درباره مساعی بازسازی در آینده دوسوال را مطرح نمودند. از جواب دهنده گان پرسیده شده چه بهبودی های دیگر را در زنده گی خود و جمعیت میخواهند و برای این کار چه نوع کمک را تقاضا میکنند. جوابات از سه نوع بودند:

■ گروه بندی مجدد اولویتهای سه سال قبل در عرصه اهداف انکشافی.

■ ضرورت تهیه خدمات عینی برای مراجعین جدید.

■ ضرورت تجدید خدمات که در ساه سال اخیر تهیه شده بود تا نیازمندیهای جدید را بر آورده سازند.

از جمله هشت حوزه درهفت آن اولویت ساختمانی مکاتب از پروگرام افتیده و به عوض آن به پروژه های زراعتی و مالداري حق اولویت داده شده است. بعد از پروژه های زراعتی از جمله هشت حوزه در شش حوزه آن اولویت های معیشتی (آموزش مسلکی) و از جمله هشت حوزه در پنج آن پروژه های مانند تهیه آب، اعمار مکاتب، ساختن سرکها و پلها از جمله نیازمندیهای درجه میانه تا اولی شمرده شده است.

در ولایات ننگرهار و لوگر اولویت جدید یعنی مبارزه با مواد مخدر نیز تعیین گردیده و این در حال است که وضع امنیتی در ولایات ننگرهار و کندهار بطور نسبی بهتر خوانده شده است. فقط درسه حوزه از انکشاف مؤسساتی بحیث اولویت نام برده شده و در دوحوزه دیگر به حل منازعات، تهیه سرپنا، تعلیم

وصحت حق اولویت قابل شده است. تهیه تسهلات صحی از لست اولویت ها
افتیده است.

در حالیکه در موارد زیاد نوع نیازمندیها والویتها یکسان باقی مانده، شرکت
کننده گان درباره اینکه اولویتهای چگونه و در کجا باید تهیه شود. تغییرات مفید
را پیشنهاد نموده اند.

بطور مثال سه گروپ پیشنهاد کردند که به عوض مناطق شهری در مناطق
روستایی روی تعلیم برای دختران و ایجاد کارها برای آن تاکید زیاد شود
همچنان آنها پیشنهاد نمودند که سواد آموزی و تعلیم یا ساختن مکاتب برای
مردم فقیر روستایی، ایجاد کار متنوع، امکانات آموزش و سرمایه گذاری
خصوصی، تهیه امکانات جدید اختصاصی برای جوانان و مبارزه با مواد
مخدر بحث اهداف قرار داده شود.

شوراها یگانه گروپ بودند که آماده گی برای انتخابات آینده با توجه خاص به
انتخابات پارلمانی را بحث یک نیازمندی در آینده تشخیص دادند.

گروپهای محوری از فعالیتهای دیگری نیز در پنج حوزه خبر دادند که به امور
زنان تعلق میگرفت، درین فعالیتهای آماده گی زنان برای انتخابات پارلمانی، جذب
کمکها برای تطبیق پروژه های دراز مدت مربوط به امور زنان، تهیه امکانات تعلیم
برای زنان در مناطق دوردست شامل اند.

سازمانها، شوراها و مؤسسات غیردولتی به مقایسه گروپهای محوری مراجعین با
فعالتهای مربوط به مسایل زنان زیاد تر علاقه مند هستند.

ج-۲- خلاصه مسئله جندر (اشتراک مرد و زن)

۹ فیصد از سازمانهای جامعه مدنی که در نمونه گیری مؤسسه کاونترپارت بین المللی شامل بودند گفتند که آمر یا دایرکتر آنها زن میباشد. (سوال ۲۴)

کمتر از ۴۰ فیصد گفتند که کارمندان زن دارند و کمتر از ۳۰ در صد اعتراف نمودند که ازدیاد تعداد کارمندان زن در سازمان یک امر با اهمیت میباشد. در حدود ۱۲٪ از سازمانهای جامعه مدنی گفتند که در مجموع ۳۵۰۰ زن داوطلب در تطبیق پروژه های شان معاونت کردند در حالیکه در ۳۴٪ سازمانها ۱۵۰۰۰ مرد داوطلب کار میکردند. یک بر سوم از سازمانهای سروی شده گفتند برای برابری بین زنها و مردان میکوشند. تقریباً ۲۰٪ از سازمانهای سروی شده زنان رابه حیث کتگوری اختصاصی برشمردند که از فعالیتهای سازمانها استفاده میبرند.

احصائیه بدست آمده تصور اولی راتقویه میسازد مبنی براینکه زنان در کارهای مدیریت و اخذ تصمیم بطور مناسب شامل نیستند ویا در محور توجه سازمانهای جامعه مدنی قرار ندارند.

ولی شواهد نشان میدهد که در اثر مساعی تمویل کننده گان اثر مثبت بوجود آمده و تعدادزیاد از زنان در سازمانهای جامعه مدنی شامل کار شدند و سازمانها به مسائل زنان و جندر در چارچوب اهداف عمومی و رسالت خویش توجه خاص دارند.

د: نقش شوراها، مؤسسات غیر دولتی و شوراها انکشافی محلی:

در تمام ۲۴ گروپ محوری درباره نقش مؤسسات غیردولتی، سازمانهای اجتماعی و کلتوری و شوراها و مراجعین آنها بصورت عموم اتفاق نظر وجود داشت، سهمگیری گوناگون شوراها، سازمانها و مراجعین نیز در جزئیات که گروپهای محوری تهیه دیده بودند، منعکس شده بود.

گروپهای محوری مراجعین اکثراً از نتایج و دست آوردهای محسوس حرف میزدند، مانند حاصلات خوب، مکاتب جدید. و گروپهای محوری شوراها پیرامون اهداف فعالیتهای سازمانهای غیر دولتی معلومات بیشتر دادند و همچنان به مسایل دیگر ملی مانند صلح، منازعات و همبستگی اشاره نموده است.

از ارقام بدست آمده سروی و جوابات گروپهای محوری معلوم میگردد که شوراها در تطبیق فعالیتهای انکشافی نقش عمده رابعده داشت است. این حقیقت شاید نشان دهنده آن باشد. که شوراها به مقایسه سازمانهای جدید مانند CDCS و VOS از اعتماد بیشتر برخوردار میباشند. سازمانهای اخیرالذکر از اعتبار چندان برخوردار نیستند زیرا اینها سازمانهای هستند که در اثر مساعی تمویل کننده گان بمیان آمده اند. و از اینرو ریشه های مردمی ندارند.

از طرف دیگر شوراها، CDCS و VOS بطور روشن در در امر بسیج و آگاه ساختن مردم سهم داشتند. طوریکه گروپهای محوری نقش هریک از گروپهای را توضیح دادند، روشن گردید که سازمانهای راجستر شده با جمعیتهای دیگر مردم به استثنای جمعیتهای که باشوراها و سازمانهای قریه رابطه

داشتند، علایق چندان نداشتند. سروی نشان داد که بین مراجعین و شناسایی مشکلات توسط سازمانها یک رابطه بنیادی نزدیک موجود بود.

گروپهای محوری مراجعین بطور عموم کمکهای مالی را به سازمانهای راجستر شده نسبت دادند. این سازمانها نقش خود را وسعت دادند، کمکهای بیشتر مالی را دریافت نمودند، تجارب تخنیکی را آموختند، سامان و لوازم را بدست آوردند تا نیازمندیهای جمعیت را مرفوع سازند. درهمه حوزه ها درین مورد اتفاق نظر موجود که سازمانها فعالیتهای خود را به کمک شو راها انجام داده اند.))

مراجعین و مشترکین در شوراها سازمانهای که در محل راجستر شده اند راجیث سازمانهای میپندارند که به مردم محلی تعلق نداشته و برای اولین بار شوراها رابطه گرفته اند. مشترکین سازمانهای غیر دولتی در جوابات خود نشان دادند که سازمانهای راجستر شده با مردم محل مرواده بسیار کم دارند. مراجعین نگران بودند و گفتند که سازمانها حتی سازمانهای محلی افغانی باید به رسوم مذهبی و عنعنه مردم احترام بگذارند. یکی از گروپهای محوری مراجعین گفت که آنها به کمک نیازدارند تا بتوانند از کارسازمانها نظارت بعمل آورند و ببینند که آیا به خیر مردم عام هست یا خیر.

د-۱- نقش مستفدین:

گروپهای محوری نشان دادند که مراجعین با شوراها در تشخیص نیازمندیها، تهیه مواد، تهیه کمک مالی یا جنس، تقویۀ اهداف پروژه ها و در تحفظ و مراقبت پروژه ها کار میکنند تنها یک گروپ از مراجعین از حق انتخاب شورا برای خود

حرف زده است، و از اینرو میتواند در روند عمومی نقش بارزی داشته باشد، درحالیکه تقریباً همه شوراها وسازمانها اظهار داشتند که مراجعین باید در کار کمک و همکاری سهم بگیرند.

جالب بود که اضافه از یک سوم سازمانهای جامعه مدنی گفتند که مستفدین در تقویه بنیه مالی پروژه ها سهم گرفتند. ۲۴ گروپ محوری همه اظهار داشتند که مردم به شکل کمکهای مالی، مهارتهای مسلکی، کار جسمانی، و همبستگی و مساعی در مراقبت از پروژه ها سهم خود را ادا نمودند، تقریباً یک سوم از سازمانهای جامعه مدنی که سروی شده اند گفتند که از حکومت کمکهای مالی را در یافت نموده اند و این خود نشانه از روابط خوب آنها با حکومت میباشد.

۵ - مستفدین مؤسسات جامعه مدنی:

۱۶۲۸۵۸	زنان	مستفدین مستقیم	اکثر سازمانهای افغانی برای اینکه بین تطبیق کننده گان پروژه ها تفریق کرده باشد کلمات مستفدین
۲۷۲۴۳۲	مردان		
۱۶۲۵۴۲۸	مردم	مستفدین غیر مستقیم	
۱۵۷۹	قریه جات		
۷۵۷	ولسوالی ها		
۴۱۰	ولایات		

جدول دهم: تعداد مستفدین سازمانهای جامعه مدنی

مستقیم رابه کار میبرند. درین تفریق آنهاییکه بطور مستفدین مستقیم دانسته میشوند از آنانیکه از خود پروژه استفاده میبرند جدا میشوند. بطور مثال ۲۵ تن کارگر که در ساختمان یک مکتب مصروف بودند بطور مستفدین مستقیم

شناخته میشوند، زیرا در بدل کار خود مزد نقدی را دریافت نموده اند، ولی اطفال و معلمین مکتب منحیث مستفیدین غیر مستقیم پنداشته میشوند.

با استفاده از این روشن در جدول شماره (۱۰) که کاونتر پارت بین المللی انرابیث نمونه در سروی به کاربرده است، تعداد مستفیدین مستقیم و غیر مستقیم ذکر گردیده است. در دوسوم قسمت از سازمانهای جامعه مدنی زنان ۳۷٪ از مستفیدین مستقیم رامیسازند در حالیکه حد اوسط اینها به ۳۵٪ میرسد. در راپور ۴۹ سازمان دیگر شمار مستفیدین زنان به مقاسیه مردها بیشتر بود و حد اوسط اینها به ۷۵٪ میرسد.

وقتی پرسیدیم کدام قشر مردم از کار شان استفاده زیادبردند، در جواب گفتند که همه مردم جمعیت مستفید گردیده اند.

و- محدودیتهای مؤسسات جامعه مدنی:

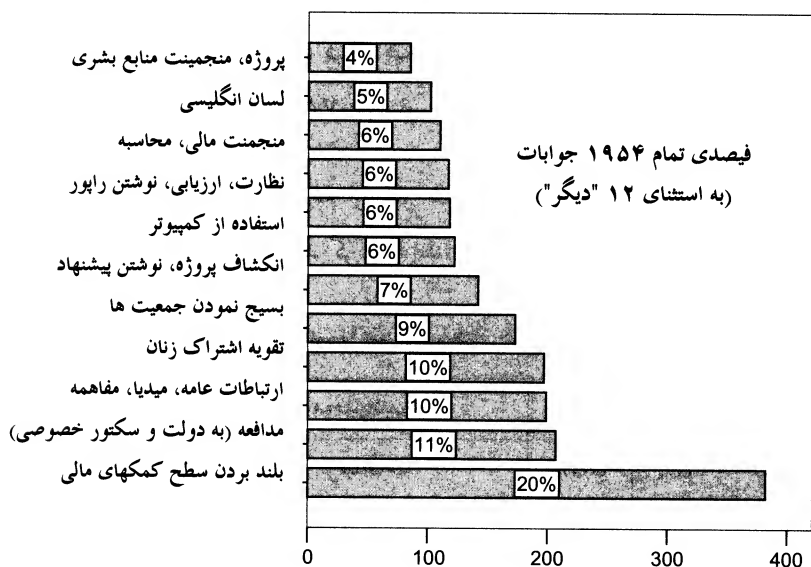
در جواب سوال	محدودیت	زیاد	قسماً	هیچ
که چه محدودیتها در برابر کار موفقانه وجود داشتند ۵۸٪ از آنها گرفتن ارتباط را بحیث	ارتباطات	۵۸٪	۲۸٪	۱۴٪
	حمل و نقل	۵۳٪	۲۶٪	۲۱٪
	کمبود جای دفتر	۲۷٪	۴۶٪	۲۸٪
	کمبود کارمندان	۱۴٪	۳۰٪	۵۶٪
	امنیت	۱۵٪	۱۸٪	۶۷٪
	مهارتهای محدود کارمندان	۱۱٪	۴۱٪	۴۸٪

جدول یازدهم محدودیت های سازمانی سازمانهای جامعه مدنی

مشکل عمده

عنوان ساخته است.

سازمانهای راجستر شده در هرگروپ محوری کمکهای بیشتر مالی، مهارتهای مسلکی وسایل مدرن و کارمندان کار آگاه را در جمله نیازمندیهای خویش برشمردند. نتایج سروی درجدول شماره ۱۱ ذکر گردیده است اگر نتایج سروی مؤسسات ANSO و CARE را در نظر بگیریم که ۴۴٪ از مؤسسات غیر دولتی در آن گفتند که درجریان سال گذشته پروژه های خود را یاکم نمودند یا تغییر دادند.



تعداد مؤسسات جامعه مدنی انتخاب شده (سه جواب برای یک

موسسه جامعه مدنی)

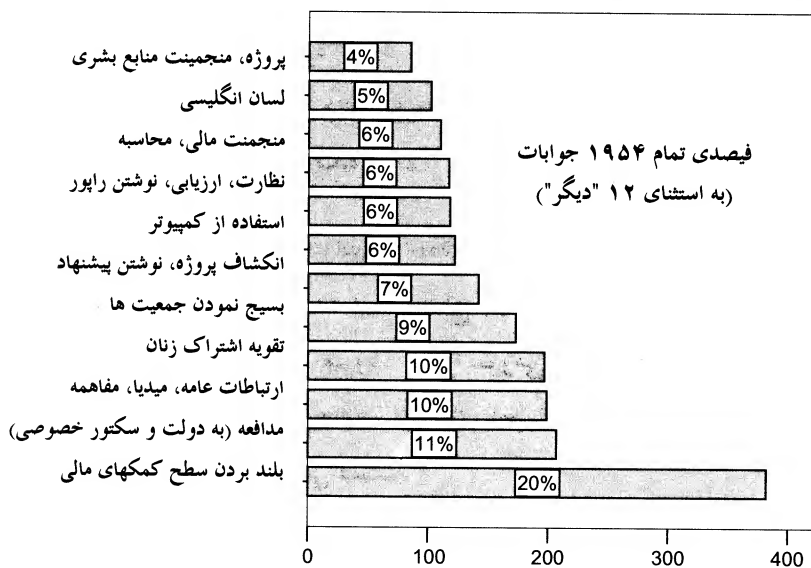
جدول دوازدهم: ضرورتهای ظرفیتهای کاری مؤسسات جامعه مدنی

معلوم میگردد که به نگرانی مربوط به عدم امنیت نسبت به فکتورهای دیگر اهمیت کم داده میشود. یک سوم از جواب دهنده گان بر علاوه عدم ارتباط

مشکلات در قسمت حمل و نقل و نداشتن دفاتر را نیز از جمله محدودیتها بشمار آوردند.

هنوز هم فقط دو سوم از آنها از تماس تلفون برخوردار هستند تنها نصف از سازمانهای سروی شده به عدم موجودیت مهارتها بحیث یک مشکل اشاره نمودند.

آی پکس برای آموزش CSO و کارمندان آن پلان را پیشینی کردند و برای



تعداد موسسات جامعه مدنی انتخاب شده (سه جواب برای یک

موسسه جامعه مدنی)

جدول دوازدهم: ضرورتهای ظرفیتهای کاری موسسات جامعه مدنی

این منظور یک سروی را انجام داد که ۱۲ کتگوری از ظرفیتهای درمیان گذاشت واز جواب دهنده گان پرسیدند چه فکر میکنند دفتر شان به کدام نوع مهارتها نیاز دارد.

بصورت عموم به استثنای کمکهای مالی که ۵۶ درصد از آن نام بردند، نیازمندیها برای ارتقای ظرفیت خیلی مهم بوده است این امار نشان میدهد که میکانیزمهای دیگری باید بکار برده شود تا نیازمندیهای اساسی CSO در افغانستان تشخیص گردد.

ولی باید گفت که بطور عموم در بین مصاحبه شونده گان اتفاق نظر درین باره موجود بود که به استثنای تقریباً ۲۰ سازمان غیر دولتی افغانی، سایر سازمانها نیاز دارند، تا سطح مهارتهای کارمندان خود را ارتقا بخشند. این نقیصه تا اندازه به فرار مغزها نسبت داده میشود که در نتیجه جنگهای چندین ساله بمیان آمده است و تقریباً تعداد برگزیده های سازمانهای جامعه مدنی برای هر سازمان جامعه مدنی سه جواب انتخاب شده است.

در حدود شش میلیون افغان در وقتیهای مختلف افغانستان را ترک گفتند. عامل دیگر که اکثراً به آن اشاره شده است سطح بلند معاشات ذریعه ادارات ملل متحد و مؤسسات دیگر بشمار میرود. عامل سوومی، که مختص به افغانستان شده نمیتواند این است که کارهای سازمانهای اجتماعی بطور نسبی در مقایسه با پوستهای دولتی بسیار اطمینانی نیست.

۶. خلاصه نتایج و دست آوردها:

باوجود گذشته پراز دشواریها سکتور جامعه مدنی در افغانستان بطور پیوسته رشد میکند. عوامل عمده که میتواند روند تطبیق پروگرام آی پکس یا مساعی مشابه را متأثر کند عبارت اند از:

- توظيف متداوم و پيوسته جامعه مدني افغانستان براي تطبيق پروژه ها.
 - سطح نسبتاً كم رشد مؤسساتي سكتور جامعه مدني
 - مقدار زياد پول كه در اختيار ساز مانهاي كم تجربه قرار دارد و يا مسووليت كه به آنها تفويض گرديده است.
 - اعتبار نسبتاً زياد كه گروههاي سنتي به نسبت سازمانهاي جديد از آن برخوردار اند.
 - سازمانهاي جامعه مدني در پروسه بازسازي افغانستان نقش عمده دارند. آنها در تطبيق پروژه هاي انكشافي مانند سر كها وزير بناها، تهيه خدمات اجتماعي به مردم در سرتا سر افغانستان مصروف اند. در سروي كه از جانب مؤسسه كاوانتر پارت بين المللي در مارچ سال ۲۰۰۵ با ۶۷۸ مؤسسه انجام داده است، شمار پروژه هاي انكشافي كه ذريعه مؤسسات جامعه مدني زير دست گرفته شده بود به ۳۴۲۸ پروژه ميرسيد.
- البته هريك از اين عوامل داراي مشكلات است كه نه ميتوانيم آن را در نظر اول درك كنيم ولي امكانات آن هم موجود است تادريك محيط محرک وزنده پروگرامهاي ابتكاري بكار انداخته شود.
- ارزيابي به نتيجه رسيده است كه مردم افغانستان مصمم هستند در پروسه باسازي ملت سهم بگيرند. اگر چه سطح مؤسساتي بطور عموم هنوز پائين است ولي سروي و گروههاي محوري در جريان كار خود نشان دادند كه يك درك عميق و كاملتر از مقاصد جامعه مدني بميان آمده است.

نتایج و دست آوردهای دیگر سروی که میتواند در جریان تطبیق پروگرام آی پکس با اهمیت تلقی شود، قرار ذیل اند:

■ در حالیکه ظرفیت موسساتی بطور روشن از انکشاف کم برخوردار میباشد. سازمانهای جامعه مدنی نیازمندیهای خود را در رابطه به ارتقای ظرفیتهای کاملاً نه شناختند. شناخت آنها برای بلند بردن ظرفیت به دریافت کمکها منحصر بوده که ۵۶ در صد از سازمانهای سروی شده به آن جواب داده اند. این عامل یک امر عام است که میتواند در جاهای دیگر نیز موجود باشد. معمولاً سازمانهای جدید و بی تجربه علت بی کفایتی خود را عدم موجودیت بودجه کافی عنوان میسازند، ولی تجارب در کشورهای روبه انکشاف نشان دادند که وقتی کمک مالی میسر شود (مهارتهای دریافت آن) معلوم میگردد که موثریت سازمانهای جامعه مدنی تبارز نه میکند زیرا اینها فاقد مهارتهای اساسی هستند که به پروژه ها و سازمان آن ارتباط میگردند. این نیازمندیها شامل تشکیل هیئت نماینده گان، استفاده از روشهای سهمگیرانه برای شناسایی نیازمندیها و طبقه بندی آنها از لحاظ اولویت و همچنان مهارتهای تنظیم معقول از منابع مالی میشوند.

■ شمار نسبتاً محدود سازمانهای پیشرفته و بزرگ افغانی بطور مجموعی قسمت اعظم از کمکها رابه مصرف میرساند که برای سازمانهای جامعه مدنی مهیا گردیده است. اکثر این سازمانها در کابل موقعیت دارند و توجه تمویل کننده گان بین المللی را بخود جلب نموده است. و معلوم میگردد که از لحاظ ظرفیت فرق بسیار زیاد بین این سازمانها و سازمانهای دیگر جامعه مدنی موجود است، که نسبتاً خورد تر بوده و بامردم قریه جات که به آنها کمک میرسانند. تماس نزدیک دارند. پروگرامهای جدید انکشافی

باید در نظر بگیرند که با دفتر های ساحوی در ولایات چگونه کار کنند. زیرا کار با سازمانهای جامعه مدنی که در یک ولایت یک دفتر دارند مختلف است. این تفاوت در رابطه به تهیه پروگرامهای آموزشی، و کمکهای تخنیکی یا مباحثات با دفاتر مرکزی در کابل بمیان میآید.

- سکوتر جامعه مدنی در برابر انکشاف خود موانع قانونی دارد. شرایط قانونی هنوز محدود بوده و از شفافیت کافی برخوردار نیست. مشکل و ابهام در عرصه قانونی سازمانها به اثر تشکیل سازمانهای جدید از جانب تمویل کننده گان در فضای مبهم قانونی هنوز بیشتر گردیده است.

- سروی نشان داده که برخلاف ادعای مقامات رسمی اکثریت از سازمانهای جامعه مدنی بودجه بسیار محدود در اختیار خود دارند.

- ازین مطالعه معلوم گردیده که سه بازی کننده عمده سازمانهای راجستر شده، شوراها و مراجعین در تشخیص و حل پرابلمها در دهات نقش بارز داشته است.

- هر کدام ازینها مهارتهای خاص یا منابع را باخو میاورند که در حل پرابلمها ممد واقع میشوند و این عوامل باید در امر انکشاف بعدی در کشور در نظر گرفته شود.

- شاید یکی از حقایق که باعث شگفت فراوان میگردد این باشد که سازمانهای جامعه مدنی شرایط امنیتی را مشکل در راه کار خود نه میبینند. این امر طور تعبیر میگردد که سازمانهای جامعه مدنی در جریان کار خود موانع امنیتی ندارند و همچنان از یک طرف به سوء تفاهم جامعه جهانی در

رابطه به شرایط امنیتی اشاره میکند و از جانب دیگر سازمانهای محلی را از لحاظ ارتقای ظرفیت تقویه میکند، تا آنها بیشتر قابلیت آن را کسب کنند که به مردم روستائی خدمت کنند.

■ حقوق زنان یکی از مشکل ترین جوانب کار جامعه مدنی در افغانستان میباشد در جریان ارزیابی با شواهد زیاد برخوردیم که از اهمیت مسایل زنان و از موجودیت کوشش حکایت میکرد که زنان رادر کارها شریک سازند و این یک قدم مهم برای پیشرفت بعدی شمرده میشود.

■ سازمانهای راجستر شده، شوراها و مراجعین همه این نیازمندی را تشخیص دادند که بازی کنندگان باید اهداف انکشافی را دوباره از لحاظ اولویت طبقه بندی بسازند، به مراجعین جدید عین خدمات را تهیه کنند و آن خدمات را مکمل سازند که در طول سه سال گذشته انجام میشد تا نیاز مندیهای جدید را تکاپو کند. به عبارت دیگر یک ضرورت مبرم موجود است تا به کار خود به همین منوال اجازه ندهیم. بلکه لازمی است تا شرایط را دوباره تحلیل نموده و یک ستراتیژی جدید را اتخاذ کنیم و در عین زمان آنرا وسعت بخشیم.

■ یک قسمت اعظم از مؤسسات محلی و بین المللی یک شبکه وسیع از دفاتر ساحوی را در خارج از کابل ایجاد نموده اند. این وسعت از جانب تمویل کننده گان تقویت میشود تا برای تطبیق پروژه ها یک شبکه ساختارهای بنیادی در خارج از کابل ایجاد شود.

توصیه های عمده:

توصیه های که ذیلأ ذکر میگردد به پروگرام آپیکس تعلق میگرد. ولی سازمانهای دیگر نیز میتوانند در کارهای انکشافی از این توصیه ها استفاده کنند:

۱. بادر نظر داشت تنوع در چگونگی سازمانهای جامعه مدنی، مهم است تابا تمام سازمانها به عین منول معامله نه شود. ضروری است تادرین مورد جدی فکر شود که کدام نوع سازمانها میبایستی درین پروگرام تقویه شود و اینکه کدام نوع از پروژه ها کدام نوع کمکها را باید دریافت کند.

۲. بادر نظر داشت توصیه های متذکره، قابل یاد آوری میدانیم و تاکید میکنیم که شوراها و علماء در این پروگرام در امر انکشاف از بازی کننده گان مهم بشمار میروند. باوجود نقایص که شوراها دارند یعنی نماینده گان انتخابی نیستند، اکثرأ اعضاء آنان مردها میباشند، ولی باوجود آنهم به اینها باید توجه شود تا ظرفیتهای خود را بلند نمایند، زیرا مردم بالای آنها اعتماد دارند و اینها میتوانند به حیث قوه محرکه جامعه مدنی در افغانستان عمل کنند. پروگرام آپیکس همچنان باید مورد توجه و غور قرار دهد که چگونه میتوان این گروهها را برای دریافت کمکها آماده سازد.

۳. بادر نظر داشت تنوع زیاد از لحاظ چگونگی سازمانها جامعه مدنی ضرورت است تا راهای راییداکنیم که سازمانهای محوری راشناسایی کند. یکی از ملاحظات مهم این است تادریابد که سازمانهای مورد نظر تا کدام حد قابلیت آنرا کسب کردند که میتوانند در انکشاف دراز مدت جامعه مدنی در افغانستان مفید و موثر ثابت گردند. این بخش باید حصه یک پلان مشرح باشد که اهداف ستراتیژیکی برای مراجعین سازمانهای جامعه مدنی تعیین

میکند، اهداف را همراه با پیشرفت پروگرام تغییر میدهند و نه تنها سازمانهای جامعه مدنی را بنام شناسایی میکند بلکه اهداف جغرافیایی و سکتوری را مشخص میسازند که از روی آن مراجعین سازمانهای جامعه مدنی قابل دسترسی باشند.

۴. تا اندازه منحصبت جواب در مقابل توصیه شماره ۳ و همچنان به نسبت اینکه یک روش موثر پنداشته میشود، ستراتیژی ارتقای ظرفیتها باید پروگرام کمکها را از کمکهای آموزشی برای سازمانهای جدید گرفته تا کمکهای وسیعتر برای سازمانهای بزرگتر که در تطبیق پروگرام موفق بودند و برای آنهاست که بتوانند موفقیتهای خود را به اثبات برسانند، آغاز شود.

۵. همچنان باید تاکید شود که ثبت شدن بحیث یک شرط لازمی برای دریافت کمک پولی پذیرفته شود در حال حاضر ثبت شدن یک مسئله بی معنی تلقی میگردد و شاید بهترین طریقه آن نباشد تا از طریق آن تصمیم گرفته شود که آیا یک سازمان مستحق دریافت کمک هست یا خیر.

۶. علاوه بر توصیه های فوق الذکر کمک در جهت تصویب و تطبیق قانون برای مؤسسات غیردولتی باید در شمار اولویتهای قرار بگیرد، زیرا این یکی از شرایط بسیار مهم برای فعالیتهای جامعه مدنی در هر کشور پنداشته میشود. فعالیتهای تعقیبی میتواند شامل تغییر در طرز ثبت شدن برای توافق با شرایط جدید قانونی و کمک با وزارت مربوط در تهیه و نگهداری داتابیس و معلومات درباره راجستر شدن باشد.

۷. در طرح برنامه آموزشی برای ارتقای ظرفیت باید به نیازمندیهای توجه شود که ارزیابی آنها نشاندهی نموده است. نیازمندیهای واقعی بیشتر از آن است

که جواب دهنده گان به آن اشاره نمودند و پروگرام تخنیکی آپکس باید این نیازمندیهای رابه اساس ارزیابی مؤسسه کاونتر پارت مبنی بر ضرورت های انکشافی مؤسسات از لحاظ اولویت طبقه بندی نماید.

۸. سازمانهای جامعه مدنی باید با جمعیت های مردم ارتباط نزدیک داشته باشند و این ارتباط را برای تشکیل یک پایه و بنیاد و وسیع و کسب اعتماد در بین مردم عام بکار ببرند. یکی از مساعی دیگر مهم در راه ارتقای ظرفیتهای این است که ساز مانهای جامعه مدنی برای پیشبرد اعتماد خود در بین حکومت و مردم روابط خوب با رسانه های خبری را برقرار نمایند. مساعی در جهت اینکه سازمانهای جامعه مدنی یک طرز العمل ملی را برای خود وضع نماید، هم شاید در ازدیاد اعتماد شان در بین مردم مفید واقع گردد.

۹. کمپاین عمومی آگاهی در بین مردم باید از رسانه های خبری استفاده اعظمی ببرد. پروگرام آپکس باید از رادیو ستشین های ملی و محلی برای دسترسی به سازمانهای جامعه مدنی و پایه های مردمی آن استفاده بعمل آورد.

۱۰. با وجود اینکه برخورد با مسایل زنان در افغانستان با مشکلات مواجه میگردد، ولی با آنها امکانات آن بوجود آمده است و طوریکه ارزیابی نشان داده است این فرصت ها باید بطور دقیق تحلیل گردد و یک استراتژی مؤثر وضع گردد که به اساس آن زنان تاحد امکان در چارچوب کلتوری افغانستان در آن شامل گردند.

ضمیمه الف: پرسشنامه سروی

تنها با شخصی مصاحبه را انجام دهید که در منیجمینت یا اداره دولتی در پست بلند ایفای وظیفه می نماید.

(مصاحبه گیرنده به طرف مقابل میخواند)

اسم من..... است. من مصاحبه کننده مؤسسه CoAR هستم. ما در نظر داریم مطالعه سازمانهای محلی مانند مؤسسات غیر دولتی، سازمانهای اجتماعی و کلتوری، سازمانهای مذهبی، سازمانهای غیر رسمی محلی، اقسام متعدد شوراه و غیره را در سر تاسر افغانستان به انجام برسانیم. جواب به سوالات در سروی ما یک ساعت وقت را در بر خواهد گرفت. خلاصه ازین معلومات با سازمانهای دیگر افغانی و تمویل کننده گان نیز شریک خواهد شد. هر اندازه که ما معلومات دقیق تر را جمع آوری بتوانیم، به همان اندازه میتوان از راپور ما برای درک نیازمندیهای انکشافی و ظرفیتی سازمانهای افغانی استفاده نمود. اگر شما سوال را نه فهمیدید و یا جواب آنرا نه میدانید، لطفاً بگوئید که نه فهمید.

قبل ازینکه مصاحبه را آغاز کنیم، شما کدام سوال دارید؟
(مصاحبه گیرنده فورمه را خانه پری میکند).

۱. اسم مصاحبه گیرنده

۲. ولایت

۳. ولسوالی

۴. شهر / قصبه / قریه

۵. کوچه یا موقعیت

۶. تاریخ مصاحبه

۷. وقت دقیق آغاز مصاحبه

(از مصاحبه شونده سوالات آغاز میشود)

۸. اسم و نقش شما در سازمان

۹. جنسیت جواب دهنده

۱۰. شخص ارتباطی، تلیفون ☐ ندارم

۱۱. ادرس ایمیل دفتر ☐ ندارم

۱۲. اسم کامل سازمان چیست؟ ... ☐ ندارم

۱۳. اگر سازمان شما اسم مخفف و یا اسم دیگر داشته باشد که ذریعۀ آن

معروف شده باشد، آن اسم چیست؟ ☐ اسم مخفف ندارد

۱۴. نوع سازمان چگونه میتوان بصورت درست توضیح شد؟

(یکی از سازمانهای ذیل را انتخاب نمائید):

الف) ☐ اتحادیه (اتحادیه معلمان، اتحادیه شاگردان، اتحادیه کارگران و غیره)

ب) ☐ سازمان که با اشخاص یا جمعیتها کارهای انکشافی را انجام می دهد.

ج) ☐ سازمان که برای سازمانهای اجتماعی یا مؤسسات غیر دولتی خدمات را انجام میدهد.

د) ☐ شورا

ه) ☐ شورای قومی

و) ☐ شورای علما دینی

ز) ☐ CDC ، کمیته تعلیم، یا کمیته دیگر انکشافی

ح) ☐ سازمان یا شورای کلتوری که فعالیتهای کلتوری را انجام میدهد.

ط) ☐ بزنس (تاجران)

ی) ☐ جنبش

ک) ☐ دیگر (نام بگیرید)

ل) ☐ نمیدانم/ جواب ندارد

۱۵. لطفاً در ۳ جمله یا کمتر از آن مأموریت سازمان را توضیح نمایید.

.....

.....

۱۶. سازمان در کدام سال تاسیس شده است؟

۱۷. سازمان راجستر شده است؟

الف: ☐ بلی

ب: ☐ نه خیر

اگر راجستر نه شده باشد لطفاً به سوال شماره ۲۰ مراجعه کنید.

۱۸. اگر سازمان راجستر شده باشد، در کجا؟

همه چیزی را که به این پرسش تعلق داشته باشد انتخاب نمایید.

الف: ☐ وزارت پلان (حالاً وزارت اقتصاد) در کابل

ب: ☐ وزارت پلان خارج از کابل

ج: ☐ وزارت عدلیه

د: ☐ وزارت احیا و انکشاف دهات (MRRD)

ه: ☐ وزارت اطلاعات و کلتور

و: ☐ حکومت ولایتی (نام اداره، موقعیت)

ز: ☐ شاروالی

ح: ☐ ولسوالی

ط: ☐ ملل متحد، یوناما

ی: ☐ دیگر (لست نامها)

ک: ☐ نمیدانم/ جواب ندارد

۱۹. اگر سازمان راجستر شده باشد، این کار به سازمان چه کمک کرده

است؟ (همه آن موارد که صدق میکند انتخاب کنید) [کارت رانسان بدهید]

الف: □ ثبت نام هیچ کمک نه کرده است

ب: □ ثبت نام باما در دریافت کمکهای بیشتر کمک میکند.

ج: □ ثبت نام با ما در شناسای با سازمانهای دیگر، حکومت و یا مراجعین کمک میکند؟

د: □ ثبت نام به ما تحفظ قانونی و حقوق میدهد (بطور مثال تقلیل در مالیات)

ه: □ دیگر (لست نامها)

و: □ نمیدانم/ جواب ندارد

۲۰. اگر سازمان راجستر نه شده باشد، علت اصلی آن چیست؟ (یکی از

موارد ذیل را انتخاب کنید)

[کارت ها را نشان دهید]

الف: □ نه میدانم چطور

ب: □ هیچ علت نه میبینم

ج: □ بسیار مغلق است

د: □ بسیار پرمصرف است

ه: □ کفایت آنرا نداشتیم

ز: □ نه میخواستیم که جلب توجه کنیم

ح: □ دیگر (لست نامها)

ز: □ نمیدانم/ جواب ندارد

۲۱. آیا سازمان انتفاعی یا غیرانتفاعی است؟

[تعریفات را بخوانید]

معنی انتفاعی بودن آن است که پول زیاد رانسبت به آنکه به مصرف رسانیده است بدست میآورد تا پروژه های راکه برای انجام آن پول میگرد، به پایان

برساند و پول اضافی که بدست می‌آورد در بین بنیان گذاران یا صاحبان سازمان توزیع می‌گردد.

سازمان غیر انتفاعی سازمان است که برای اهداف تعلیمی، کلتوری، مذهبی، اجتماعی، سپورتی یا تعاونی بوجود آمده باشد، سازمان غیر انتفاعی میتواند پول راکمایی کند، ولی هرفایده که بدست می‌آورد برای اهداف سازمان بکار برده میشود و نه اینکه در بین اعضاء توزیع گردد. (یک مورد را انتخاب کنید)

الف: انتفاعی

ب: غیر انتفاعی. اگر جواب انتفاعی باشد، از جواب دهنده تشکر کنید و مصاحبه را درین جا توقف دهید.

۲۲. آیا سازمان اصول تحریری دارد که توضیح کند چرا بوجود آمده و

چگونه اداره می‌گردد (اصولنامه، قوانین)؟

الف (بلی

ب) نه خیر

۲۳. آیا سازمان کدام کمیته یا هیئت اداری خارج از سازمان دارد؟

الف (بلی

ب) نه خیر

ج) نمیدانم/ هیچ جواب نمیدهم

۲۴. آمر یا رئیس سازمان (یکی را انتخاب کنید)

الف) مرد

ب) زن است؟

۲۵. آیا سازمان شما سازمان عضو می‌باشد؟

الف) بلی

أ) نه خیر، اگر جواب منفی باشد در آنصورت به سوال ۲۷ مراجعه کنید.

۲۶. اگر جواب بلی باشد، آیا اعضاء سازمان افراد یا سازمانها هستند؟ (یکی را انتخاب کنید)

الف) سازمانها. اگر جواب سازمانها باشد به سوال ۲۷ مراجعه کنید
ب) اشخاص

ج) نمیدانم/ جواب ندارد

۲۷. اگر اعضاء سازمان اشخاص باشند، چندتن از اعضاء آن

الف: مردها هستند؟ _____ شمار _____ فیصدی _____

ب: زنان هستند؟ _____ شمار _____ فیصدی _____

۲۸. آیا شما دفتر ساحوی یا دفتر مرکزی هئیتیند؟

الف: دفتر مرکزی

ب: دفتر ولایتی

ج: دفتر ولسوالی

۲۹. سازمان به شمول دفاتر مرکزی و ولایتی چند دفتر دارد؟

_____ [شمار را بنوسید] _____

۳۰. دفتر شما کدام شرط آتی را در اختیار دارد؟ یک ستون را برای هر ردیف انتخاب کنید)

[یک یکی بخوانید و جواب رانشانی کنید]

الف: جای دفتر	دارد	به کرایه یا قرض گرفته	ندارد	دیگر
ب: کمپیوتر	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	
ج: وسیله نقلیه (موتر، موترسایکل	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	
	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	

۳۱. شما باسازمان دیگر کدام پروژه یا فعالیت رایکجا انجام داده اید؟

(غیرتمویل کنندگان)

الف: بلی، اگر جواب مثبت باشد نام ببرید

ب: نه خیر

۳۲. فعالیت‌های این دفتر در کجا تطبیق می‌گردد؟ (همه آن موارد که صدق

میکند را انتخاب کنید)

الف: در عین شهر/ قصبه/ قریه که این دفتر موقعیت دارد.

ب: در قریه های دیگر

ج: درولسوالیهای دیگر این ولایت

د: در ولایت دیگر (نام ببرید)

اسم ولایت _____

ذ: نمیدانم/ جواب ندارد

۳۳. در کدام ساحه فعالیت این دفتر مصروف است؟

(تمام مواد که صدق میکند را انتخاب کنید) (کارت را نشان دهید)

الف: انتخابات، قانون اساسی،

ب: آموزش مدنی

ج: برابری زن و مرد (حقوق زنان)

- د: تقویه رسانه های خبری مستقل
- ه: تعلیمات دینی
- و: انکشاف احزاب سیاسی
- ز: تقویه سازمانهای دیگر
- ح: محیط، ایکالوژی (محیط طبیعی زیست)
- ط: تعلیم و تربیه (مکاتب، معلمین)
- ی: صحت، حفظ الصحه، آب نوشیدنی
- ک: خانه ها
- ل: تعمیر سرکها، تهیه برق
- م: تهیه و تدارک غذا
- ن: زراعت، آبیاری
- ص: انکشاف بدیل معشیت، عایدات، قرضه های کوچک
- ع: حل و فصل منازعات
- ف: انکشاف و تقویه کلتور، ساینس، تاریخ، سپورت، هنرها
- س: دیگر نام ببرید
- ق: نمیدانم/ جواب ندارد
۳۴. این دفتر برای بدست آوردن اهداف خود از کدام روشها کار میگردد؟
همه موارد که صدف میکند را انتخاب کنید

(کارت رانشان دهید)

- الف: حمایت و حقوق (دفاع از حقوق و علایق یک گروپ و نماینده گی از آن)
- ب: بسیج نمودن جمعیتها (بسیج کردن مردم یا جمعیتها بری حل پرابلمها خود.

- ج: اشر (کار داوطلبانه)
- د: آموزش
- و: تهیه معلومات (کتابخانه، انتشارات، تولید و توزیع مواد چاپی
یا پروگرامهای رادیو / تلویزون)
- ه: تهیه کمکها برای دیگران (تعاون، یا کمکهای دیگر)
- ز: تنظیم مجالس (کنسرت ها، مجالس ادبی، مسابقات سپورتی)
- ک: ساختارهای زیربنایی، ساختمان (سرکها، شفاخانه ها، مکاتب)
- ق: تبلیغ برای تعلیم دینی
- ل: اداره و تنظیم اموریک منطقه یا مردم
- م: دیگر (نام ببرید)
- ذ: نمیدانم/ جواب ندارد
۳۵. این دفتر در حال حاضر چند پروژه یا فعالیت را تطبیق میکند؟
۳۶. چندتن از کسانی که مستقیماً از پروژه های جاری این دفتر استفاده میکنند، و یا از خدمات آن سود میبرند، زنان یا مردان هستند:

الف: مردان؟ _____ شمار _____ یا فیصدی _____

ب: زنان؟ _____ شمار _____ یا فیصدی _____

۳۷. چندتن از آن بطور غیر مستقیم مستفید میشوند؟
(تنهاییکی از موارد را انتخاب کنید)
- الف: مردم _____ یا _____

- ب: قریہ ها _____ یا
- ج: ولسوالیها _____ یا
- د: ولایات _____ یا
- تبصره:

۳۸. چه کسی از فعالیتها یا پروژه هاو چاری این دفتر استفاده میزند؟ (هر

چیزیکه صدق میکند را انتخاب نمائید)

[کارت رانشان دهید]

الف: اعضاء سازمان

ب: جوانان

ج: سالخورده گان

د: زنان

ه: تنگدستان

و: داوطلبان

ز: معیوبین

ح: عودت کنند گان، بیجاشده گان دخیلی (IDPs)

ط: کارمندان دولتی

ی: تمام جمیعتها

ک: دیگر (نام ببرید)

۳۹. در تطبیق پروژه ها و فعالیتهای این دفتر که تصمیم میگیرد؟

(همه چیزیکه صدق میکند انتخاب کنید)

[یکی یکی را بخوانید و جواب رانشانی کنید]

کارمندان	مراجعین	حکومت	تمویل کننده	نمیدانم
----------	---------	-------	-------------	---------

	گان				
	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	الف: پرابلمهای راشناسایی میکند که باید حل گردد
	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	ب: پلان میکند که چگونه پرابلمها حل شود
	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	ج: کمک مالی میکند
	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	د: پروژه هاو فعالیتها را تنظیم و اداره میکند
	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	ه: نتایج کار را ارزیابی و کنترل میکند؟

۴۰. این دفتر دفعه اخیر برای چند نفر در بدل کارپول پرداخته است؟

(کارمندان و کارگران)

۴۱. چند تن از کسانیکه در؛

الف: در فعالیتهای تطبیقی کار میکنند (مانند مینجرها، اداره چیان، کارگران

ساحه. سکرتران، ترجمانان) زنان اند؟

ب: نقشهای معاونین را ایفا میکند زنان میباشد؟

۴۲. چندتن از کسانیکه در ۳۰ روز اخیر برای این دفتر بدون مزد

کار کردند (دواطلبان): الف: مردها (شمار _____) - ب: زنان (

شمار _____) بودند

چند سوال دیگر درباره توانانی دایمی مالی این دفتر میباشد.....

۴۳. این دفتر راپورسالانه مالی رابرای سال ۲۰۰۴ تهیه نموده است (یک

مورد را انتخاب کنید): الف: ☐ بلی - ب: ☐ نه خیر

۴۴. این دفتر درسال ۲۰۰۴ چقدر پول مصرف کرده است؟

مقدار رابه دالر بنویسید: _____

۴۵. این دفتر در سال ۲۰۰۴ کمک مالی از مؤسسات بدست آورده است (نقدی یا جنسی)

[یک یکی رابخوانید و جواب رانشان دهی کنید]

نه خیر	بلی	
		الف: حکومت مرکزی، ولایتی، شهری، ویا محلی افغانستان
		ب: تعاون اعضاء انفرادی
		ج: تعاون از اشخاص که عضویت سازمان راندرند مانند تاجران یا جمعیتها
		د: مؤسسات انتفاعی
		ه: مؤسسات غیر دولتی، اگر جواب مثبت باشد، نام ببرید
		و: تمویل کننده گان بین المللی، اگر جواب مثبت باشد، نام ببرید
		ز: حق الزحمه برای خدمات (بطور مثال کورسها)
		ک: دیگر (نام ببرید)

حال میخواهم چند سوال را درباره روابط خارجی مطرح سازم.

۴۶. روابط این سازمان به رسانه های خبری گروهی رادر جریان ۳۰ روز اخیر چگونه توضیح میکنید؟ (روزنامه ها، رادیو، تلویزیون؟

(هر چیزیکه صدق میکند را انتخاب کنید)

الف: هیچ رابطه نداشتیم- ب: آنها با ما تماس گرفتند- ج: مابا آنها تماس گرفتیم- د: آنها معلومات سازمان رابکاربردند- ه: آنها معلومات سازمان رابکار نبرده اند- و: نمیدانم/ جواب ندارد

۴۷. روابط این دفتر رابا حکومت افغانستان (ملی) چطور توضیح میکنید؟ (یک مورد را انتخاب کنید)

الف: همکارانه

ب: رابطه نداریم

ج: غیر همکارانه (پرابلمها را ایجاد میکند)

د: نمیدانم/ هیچ جواب نمیدهم

۴۸. این دفتر کدام سه عامل ذیل را برای انکشاف بیشتر خود ضروری میدانند؟ [فقط سه مورد را انتخاب کنید]

(یک یکی رابخوانید و جوابات رانشان دهی کنید)

نمیدانم	بسیار زیاد	قسماً	به هیچ صورت	
				الف: موجودیت فیزیکی دفتر (مساحت، تسهیلات، افزار)
				ب: شمار کارمندان که در فعالیتهای سازمان مصروف اند
				ج: ارتباطات (تلفون، فکس، ایمیل، پست)
				د: حمل و نقل
				ه: امنیت
				و: دیگر

۴۹. محدو دیتهای سازمانی ذیل تا چه حد مؤیریت این دفتر رامتاثر میسازد؟ (برای هر ردیف یک ستون را انتخاب کنید)

(یک یکی رابخوانید و یکی رانشاندهی کنید)

	الف: مینجمنیت یا مدیریت سازمان، اداره، ستراییژی، پلان ریزی
	ب: انکشاف پروژه، نوشتن پیشنهاد
	ج: ازدیاد کمکها

	د: مینجمنت پروژه و منابع بشری (کارمندان)
	ه: مینجمنت مالی، حسابداری
	و: نظارت بر فعالیتهای، ارزیابی فعالیتهای، نوشتن راپورها
	ز: حمایت و حقوق (درحکومت، سکتور خصوصی)
	ح: بسیج نمودن جمعیتها، کار کردن با جمعیتها یا مردم محلی
	ط: روابط عامه، ارتباطات، استفاده از رسانه های خبری برای آموزش مردم عامه
	ی: تشویق سهمگیری زنان در فعالیتهای سازمان و پروژه ها
	ک: استفاده از کمپیوتر
	ل: لسان انگلیسی
	م: دیگر

[مصاحبه کننده به جواب دهنده میخواند]

تشکر از اینکه برای ما وقت دادید. بسیار خوش وقت هستیم که موقع حرف زدن با شما را داشتیم من در فعالیتهای آینده برای شما موفقیت میخواهم.

[از جواب دهنده نه پرسید]

۱ وقت دقیق ختم مصاحبه

۲ زبان مصاحبه:

الف: دری.

ب: پشتو

ضمیمه ب:

۱. سوالات برای گروپهای محوری: سازمانهای ثبت شده

۱. تغییرات مهم که سازمانهای راجستر شده مانند سازمان شما درین ولایت یا ولسوالی در ظرف سه سال گذشته بمیان آورده است، چیست؟
۲. سه تغییر دیگر که سازمانهای راجستر شده باید درین ولسوالی بمیان آورد کدام ها اند؟

۳. قابل توجه سهولت بخشنده: اگر یک نظر موافق موجود باشد، پس آن چیزهای را که بالای آن توافق بعمل آمده شامل لست سازید. اگر چه موافقه شکل قطعی نه میداشته باشد و اگر نظرات گوناگون باشد، در آنصورت تمام آن چیزها پیرا که شناسایی شده است در یک لست بگنجانید.

۴. نقش شوراها، مستفدین و سازمانهای راجستر شده در حل این مشکلات چیست؟

قابل توجه سهولت بخشنده: اطمینان حاصل کنید که نقش شوراها، مستفدین و سازمانهای راجستر شده را از هم بطور روشن تفریق کنید و نگذارید که نقشهای مختلف با هم یکجا شوند ثبت کننده سه گروپ از هم جدا باشد.

۴. الف: سازمانهای مانند سازمان شما کدام نوع منابع در اختیار دارند که در حل این مشکلات کمک میکند؟ - ب: به کدام نوع کمک شما نیازمند هستید تا بتوانید این مشکلات را حل نمائید؟ - ج: از کجا میتوانید این معاونت را دریافت نمائید؟

قابل توجه سهولت بخشنده: این سه سوال به یکدیگر ارتباط دارند و هدف از آن این است که مذاکره را رهمانی کند، سوال را با پاسخ الف آغاز کنید و بعداً به پاسخ های ب و ج بروید. همچنان باید گفت که کلمه "منابع" نه تنها به پول بلکه به چیزهای دیگری نیز اشاره میکند. منابع دیگر میتواند شامل مهارتها،

صلاحیت، معلومات، دانش درباره جمعیته‌ها و غیره باشد. سعی ورزید تا مذاکره را از احاطه پول بیرون بکشید. همچنان کلمه معاونت نیز به همین مفهوم استعمال می‌گردد. کوشش کنید که این مفهوم از احاطه پول فراتر قرار گیرد.

۵. سازمانهایی راجستر شده مانند سازمان شما چگونه به مقایسه پنج سال گذشته بطور مختلف کار میکنند؟

۲ سوالات برای گروپ محوری ۲: شوراها

۱: تغییرات مهم که شوراهای مانند شورای شما درین ولایت یا ولسوالی در طرف سه سال گذشته بمیان آورده است کدام ها اند؟

۲: سه تغییر دیگر که شوراها باید آن را بمیان آورند، کدام ها اند؟

قابل توجه سهولت بخشنده: اگر یک نظر موافق موجود باشد، پس آن چیزها یراکه روی آن توافق بعمل آمده شامل لست بسازید. اگرچه موافقه قطعی نیست و اگر نظرات گوناگون باشد در آنصورت تمام آن چیزها یراکه شناسایی شده است در یک لست بگنجانید.

۳: نقش شوراها و گروپ های راجستر شده در حل این مشکلات چیست؟ قابل توجه سهولت بخشنده: اطمینان حاصل کنید که نقش شوراها، مستفدین و سازمانهایی راجستر شده را از هم بطور روشن تفریق کنید و نکدازید که نقشهای مختلف باهم در آمیخته شوند. ثبت کننده باید جوابات را بطور ثبت کند که نقشهایی این سه گروپ از هم مجزا شناخته شود.

۴: الف) شوراهای مانند شورای شما کدام منابع در اختیار دارند که در حل این مشکلات کمک میکنند؟

ب) به کدام نوع کمک نیازمند هستید تا بتوانید این مشکلات را حل نمائید؟

ج) واز کجا میتوانید این کمک را دریافت کنید؟

قابل توجه سهولت بخشنده: این سه سوال به یکدیگر ارتباط دارند و هدف از آن این است که بتواند مذاکرات را بطور درست راهنمایی کند. سوال رابا پاسخ الف آغاز کنید و بعداً به پاسخ های ب و ج بروید. همچنان باید گفت که کلمه "منابع" نه تنها به پول بلکه به چیزهای دیگر نیز اطلاق میکند. منابع دیگر میتواند شامل مهارتها، صلاحیت، معلومات، دانش درباره جمعیتها و غیره باشد. سعی ورزید تا مذاکره را از احاطه پول بیرون بکشید. همچنان کلمه "معاونت" نیز به همین مفهوم بکار برده میشود که شش کنید که این کلمه از احاطه پول فراتر قرار گیرد.

۵: شوراها مانند شورای شما چگونه به مقایسه پنج سال گذشته بطور دیگر کار میکنند؟

۲ سوالات برای گروپ محوری ۲: مراجعین

۱. سه تغییر مهم که در جمعیتهای شما در ظرف ۳ سال گذشته بمیان آمده است چیست؟

۲. ۳ تغییرات عمده که میخواهید در آینده در جمعیت شما ببینید کدام ها اند؟ قابل توجه سهولت بخشنده: اگر یک نظر موافق موجود باشد، پس آن چیزها بیراکه روی آن توافق بعمل آمده شامل لست بسازید. اگرچه موافقه قطعی نیست و اگر نظرات گوناگون باشد در آنصورت تمام آن چیزها بیراکه شناسایی شده است در یک لست بگنجانید.

۳. نقش شوراها و گروپهای راجستر شده در حل این پرابلمها چیست؟ قابل توجه سهولت بخشنده: اطمینان حاصل کنید که نقش شوراها، مستفدین و سازمانهای راجستر شده را از هم بطور روشن تفریق کنید و نگذارید که نقشهای مختلف باهم در آمیخته شوند. ثبت کننده باید جوابات را بطور ثبت کند که نقشهای این سه گروپ از هم مجزا شناخته شوند.

۴. الف) جمعیت‌های مانند شما کدام نوع منابع در اختیار دارند که در حل این مشکلات کمک میکند؟

ب) به کدام نوع کمک نیاز دارید تا بتوانید این مشکلات را رفع نمایید؟

ج) و از کجا میتوانید این کمک را دریافت کنید؟

قابل توجه سهولت بخشنده: این سه سوال به یکدیگر رابطه دارند و هدف از آن این است که بتواند مذاکرات را بطور درست راهنمایی کند. سوال را با پاسخ الف آغاز کنید و بعداً به پاسخ‌های ب و ج بروید. همچنان باید گفت که کلمه "منابع" نه تنها به پول بلکه به چیزهای دیگر نیز اطلاق میکند. منابع دیگر میتواند شامل مهارتها، صلاحیت، معلومات، دانش در باره جمعیتها و غیره باشد. سعی ورزید تا مذاکرات را از احاطه پول بیرون بکشید. همچنان کلمه "معاونت" نیز به همین مفهوم به کار برده میشود. کوشش کنید که مفهوم این کلمه از احاطه پول فراتر قرار گیرد.

۵ - شوراها و سازمانهای راجستر شده چگونه به مقایسه پنج سال گذشته بطور دیگر کار میکنند؟

ضمیمه ج: لیست مصاحبه شونده گان کلیدی

همه نمبر های تلفون موبایل هستند، مگر جائیکه نشانی شده باشند.

۱) اکبر انجادی بیر (معاون بخش هم آهنگی). -۶۴-۲۷(۷۰)+۹۳ Mobile:

anja@acbar.org, ۶۴

۲) اکبر باربراجی ستاپلیتون (معاون بخش حمایت از حقوق و مدافعه) Mobile:

barbara@acbar.org, ۴۱-۳۸-۲۹(۷۰)+۹۳

۳) ای سی ایس ایف، غزیزالله رفیع، (رئیس) ۲۷۴(۷۰) + ۹۳ Mobile:

azizrr@swisspeace.ch

۴) ای سی ایس ایف، مرتضی زاده، Murtaza-acsf@swisspeace.ch

۵) ای سی ایس ایف. ضیا آریا (منیجر پروژه آپیکس)، -۹۹-۴۶(۷۹)+۹۳ Mobile:

aria-acsf@swisspeace.ch ۲۷,

۶) بنیاد آغاخان، کاجا بورچکر یوینک (آفسر ارشد پروگرام) (۷۹) + ۹۳ Mobile:

kaja.borchgrevink@akdn-afg.org, ۰۲-۰۲-۰۱

۷) گروپ مشورتی آلتای. ایمانویل دی دینیچین ۸۸-۸۰-۰۰ (۷۹) + ۹۳ Mobile:

ededinechin@altaiconsulting.com

۸) گروپ مشورتی آلتای ایریک دیوین (رئیس عمومی) (۷۹) + ۹۳ Mobile:

۸۸-۸۶-۶۶

edavin@altaiconsulting.com

۹) گروپ مشورتی آلتای. ستان بایرز (مشاور ارشد)

sbyers@altaiconsulting.com

۱۰) ای این سی بی. سید فظ الا الله واحدی (رئیس) -۷۷-۲۷(۷۰) + ۹۳ Mobile:

chairman@ancb.org, ۶۶

۱۱) ای آر ای یو. رائیس وایلز (رئیس بخش هم آهنگی و منابع معلوماتی)

Royce@areu.org.af

۱۲) ای آر ای یو. سارا لیستر، -۹۳-۳۰ (۷۹) + ۹۳ Mobile:

sarah@areu.org.af: ۱۹

۱۳) ای - آر - یو ای. توماس مولر (منیجر ارتباطات و حمایت از حقوق)، Mobile:

۶۵-۳۲-۲۲(۷۰) + ۹۳

,tom@areu.org.af

Gerda.binder@ada.gv.at (۱۴) اداره انكشافی اطرايش. گیردا بیندر،

Mobile: + ۹۳ (۱۵) ای - دلیو - ای - سی. جامی طرزی (منیجر پروگرام)
(۷۰)۲۲-۴۸-۵۹,

j_tarzi@yahoo.com

Mobile: + ۹۳ (۱۶) اداره انكشافی اطرايش. پام هارت گیرینک (مشاور اداره)
(۷۰)۰۱-۸۴-۴۹

,pamhartgerink@yahoo.com.au

Mobile: + ۹۳ (۱۷) ای - دلیو - ای - سی شینکی کروخیل ذهین (رئیس) (۷۰)
۲۳-۸۰-۲۹

awec@ceretechs.com

Mobile: + ۹۳ (۱۸) ای - دلیو - این هیبا طرزی (منیجر دفتر) -۶۵-۲۸ (۷۰)
۹۸,heba_tarzi@yahoo.com

annecarlin@verizon.net (۱۹) بی - آی - سی. انی کارلین

(۲۰) پروژه سی - ای - بی - ای - آر - پ، او - ریتیش / نوویا مارشا پیرا (انسجام
کننده بخش پروگرام)

Mobile: + ۹۳ (۷۰)۳۴-۳۵-۸۷,marsha.bp@o-retechs.org

Mobile: + (۲۱) سی - ای - آی - آی. دانیل فورمن (دیسک آفسر پروژه افغانستان)
۹۳ (۷۰)۲۲-۰۷-۲۱

denielf@cail.com

Mobile: + ۹۳ (۲۲) سی - ای - آی - آی. لیری گولد مین (معاون منیجر پروژه)
(۷۰)۲۹-۴۹-۰۳

larryg@af.cail.com

(۲۳) کی یر. عبدالغفور لطیفی (معاون منیجر پروگرام)، alatifi@care.org

(۲۴) کی یر. میسایل کلايمن (انسجام کننده پروگرام حمایت از حقوق در افغانستان)

Mobile: + ۹۳ (۷۰)۲۷-۶۷-۱۶,

Michael.kleinman@care.org.af

Mobile: + ۹۳ (۷۰)۲۸-۵۶-۸۸ (۲۵) کی یر. پاول بارکر (رئیس)،
barker@care.org

۲۶) خدمات انسانی کلیسای کاتولیک (سی - آر - ایس) و کاریتاس سی - لیون - رابسون
(مشاور بخش پروگرام)

Mobile: + ۹۳ (۷۰) ۲۳-۰۵-۲۷, lrobson@crsafgrellief.org

۲۷) مهمانخانه چیز آنا. ایدوارد کیراردیت، edgirardet@cswebmail.com

Mobile: + ۹۳ (۷۰) ۲۸- (رئیس عمومی)، سی - اه - آر - ایم نعیم سلیمی (رئیس عمومی)، ۰۷-۲۷

coar_kbl@yahoo.com

۲۹) سی - پی - آی - انیکا آیرا پیتیاننس (مینجر بخش)، anika@counterpart.org

۳۰) سی - پی - آی - آرنینی لیبار (معاون ارشد رئیس)، lear@counterpart.org

Mobile: + ۹۳ (۷۰) ۸۷-۱۱- (رئیس)، ۳۱) داکار گورم پیداسن (رئیس)، ۲۷, gorm.Pedersen@dacaar.org

۳۲) دی - ای - دی - الیمه، dedafg-beo۲@web.de

Mobile: + ۹۳ (۷۰) ۲۷-۹۴-۷۸، ۳۳) دی - ای - دی ایرهارد کوستر، dedafg@web.de

۳۴) دی - ای - دی حبیب قیوم، Dedafg-kor-zfd@web.de

Mobile: ۳۵) دی - آی - ایچ - آر، ملک محمد ستیز (مینجر پروژه بخش بین المللی)، + ۴۵ (۲۷) ۲۸-۲۹-۴۱

mms@humanrights.dk

۳۶) کمک اروپا، مجتید بیرنزدی هان (ماهر انتخابات و رسانه های خبری گروهی)

Mobile: + ۹۳ (۷۹) ۳۲-۲۵-۳۷, Machteld.BIERENS-DE-HAAN@cec.eu.int

۳۷) کمیسون اروپا، هیئت برای افغانستان ژان فرانکوئیز کاتین. (آمر عملیات)

Mobile: + ۹۳ (۷۹) ۳۲-۲۵-۳۶, jean-francois.cautain@cec.int

۳۸) انستیتوت مینجمنیت اسیت - ولیست - (ای - دبلیو - ایم - آی) کیم
kgildersleeve@ewmi.org، گیدرسلو،

Mobile: + ۹۳ (۷۰) ۲۹-۲۳- (رئیس)، ۳۹) ایف - سی - سی ایس - رابرت کلور (رئیس)، ۲۲

sailor@creationflux.com

۴۰) مؤسسه فریدریش ایبرت الموت ویلاند کریمی، almut@fes.org.af

۴۱) صبح بخیر افغانستان (جی - ایم - ای) باری سلام (رئیس هیئت تحریر - ژورنالیست)

Mobile: + ۹۳ (۷۰) ۲۲-۴۴-۳۴, ۲۲-۴۴-

۳۴, barrysalaam@hotmail.com

۴۲) جی- تی- زید- هیدویگ شلاگز، HedwigSchlags@gmx.de

۴۳) ایچ - آر - آر - ای - سی. ژولی لا فرینی (دایرکتر پروژه)

Mobile: + ۹۳ (۷۹) ۲۱-۸۲-۶۵, Julie.lafreniere@care.org.af

۴۴) آی سی - این - ایل - دبوید موری (دایرکتر پروگرام) david@icnl.org.hu

۴۵) انترمیڈیا. دنیس - آر اسرائیل (دایرکتر منیجمنت میڈیا)

israeld@intermdia.org

۴۶) انترنیوز نوآی میلر (معاون بخش انکشاف بزنیس)

Mobile: + ۹۳ (۷۰) ۲۵-۴۵-۹۲, noah.miller@internews.org

۴۷) انتر نیوز سنجر قیام (انسجام کننده شبکه رادیو)

Mobile: + ۹۳ (۷۰) ۲۷-۷۰-۷۱; sanjar@internews.org

۴۸) آی - آر - سی - میلیسا پیسن (این اس پی) Mpayson@yahoo.com

۴۹) مرکز بین المللی داوطلبان جاپانی (جی - وی - سی) کریتسین نیوس

Mobile: + ۹۳ (۷۹) ۱۵-۵۳-۶۷, chris@ngojvc.net

۵۰) جی - ایم - بی - ایس داکتر صدیق مدبر (معاون رئیس) عملیات

Mobile: + ۹۳ (۷۹) ۲۳-۳۲-۵۵, najmudaber@yahoo.com

۵۱) مؤسسه امنیت کرول. پاول کلارک، Clarkie@yahoo.co.uk

۵۲) وزارت مالیه نعمت الله بیژان (معاون ریاست بودجه)

Mobile: + ۹۳ (۷۰) ۲۸-۹۰-

۲۹, netmat.bizhan@afghanistangov.org

۵۳) وزارت مالیه پاول اوبراین (بی - آر - ایس - پی) paul@paulobrien.info

۵۴) وزارت تحصیلات عالی، عسکر موسوی (مشاور)، ۲۸- (۷۰) ۹۳ + Mobile:

۶۹-۷۱,

sayed.mousavi@sant.ox.ac.uk

۵۵) وزارت اقتصاد (نظارت بر فعالیتهای مؤسسات غیر دولتی)، ۹۳ + Mobile: ۱۷-۸۰-۳۵ (۷۹)

ngocontrol@mop.gov.af

۵۶) وزارت اقتصاد، نظیز شهیدی (معین)، ۸۶-۱۱-۰۸ (۷۰) ۹۳ + Mobile:

۵۷) وزارت اقتصاد، فضل الحق (رئیس دفتر ثبت مؤسسات غیر دولتی)، ۹۳ + Mobile: ۳۴۳۴-۲۱۰-۲۰ (۲۰) (landline)

۵۸) وزارت اطلاعات و کلتور نصرالله ستانکزی (معین بخش توزیرم)، ۹۳ + Mobile: ۶۸-۲۶-۲۹ (۷۰)

۵۹) سیستم بین المللی مینجمنیت (ایم - ایس - آی) میشیل براندت، Michele_brandt@yahoo.com

۶۰) کمک کلیسای ناروی برای افغانستان (این - سی - ای) فریدون داودزی (مینجر پروگرام)

daudzainca@brain.net.pk

۶۱) نو ویب، ویندی کوبری، quarry@o-۵۴-۴۶-۰۴ (۷۹) ۹۳ + Mobile: retechs.org

۶۲) آکسفام جی-بی- سارا آیرلیند(نماینده پروگرام در افغانستان)، ۹۳ + Mobile: ۳۹-۸۸-۲۷ (۷۰) sireland@Oxfam.org.uk

۶۳) شورای پالیسی برای زنان افغان (پی - سی - ای - دلیوم ملالی پیکار ولی (رئیس)، malaly@policycouncil.org

۶۴) رمضان بشردوست، ۱۶-۵۳-۳۳ (۷۹) ۹۳ + Mobile: ramazan.bachardoust@free.fr

۶۵) مرکز میدیا و ارتباط سیاره: اموری کوستی، ۶۶-۲۷ (۷۰) ۹۳ + Mobile: ۷۱;amaurycoste@hotmail.com

۶۶) مرکز میدیا و ارتباط سیبا ستیان تربوت، ۹۲-۲۸ (۷۰) ۹۳ + Mobile: ۶۹;sebturbat@sida.se

۶۷) ایس- دی - سی - پاول رویگ (معاون رئیس عمومی)،

Mobile: + ۹۳ (۷۰) ۷۴-۳۷-۲۸; paul.rueegg@sd.net

٦٨) ایس - دی - سی رودولف هاگر (رئیس عمومی)، -٢٤ (٧٠) ٩٣ + Mobile: ruedi.hager@sdc.net, ٨٨-٠٢

٦٩) سیدا اندرز اورستروم (ریس بخش پلان)، Anders.ohrstrom@sida.se
٧٠) سیپی آذربایجانی مقدم (مشاور)، -٧٦-٣٢ (٧٩) ٩٣ + Mobile: Sippiam@aol.com, ١٦

٧١) ایس - دلیو - ای - بی - ای - سی نعمت الله نعیمی، (٧٠) ٩٣ + Mobile: ٩٨-٠٠-٣٠

swabac@hotmail.com
٧٢) کمیته سویدن برای افغانستان، جیپر فرووین جنسن (رئیس عمومی)، + Mobile: ٨٨-٩٢-٢٩ (٧٠) ٩٣, frovin@get2net.com

٧٣) سفارت سویدن (وسیدا)، انجیلا ترولی (سکرتر دووم)، -٢٨ (٧٠) ٩٣ + Mobile: ١٠-٩٢-٤٢

sida.Kabul@mail.com
٧٤) صلح سویس - افغانستان - سوزان شمایدل (نماینده برای افغانستان)، + Mobile: schmeidl@swisspeace.unibe.ch, ٩٢-٦٥-٢٧ (٧٠) ٩٣

٧٥) تی - ای - ایف فضل ربی حق بین (آفسر عمومی پروگرام)، + Mobile: fhaqbeen@ag.asiafound.org, ٩٨-٩٢-٢٧ (٧٩)

٧٦) تی - ای - ایف - جان دیمفسی، ; -٠٧-٠٢-٣٤ (٧٩) ٩٣ + Mobile: johninkabul@yahoo.com

٧٧) تی - ای - ایف - میلونی سی لیند برگ (معاون نماینده عمومی)، + Mobie: mlindbetg@ag.asiafound.org, ٠٧-٠٢-٣٤ (٧٩)

٧٨) تروکایری. مارک موننگومیری (نماینده برای افغانستان)، (٧٠) ٩٣ + Mobile: ٤٢-٩٧-٢٧

trocaire_afghan@yahoo.com.uk
٧٩) یو - این - دی - پی (پروگرام آغاز توین افغانستان ای - این - بی - پی) پاول

جیورج (مشاور ارشد پروگرام دی - دی - آر)، -٤٣-٢٧ (٧٠) ٩٣ + Mobile: ٣٧; pgeorge@anbpafg.org

۸۰) یو- این - دی - پی ستیپان مینگ (آفسر پروگرام یونت کمک برای دولت سازی و

حکومت، Stephan. Mobie: + ۹۳ (۷۹) ۰۲-۳۴-۵۹; massing@undp.org

۸۱) یو - اس - اید (USAID) فتاح ممنون (متخصص مینجمنت پروژه، جامعه مدنی)،

Mobile: + ۹۳ (۷۰) ۲۳-۴۲-۳۰; fmamnoon@usaid.gov

۸۲) ائتلاف زنان. نوراو کونل (دایرکتر قانونی) E-mail:

noconnel@womensedge.org

ضمیمه د:

فورمه راپوردهی په ماهه مؤسسات غیردولتی دروزارت اقتصاد.
[ترجمه فورمه به لسان دری از طرف وزارت اقتصاد درجنوری سال ۲۰۰۵
تهیه شده است]

جمهوری اسلامی افغانستان

وزارت اقتصاد

ریاست نظارت بر و ارزیابی مؤسسات غیر دولتی

شماره _____

تاریخ _____

به سازمان محترم ()

لطفاً معلومات ذیل را درباره سازمان خود ارایه بدارید.

۱. تاریخ تأسیس
۲. هیئت اجرائیه سازمان
۳. سوانح کارمندان داخلی و خارجی
۴. روابط فامیلی کارمندان
۵. معاشات کارمندان داخلی و خارجی
۶. پروژه های تطبیق شده
۷. پروژه های زیر دست
۸. تمویل کننده گان
۹. مقدار کمک مالی رسیده
۱۰. کرایه خانه، ادرس دقیق و توضیح کامل اطافها و لوازم دیگر
۱۱. آشپز و معاش وی

۱۲. تعداد موترها، بامودل و قیمت آنها
۱۳. تعداد کارمندان در هر پروژه
۱۴. لست ابزار
۱۵. ارزیابی مؤثریت هر پروژه تطبیق شده
۱۶. تغییر نمبر پلیت (M) به پلیت موقت به لسانهای دری و پشتو
۱۷. کاپی پیشنهاد که برای تمویل کننده ارایه گردیده است
۱۸. تصدیق شاروالی از موقعیت دفتر ناحیه مربوط

ضمیمه ۵: سروی ساحه جغرافیایی

منطقه	ولایت	ناحیه یا منطقه سروی شده شهری	ولسوالی یا منطقه سروی شده ولایات	منطقه ولایتی که در ابتدائیه شده بود
منطقه کابل	کابل	کابل	قره باغ	جرلیر
	لوگر	پل عالم	محمدآغه	
	وردک	میدان بنار	سیدآباد	جلریر
	کاپیسا	محمود رافی	کوهستان	جمال آغا
شرقی	ننگرهار	جلال آباد	کامه	
	کنر	اسعدآباد	چوکی	
	لغمان	میترا لام	قرغه بی	
جنوب شرقی	خوست	خوست	نادرشاه کوت	
	غزنی	غزنی	خواجه عمری	
جنوبی	قندهار	قندهار	ارغنداب	میوند
	هلمند	لشکرگاه	گرشک	
فربس	هرات	هرات	انجیل	کرخ
مناطق ارتفاعات مرکزی	بامیان	بامیان	یکاولنگ	
شمال شرقی	بغلان	بغلان	پلخمیری	
	کندز	کندز	خان آباد	علی آباد
	تخار	تالقان	دشت قلعه	
شمال	بلخ	مزار شریف	بلخ	
	جوزجان	شبرغان	خواجه دو کوه	جار قودق
	سرپل	سرپل	صیاد	سیدآباد
	سمنگان	ایبک	حضرت سلطان	خلم

**راپور بحث میزهای مدور
برداشت افغانها از جامعه مدنی**

نویسنده:

محمد حلیم فدایی

انجمن مبتکرین بین المللی (Creative)

fidai@counterpart-afg.org

۱. پیشگفتار

کاونتریارت انترنشنل پروگرام آی پکس یا ابتکار جهت تقویه جامعه مدنی افغان را که توسط اداره انکشافی بین المللی ایالات متحد امریکا تمویل گردیده در سراسر افغانستان تطبیق میکند.

هدف اساسی آی- پکس بلند بردن نقش جامعه مدنی و تداوم آن در افغانستان میباشد. جهت نیل به این هدف، مقاصد اساسی آی - پکس اینست که:

۱. پالیسی آگاه و تصامیم تخصیص متوازن منابع در رابطه به جامعه مدنی و توسعه انکشاف سازمانهای جامعه مدنی در افغانستان تأمین شود؛

۲. در طرح و تطبیق یک چوکات کاری جامع قانونی جهت تقویه سکتور مؤسسات جامعه مدنی مساعدت کند؛

۳. ظرفیت مؤسسات جامعه مدنی را جهت طرح، تطبیق، اداره، نظارت و ارزیابی مؤثر فعالیت های شان بلند برده و مقاصد سازمانی را با شفافیت و حسابداری بدست آورد؛

۴. جهت تطبیق پروژه های انکشافی و مدافعوی به سازمانهای جامعه مدنی کمک فراهم کند.

افزود بر آن ، دو جزء همه جانبه پروژه، جندر (جنسیت اجتماعی) و رسانه ها در تمام فعالیتهای آی- پکس دخیل اند.

کاونترپارت برای بدست آوردن مقصد اولی‌آی- پکس ، با مجتمع جامعه مدنی افغانستان (ACSF) و مؤسسه هماهنگی کمکها برای افغانها (CoAR) یکجا شده تا ارزیابی سکتور جامعه مدنی را انجام دهند. در این ارزیابی که بین ماههای جنوری و اپریل سال ۲۰۰۵ صورت گرفت یکتعداد زیاد مؤسسات جامعه مدنی اشتراک کرده بودند.

مؤسسات اشتراک کننده شامل مؤسسات غیردولتی (NGOs)، جرگه ها/شوراها^۳ سازمانهای فرهنگی، شوراهای انکشافی محلی (CDCs) و شورا های مردمی و گروپ ها بودند. هدف این ارزیابی این بود تا وضعیت کنونی جامعه مدنی در افغانستان برای درک بهتر ترکیب و حالت آن در سراسر کشور ارزیابی شود.

کاونترپارت و انجمن مبتکون بین المللی پس از اتمام و ترجمه این ارزیابی، شش بحث میز مدور را در کابل و هفت ولایت افغانستان (کندز، بلخ، فاریاب، بامیان، پکتیا، کندهار^۴، و ننگرهار)، دایر کردند. این میزهای مدور درک و فهم اتباع را از جامعه مدنی در افغانستان و نقشی را که مؤسسات جامعه مدنی در انکشاف آن میتوانند بازی کنند، اندازه کرد. همچنان این میزهای مدور بخاطری دایر شده بود تا یافته های این ارزیابی را با بخش وسیعی از جوانب ذیدخل شریک ساخته و آنها را برای ارائه فید بک تشویق کند.

۳ا برکه/شورا در دری و پشتو به معنی شورا های مشورتی منطقه/قریه میدارند.

۴ا بنابر موضوعات (مبنیتی در ولایت کندهار، اشتراک کننده کان جهت اشتراک در بحث میز مدور به کابل دعوت شدند میزمدور سیزدهم که برای هرات برنامه ریزی شده بود بنابر آشوب مردم لغو شد.

آی - پکس در نتیجه میزهای مدور از ۲۲۲ اشتراک کننده که ۲۶,۵٪ آنها زنان بود، فید بک بدست آورد. ما هر چند انتظار داشتیم که تعداد زن و مرد اشتراک کننده با هم مساوی باشد، اما وضعیت امنیتی با موانع مختلف فرهنگی و عنعنوی باعث محدودیت تعداد اشتراک کننده گان زن شد.

اشتراک کننده گان میزمدور یک طیف وسیعی از جامعه افغانی ارائه کردند که مقامات دولتی، نماینده گان اتحادیه های مسلکی (استادان، تجاران، دکتوران، و ژورنالیستان)، مؤسسات جامعه مدنی (مؤسسات غیر دولتی، رسانه ها، شوراها، جرگه ها، شورا های محلی و غیره)، رهبران محلی، علما، امامان مساجد، فرهنگیان، نویسندگان، سیاستمداران، رهبران قبیله ای، انجمنهای اجتماعی و فرهنگی، و گروپهای حقوق بشر را در بر میگرفت.

اشتراک کننده گان اشخاص تعلیم یافته و باسواد بودند چنانچه اکثر آنها مسؤولان سازمانهای جامعه مدنی محلی، نماینده گان ارگانه های حکومتی، و بزرگان قریه بوده و حد اقل دانش ابتدائی داشتند. از اینرو نظریات و افکار آنها از قشر تحصیل یافته جامعه افغانی نماینده گی میکرد، که تخمیناً ۳۶٪ نفوس^۵ را تشکیل میدهد.

انجمن مبتکران و کاوتنریارت در شروع هر بحث در باره پروگرام آی-پکس معلومات مختصر ارائه کردند و یافته های کلیدی ارزیابی جامعه مدنی را با آنها

۵ تعریف سطح سواد فیصدی (شخصی است که سن شان پانزده سال یا بالاتر از آن بوده و قادر به نوشتن و خواندن باشند. تقیمینی که توسط یونیسکو صورت گرفته ۱۳٪ بوده که بلندترین سطح سواد موجود را نشان میدهد. بعضیها پیشبینی یونیسکو را دقیق نمی پندارند. زیرا یونیسکو از روی معلومات خود گزارش میدهند.

شریک ساختند. هر بحث دو ساعت طول کشید و در جریان آن از اشتراک کننده گان تقاضا شده بود تا به سوالات ذیل پاسخ بگویند:

۱. جامعه مدنی در شرایط افغانستان چی مفهوم دارد؟

الف. جامعه مدنی از چه چیز تشکیل شده است؟

ب. اساسات جامعه مدنی را چی چیز تشکیل میدهد؟

ج. چه کسانی شامل جامعه مدنی استند؟

۲. فرهنگ چگونه بر توسعه جامعه مدنی تأثیر میگذارد؟

۳. کدام نوع موانع فرهنگی و عنعنوی از توسعه جامعه مدنی جلوگیری میکند؟

۴. مؤسسات جامعه مدنی جهت غالب شدن بر همچو موانع چه نقشی را میتواند بازی کند؟

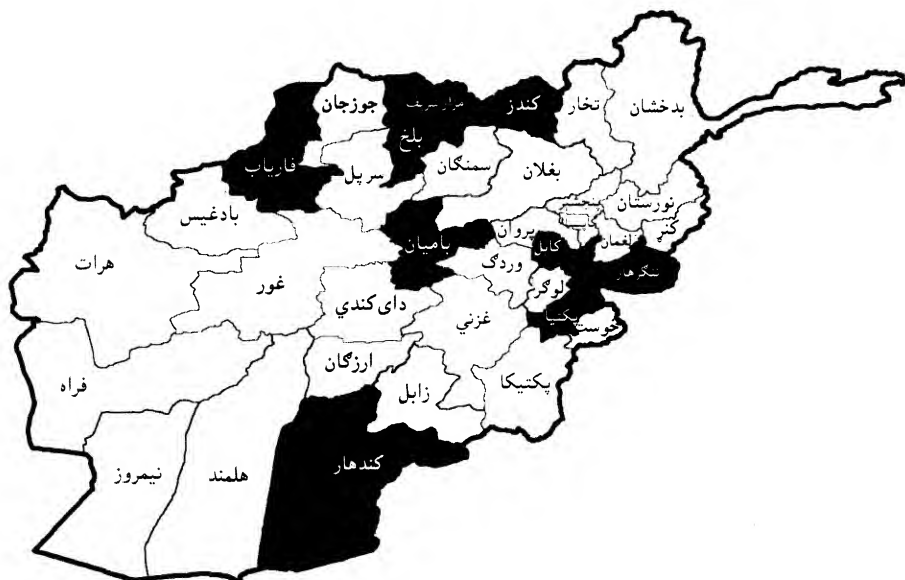
۵. یک جامعه مدنی متحرک چگونه میتواند برای شما، فامیل شما، جامعه شما، و کشور شما مفید واقع شود؟

میزهای مدور ولایات توسط مراکز حمایوی جامعه مدنی (CSSC) آی-پکس تنظیم شده بود. در باره هدف این فعالیت و تشکیل خواسته شده قومی اشتراک کننده گان به مراکز حمایوی جامعه مدنی شرح اجمالی داده شد. جهت تأمین توازن جنس، قوم، و لسان اشتراک کنندگان سعی و تلاش به خرج داده شد.

به اشتراک کننده گان از طریق مراکز حمایوی جامعه مدنی دعوتنامه های محلی روان شده بود و به تعقیب آن تلفونها و ملاقاتهای خصوصی صورت گرفت تا حضور و نماینده گی کامل تأمین شده باشد. بطور اوسط اشتراک کننده گان دور هر میز ۱۷ نفر بود. میزهای مدور از طریق مطبوعات محلی و ملی در اکثر ولایات تحت پوشش قرار گرفت و در بیشتر آنها با مقامات ولایتی که شامل دو والی و دو معاون والی بودند ملاقات صورت گرفت.

بحثهای میز مدور به هر دو لسان پشتو و دری در یک محیط آزاد، مشارکتی و دارای تأثیر متقابل راه اندازی شد. در ولایات که یک لسان مسلط بود، از همان لسان استفاده شد.

بحثهای میز مدور در موقعیتهای نشانی شده بر گذار شده بود.



۲. مفهوم جامعه مدنی در افغانستان

الف: تعریفات

از نظر اشتراک کننده گان ، اصطلاح انگلیسی "Civil Society" در پشتو به معنی "مدنی ټولنه" و در دری به معنی "جامعه مدنی" میباشد. بیشتری از اشتراک کننده گان با این اصطلاحات آشنایی داشتند. اما نسبت به اینکه

ضرورت مبرم برای مساعی تعلیمات عامه راجع به وابستگی جامعه مدنی و دموکراسی آگاهی ایجاد میکند، توافق عمومی موجود بود.

"جامعه مدنی برای پیشرفت مردم سالاری^۶ به میان آمده- که به حیث دموکراسی نیز شناخته شده است. هدف نهایی جامعه مدنی تقویه کردن دموکراسی در سراسر کشور میباشد."

محمد سجاد محسنی یک تن از اشتراک کننده گان میز مدور و عضو ولسی جرگه از ولایت بامیان



درک افغانها از جامعه مدنی

اکثر اشتراک کننده گان جامعه مدنی را ماندی تعریف کردند که در ارزیابی جامعه مدنی آی-پکس طرح شده است. مثلاً: اشتراک کننده میز مدور از ولایت کندز گفت: "جامعه مدنی گروهی از سازمانها و مردم بوده که بین مارکیت، دولت و فامیلی قرار داشته که برای آسایش اجتماعی

مشترکاً کار کرده و برای بدست آوردن هدف عمومی^۷ شان یکدیگر را کمک میکنند". اینکه جامعه مدنی کدام تعریف قبول شده جهانی ندارد، اشتراک کننده

^۶ مردم سالاری یک اصطلاح دری بوده که برای "دموکراسی" استعمال میشود و در پشتو آنرا ولسواکی گویند. ولس به معنی مردم و سالاری و واک به معنی حکومت یا قانون میباشد. از اینرو معنی آن حکومت مردم میباشد.

^۷ تعریفی که در ارزیابی جامعه مدنی ذکر شده "یک فضای نهادها، مؤسسات، و افرادی بوده که بین فامیل، دولت و مارکیت قرار داشته و درین فضا مردم برای پیشرفت منفعت عامه داوطلبانه دست به دست هم داده اند.

گان نیز با این تعریف موافقت نشان دادند که جامعه مدنی یک ابتکار غیر انتفاعی بوده که توسط مردم و برای مردم راه اندازی میشود.

تعداد زیادی از اشتراک کننده گان به این نظر بودند که جامعه مدنی در تاریخ قدیم اسلام و فرهنگ افغانی ریشه ها دارد، که هر دوی اینها به وجود یک جامعه مدنی فعال رشد میدهد. عده دیگر فکر میکردند که عبارت و مفهوم جامعه مدنی آن از کلمه مدنیت گرفته شده است. برخی دیگر آنرا از کلمه عربی مدینه (شهر) مشتق میدانستند. اشتراک کننده گان فکر میکردند که ارزشهای جامعه مدنی مطابق قواعد و اساسات افغانها و دین اسلام میباشد. بطور مثال: احترام به قانون و ایستاده گی در مقابل استبداد نه تنها یک اصل است، بلکه وجیه مسلمانها میباشد.

اکثر اشتراک کننده گان نگرانیهای شانرا چنین بیان کردند که سطح بلند بیسوادی زمینه را برای تصور نادرست از جامعه مدنی در کشور مساعد ساخته است. تصور نادرست اکثر نتیجه تلاشها برای تعیین واژه های جدید برای مفاهیم تعریف شده قبلی مانند جامعه مدنی میباشد. چنانچه یکی از اشتراک کننده گفت:

"خیلی تعجب آور است، به جای اینکه بکوشیم خود را در چوکات مفاهیم قبول شده جهانی عیار سازیم، در جستجوی تعریفات جدید برای ایدیولوژیهای قبول شده جهانی چون جامعه مدنی و دموکراسی در کشور مان هستیم."

شکریه بارکزی، عضو ولسی جرگه از ولایت کابل

اشتراک کننده گان میز مدور پیشنهاد کردند که شناسایی و درک مشابهت ها بین جامعه مدنی کنونی و ساختار های عنعنوی مانند جرگه ها/ شوراها و شبکه های مذهبی میتواند یک شیوه مؤثر تعلیم و تجهیز جوامع در رابطه به موضوعات منفعت عامه باشد.

مهم اینکه، اشتراک کننده گان گفتند فعالیتهای مؤسسات جامعه مدنی باید در مطابقت با ارزشها و سیستمهای اعتقاد ملت افغانستان قرار گیرد و نباید قانون اساسی افغانستان را نقض کند.

اشتراک کننده گان به این نظر بودند که مؤسسات جامعه مدنی بایست فعالیتهای خود را برای دیموکراسی و جامعه مدنی در چارچوب حدود اخلاقی/ قانونی بی که به پیمانۀ وسیع از طرف مردم محل شناخته شده اند عیار کنند. بنا بر این، مردم میتوانند برای بدست آوردن چنین ارمانها متحدانه کار کنند. اشتراک کننده گان معتقد بودند که بر بنیاد ایده آل دموکراتیک که مردم در آن اختیار کامل دارند جامعه مدنی برای تأمین حقوق و نیاز های مردم میباشد، نه دولت یا گروههای کوچک. گذشته از این، هرگاه قانوندانان و قانونگذاران مفاهیم اخلاقی، مذهبی و فرهنگی قوانین را در نظر گیرند، مردم از آن احترام و حمایت خواهند کرد.

اشتراک کننده گان اظهار کردند که جامعه مدنی متشکل از همه اتباع و هزارها واحد فریقی از قریه های بسیار کوچک گروههای اجتماعی عنعنوی گرفته تا مؤسسات بزرگ جامعه مدنی میباشد که توسط کمک دهنده گان بین المللی پشتیبانی میشوند.

ب: اساسات جامعه مدنی

اصول بنیادی رهنمای جامعه مدنی که توسط مذاکره کنندگان میزهای مدور بیان شده شامل اینها اند:

نبودن اجندای شخصی یا سیاسی - جامعه مدنی به خاطری وجود دارد که سطح زنده گی مردم را بلند ببرد و فراتر از منفعت شخصی و سیاسی کار کند.

تنوع، همزیستی، و تحمل - به هر فرد باید بدون در نظر داشت مذهب، نژاد، قوم، جنس، یا پیوندهای قبیله‌ای احترام متقابل موجود باشد. اشخاص و سازمانها از مناطق دهاتی و شهری برای پیشینه ساختن تأثیر شان باید دانش، تجربه و علایق خویش را با هم شریک کنند. این کار نیاز به دسترسی یکسان به منابع دارد.

حاکمیت قانون - جامعه مدنی مجموعه‌ای از مؤسسات مستقل و آزاد و شبکه‌هایی بوده که در حدود قانون اساسی و حقوق فعالیت میکنند.

تعلیم و تربیه - اشتراک‌کننده‌گان فکر کردند آنچه کسانی که دانش رسمی یا غیر رسمی را کسب کرده بودند با جهل و نادانی مبارزه کنند. بناء این یک امر ضروریست تا سهولتهای آموزش و پرورش کافی، مخصوصاً با ترکیز بر تعلیمات اساسی، در دسترس همه قرار داشته باشد. تعداد زیادی از اشتراک‌کننده‌گان گفتند که یک ملت نمیتواند پیشرفت و انکشاف کند؛ مگر اینکه اتباع آن تعلیم‌یافته باشند و فرصت مناسب برای استفاده از دانش خویش داشته باشند.

حقوق و وظایف - از نظر اشتراک کننده گان ، در یک جامعه مدنی حقوق تمام مردم محفوظ بوده و مردم وظایف و مسؤولیتهای شان را در پروسه دیموکراتیک درک میکنند. یکی از اساسات عمده جامعه مدنی فعال اینست که مردم کوشش کنند تا حقوق شانرا بدست آورده و در عین زمان مسؤولیتهای شان را انجام دهند. بطور مثال : یک اشتراک کننده گفت که آزادی بدست آورده میشود، داده نمیشود.

"جامعه مدنی مانند بدن انسان است، که از بخشهای مختلف، همراه با وظایف مختلف تشکیل می یابد. اما هر بخش کوشش میکند بدن را زنده و سالم نگهدارد. جامعه مدنی مشابه سیستمی بوده، که هدف فعالیتهای اجتماعی در آن با وجود نقشهای مختلف شان خدمت به مردم عامه و منافع مشترک میباشد.

عبید الله، معاون شورا علما از ولایت کندز

همکاری و کمک - بشتر اشتراک کننده گان گفتند که هر فرد در جامعه مدنی وظیفه دارد تا دیگران را در بر آورده ساختن اهداف جامعه شان کمک و همکاری کند. تصامیم باید همکارانه اتخاذ و مسؤولیتهای باید مساویانه شریک ساخته شود. این روحیه همکاری در اسلام و فرهنگ افغانی تشویق شده که نمونه های آن در دین مقدس اسلام زکات و در فرهنگ افغانی حشر میباشد. پروسه های کمک و همکاری روابط یک جامعه را بر بنیاد احترام ، اتحاد و مواظبت تقویت مینماید.

آزادی بیان، گفتار و انتخاب - تقریباً تمام اشتراک کننده گان گفتند که صدای هر کس باید شنیده شود. رسانه ها ستون فقرات برای تأمین این امر میباشد و

برای پیشرفت آزادی بیان باید به طور معقول و گسترده از آن استفاده شود. باید یاد آور شویم که اشتراک کننده گان آزادی انتخاب و آزادی مطبوعات را منحیث مترادف آزادی بیان استعمال میکردند. همچنان آنها ابراز داشتند که هر کس حق دارد ضرورت‌های شانرا بگویند، نظریات و نگرانیهای شانرا بیان کنند، در گردهماییهای عامه اشتراک کنند، رأی دهند و نوع وظیفه مورد پسند شان را انتخاب کنند.

راههای حل از طریق صلح - اشتراک کننده گان با استفاده از تجارب گذشته که در آن راههای حل مشکلات از طریق جنگ و خشونت جستجو میشد، توضیح دادند که چرا میکانیزم جامعه مدنی به طور کافی توسعه نیافت، در حالیکه از روی تعریف در جامعه مدنی مردم برای حل مشکلات بصورت مسالمت آمیز با هم یکجا میشوند. پیوستن به این اساسات مسالمت آمیز و همکاریانه منعیث نشانه های ترقی وحدت ملی دانسته میشد.

همچنان، اشتراک کننده گان گفتند که مساوات آشتی را میان اتباع رشد میدهد که به نوبه خود مساوات بیشتر فرصت را ایجاد میکند.

"جامعه مدنی میتواند در توسعه وحدت ملی نقش مهم بازی کند"

حاجی دین محمد، والی کابل

"جائیکه صلح است ، جامعه مدنی در آن قوی و متحرک میباشد"

حاجی حضرت احمدزی، نماینده قومی از ولایت پکتیا

مسئولیت - اشتراک کننده گان گفتند که در یک جامعه مدنی کاری هر کس باید متحد، وسهیم بوده و از منابع خویش برای بلند بردن آگاهی و تعلیم فامیل، قریه و کشور خویش استفاده کند.

رعایت موازین و مقررات دموکراسی - اشتراک کننده گان در اکثر قضایا به عوض جامعه مدنی اصطلاح دموکراسی را به کار بردند. آنها گفتند که جامعه مدنی زمینه را برای جوامع دموکراتیک، فعالیتهای قبل از انتخابات، رأی دهی و اشتراک داوطلبانه در فعالیتهای اجتماعی، سیاسی، و فرهنگی که جوانب کلیدی یک جامعه مدنی صحتمند را تشکیل میکند، مساعد میسازد.

عدالت اجتماعی - عدالت اجتماعی من حیث یک مقصد و یک شرط برای داشتن جامعه مدنی فعال شناخته شده بود. در عدم وجود عدالت اجتماعی مردم در معرض تبعیض و استبداد قرار میگیرند.

همزیستی - اشتراک کننده گان به این نظر بودند که خودخواهی و بی احترامی دیگران روابط بازیگران جامعه مدنی را از بین میبرد. جامعه مدنی مردم را کمک میکند با وجود تفاوتها باهم زیست کنند و زندگی آرام داشته باشند. مانند اصطلاح قدیمی افغانها که میگویند، "اگر من بگویم که من ام و تو بگویی که تویی؛ پس نه تو خواهی بود، نه من. و اگر من گویم که تویی و تو بگویی که تویی؛ پس هر دو خواهیم بود".

ج. بازیگران جامعه مدنی کیهانند؟

اشتراک کننده گان بعضی از مثالهای بازیگران جامعه مدنی را ذکر کردند. آنها شامل اما محدود به اینها نمیشدند:

مؤسسات فرهنگی و اجتماعی - اشتراک کننده گان گفتند که کلیه‌های سپورتی، اتحادیه‌ها، رسانه‌ها، سازمانهای خیریه اجتماعی و فرهنگی (مثلاً: سازمانهای که برای یتیمان، زنان بیوه و باز نشسته گان و غیره کار میکنند) بازیگران جامعه مدنی میباشند.

مؤسسات و انجمنهای رسمی و غیر رسمی متمرکز بر اجتماع - همچنان اشتراک کننده بیان کردند که مؤسسات غیر رسمی راجستر نشده و نونهاد مانند حجره‌ها^۸، جرگه‌ها، شورا‌های علما، گروههای زنان و جوانان مؤسسات جامعه مدنی اند و میتوانند نقش مهم را در توسعه جامعه مدنی داشته باشند.

مؤسسات غیردولتی - از نظر اشتراک کننده گان مؤسسات غیردولتی محلی، ملی، منطقوی و بین المللی تأسیسات امروزی جامعه مدنی میباشند.

اشخاص - اشتراک کننده گان به این عقیده بودند که بعضی اشخاص مانند رهبران محلی، اعضای شورا، شعراء، نویسندگان، بزرگان، علماء و ملاها منحیث بازیگران مهم جامعه مدنی در طول تاریخ افغانستان حضور داشتند.

برخی تأسیسات دولتی - تأسیساتی اند که در فعالیتهای انکشافی اجتماع، گروههای شهری و دهاتی دخیل اند؛ مانند: وزارت اطلاعات و فرهنگ، وزارت امور زنان، وزارت کار و امور اجتماعی، وزارت شهداء و معلولین، وزارت معارف و رسانه‌های دولتی.

^۸ بصره کلمه عربی بوده که معنی سلول را میدهد، اما در اینجا محل کردهایی بزرگان قریه و یا محل نشست جرگه‌های قریه میباشد.

انجمنهای مسلکی - اشتراک کننده گان گفتند که اتحادیه ها یا انجمنهای مسلکی مانند اتحادیه ها یا انجمنهای استادان، دکتوران، تجاران، ژورنالیستان و حقوقدانان نیز مؤسسات جامعه مدنی میباشند.

گروپها و مؤسسات مذهبی - اشتراک کننده گان به این نظر بودند که مسجد، تکیه خانه، خانقا و مدرسه^۹ تأسیسات مذهبی بوده و میتوانند نقش فعال را در توسعه جامعه مدنی بازی کنند.

۴. اختلاف نظر

اشتراک کننده گان درباره گروپهای ذیل نظریات متفاوت داشتند:

احزاب سیاسی - عده زیادی از اشتراک کننده گان به این نظر بودند که احزاب سیاسی زمانی میتوانند بخشی از جامعه مدنی را تشکیل دهند که برای دیالوگ در باره مسائل سیاسی بحیث چارچوب کار کنند. اما هر گاه احزاب سیاسی برای بدست آوردن قدرت کار میکنند نمیتوان آنها را بخش از جامعه مدنی در نظر گرفت؛ بخاطری که پالیسیهای شان ممکن در مخالفت با منفعت عامه قرار بگیرد.

^۹ تکیه خانه محل جمع شدن مسلمانان شیعه برای عبادت و سایر فعالیت های اجتماعی میباشد. خانقاه محل تجمع مسلمانان صوفی بوده که برای مقاصد ذکر و عبادت از آن استفاده میشود. مدرسه کلمه عربی بوده که برای مکتب استعمال میشود. اما این کلمه در افغانستان بر تمام مکاتب ثبت شده و ثبت نشده دینی اطلاق میشود که اکثر در مساجد موقیعت دارند.

دولت - بعضی اشتراک کننده گان به این نظر بودند که برخی از تأسیسات دولت میتوانند بخش از جامعه مدنی باشند چنانچه آنها فید بک و نظریاتی را ارائه میکنند که میتوانند در بهبود اجراءات دولت کمک کنند. چند تن گفتند چون دولت به مردم خدمات تهیه میکند، جزء جامعه مدنی میباشد. اما اکثریت به این باور بودند که دولت منحیث یک نهاد بوده و به اساس تعریف جزء از جامعه مدنی نمیباشد. همچنان، آنها گفتند که مؤسسات که به صورت مالی یا سازمانی با دولت ارتباط دارند جزء جامعه مدنی نمیباشد.

آنها در زمینه گفتند که جامعه مدنی میتواند و باید منحیث کنترل کننده بالای پالیسیهای دولت، با دولت ارتباط داشته باشد و پیشنهادات عملی را که سبب بهبود زنده گی مردم میشود ارائه کند. افراد جامعه مدنی نباید از یک حزب و یا کاندید و یا از اجندای خاص دولتی حمایت کنند. در عوض آنها باید از پالیسیهایی پشتیبانی کنند که برای منفعت عامه میباشد. بعضی اشتراک کننده گان تذکر دادند که جامعه مدنی بین دولت و اتباع آن، به خصوص برای گروپهایی که آسیب پذیر اند و در انزوا قرار گرفته، با بلند کردن صداها و موضوعات و تأمین خدمات به مردم مانند یک پل کار میکند.

"جامعه مدنی باید بر کارکردهای دولت نظارت کند؛ پیشنهادات متبادل را به دولت ارائه کند؛ معلومات پخش کند؛ دفاع کند؛ و خود را طوری مطمئن سازد که همه افراد جامعه به منابع موجود مساویانه دسترسی دارند."

آقای سلیمان، رئیس همکاری برای صلح و وحدت.

اشتراک کننده گان همه به توافق رسیدند که مردم بخش از محیط جامعه مدنی هستند. بعضی مانند عزیزالله وزیری، رئیس تقنین در لوی خارنوالی گفت: "هر

کس جزئی از جامعه مدنی میباشد." او استدلال کرد که "دولت از مردم بوده و از آن جدا شدنی نیست." بر نظر وی، این که مؤسسات جامعه مدنی و بازیگران آن در حقیقت به منظور توانایی و اراده مردم جهت تجهیز، تعلیم، سازماندهی و بهبود زنده گی آنها اند، به گونه گسترده توافق شد.

سکتور خصوصی - صرف یکی از اشتراک کننده گان گفت که سکتور خصوصی جزء جامعه مدنی میباشد. دیگر نظر دادند که جامعه مدنی مانند یک ضلع مثلث میباشد که دو ضلع دیگر آنرا دولت و سکتور خصوصی تشکیل میدهد.

"مؤسسات جامعه مدنی میتواند زمینه را برای رشد سکتور خصوصی مساعد سازد. سکتور خصوصی تنها در یک جامعه دموکراتیک انکشاف کند."

محترمه لطیفه، استاد مکتب فاطمه الزهرا در ولایت کندز

در رابطه به اقتصاد بازار با تأکید بیان شد که مؤسسات جامعه مدنی مؤسسات غیر انتفاعی میباشد. گرچه به مراتب گفته شد که مؤسسات جامعه مدنی و مؤسسات متمرکز بر اجتماع میتوانند از طریق تهیه خدمات به اعضای شان عاید بدست آورند؛ به شرطی که عاید بدست آمده دوباره برای پیشبرد اهداف سازمانی مؤسسه سرمایه گذاری شود.

اشتراک کننده گان توافق کردند که جامعه مدنی بواسطه ساختار^{۱۰} آن تعریف

^{۱۰} سافتار - اشتراک کننده گان آنرا به مثلث تشبیه کرده که (ضلع آنرا جامعه مدنی، دولت و سکتور خصوصی تشکیل میدهد).

میشود، که احزاب سیاسی و سکتور خصوصی همه، به استثنای دولت، در آن شامل میباشند. چنانچه از لحاظ وظیفه تعریف شد، جامعه مدنی در برگیرنده دولت، احزاب سیاسی و سکتور خصوصی میباشد، به شرطی که آنها مطابق خط مشی سکتور جامعه مدنی عمل کنند. طور مثال، اکادمی علوم و کمیسون مستقل حقوق بشر بواسطه دولت تأسیس شدند، اما وظیفه و نقش شان مشابه مؤسسات جامعه مدنی میباشد. پس با وجود اینکه آنها از جمله تأسیسات دولتی به شمار میآیند، جزء جامعه مدنی نیز اند.

رسانه های دولتی - یکعهده اشتراک کننده گان پیشنهاد کردند که رسانه های که توسط دولت حمایت میشوند و یا برای پیشرفت اجندای دولت کار میکنند جزء جامعه مدنی نمیشوند؛ بخاطریکه آنها در اکثر حالات از پالیسیهای دولت پشتیبانی میکنند که این امر خلاف منفعتهای عامه میباشد. از طرف دیگر برخی از اشتراک کننده گان گفتند که رسانه های دولت جزء جامعه مدنی استند؛ بخاطریکه آنها نه تنها پالیسیهای دولت را کمک میکنند، بلکه در باره نیازهای مردم نیز معلومات فراهم میکنند؛ بر بعضی پالیسیهای دولت نیز انتقاد میکنند و خطراتی را که جامعه با آن روبرو خواهد شد نیز شناسایی میکنند.

۳. جامعه مدنی و موانع فرهنگی

الف. مرور اجمالی

اشتراک کننده گان در باره موانع فرهنگی یی که توسعه جامعه مدنی را در افغانستان به عقب میزند، به تفصیل صحبت کردند. تعدادی به این باور بودند که اینها نباید منحصیث موانع، بلکه منحصیث چالشها برای مؤسسات جامعه مدنی در نظر گرفته شود تا این مؤسسات در جریان فعالیتهای شان با آن مقابله کنند.

موانع مربوط به جندر تقریباً در همه میزهای مدور شامل بود. برخی از موانعی که توسط اشتراک کننده گان پیشنهاد شد مانند امنیت، فقر، بیسوادی و غیره موانع فرهنگی نبود.

ب. موانع

خانه نشین ساختن زنان - از نظر اشتراک کننده گان، محیط خانواده زنان و دختران را نیرومند نمیسازد. آنها باید برای انجام دادن کارهای ساده در خارج از منزل مانند شامل شدن در یک مؤسسه، شمولیت در مکتب یا پوهنتون، داشتن روابط اجتماعی با دوستان و غیره از پدر، برادر، کاکا، پدرکلان و تمام اعضای مرد فامیل اجازه بگیرند. خانه نشین ساختن زنان و محروم ساختن آنها از تعلیم و تربیت در افغانستان بر اساس اعتقادات اسلامی استوار نمیشود. چنانچه حضرت محمد (ص) میفرماید: "طلب العلم فریضة علی کل مسلم"، یعنی طلب علم و دانش بر هر مسلمان مرد و زن فرض است.

پوشیدن برقه (چادری) - اشتراک کننده گان تقریباً در تمام میزهای مدور گفتند که به عقیده عموم افغانها کارکرد هایی که با اسلام مطابقت ندارد مخالف اساسات جامعه مدنی نیز میباشد؛ به خصوص عملکردهای عنعنوی بی که حقوق زنان را نادیده میگیرد، بشمول پوشیدن برقه. واثق احمد حمیم یکی از علمای دین و اشتراک کننده میز مدور گفت که در کتابهای حنفی ۱۱ مانند

^{۱۱} یکی از چهار مکتب فقهی مسلمانان مکتب (حناف) میباشد. بنیانگذار آن (امام ابو حنیفه نعمان بن ثابت) است که در سال ۷۰هـ در شهر کوفه عراق تولد و به عمر ۷۰ سالگی وفات شد.

نورالایضاح ۱۲ و مراقی فی الفلاح ۱۳ بوضاحت ذکر شده که روی زن شامل حجاب^{۱۴} نمیشود. عده دیگر توضیح دادند که برقه از جمله عنعنه های افغانی نمیشود؛ چون برقه توسط اشراف مغل زمانی که والی کابل مغل بود در این جا رواج پیدا کرد. افزود بر این، چند تن از اشتراک کننده گان در میز مدور کندهار یادآور شدند که حجاب زنان را از کار کردن منع نمیکند، بلکه آنها را

۱۴ نور الایضاح یکی از کتابهای درسیست که در (افغانستان، پاکستان، هند و آسیای مرکزی در مدارس دینی تدریس میشود. این کتاب توسط علی الشربنالی نویسنده یی از شام (سوریه، فلسطین، و لبنان کنونی) تقریباً ۲۰۰ سال قبل نوشته شده بود.

۱۵ مراقی فی الفلاح شرح و تفسیر نور الایضاح میباشد.

۱۶ حجاب کلمه عصری برای پوشانیدن لباس میباشد که اعتدال در آن در نظر گرفته شده و طوریکه در قرآن ذکر شده مسلمانان بعد از رسیدن به سن بلوغ به پوشیدن آن مکلف اند. بطور واضح کدام لباس مشخص برای مردان و زنان در قرآن تذکر داده نشده است (سوره) و علمای اسلام حجاب را بصورت مختلف تفسیر نموده اند. شرایط اساسی آن طوریست که در موجودیت جنس مخالف به جز عضو نزدیک فامیل (مهرم) یک زن باید بدن خود را بپوشاند و طوری قدم بزند و یا طوری لباس بپوشد که باعث جلب توجه شهوانی دیگران نشود و مردان باید از قسمت ناف تا به زانو مستور باشد و لباس چسب نپوشند که باعث جلب توجه شهوانی دیگران شود، اجازه جلب توجه شهوانی به صورت عموم به زن و شوهر داده میشود و آنها به این عمل نیز تشویق میشوند. ادعا میشود چون رعایت حجاب به فامیل قوت بخشیده، لذا صحت دماغی اطفال را بهبود میدهد. در دین مقدس اسلام بنا بر ضرورت، مثلاً: در صورت نجات دادن به زنده کی اشخاص و یا هم جان به سلامت بردن از مصیبت بزرگ حجاب نکردن استثنائی است.^{۱۷}

همچنان کلمه حجاب اکثر برای چادر استعمال میشود که توسط زنان مسلمان پوشیده میشود. چادر یک شال مربع شکل میباشد که زنان توسط آن موی سر، گوش و گردن خود را میپوشانند. اما روی خود را نمی پوشانند. در قرآن برای کلمه چادر خمار ذکر شده و بهتر خواهد بود تا بعضی کلمه حجاب برای چادر از کلمه خمار کار گرفت. پتانیه شمار زیادی از مردم استدلال میکردند که اینگونه استفاده از حجاب نادرست بوده و میتواند موجب پریشانی شود.

<http://www.freeglossary.com/Hijab>

تشویق میکند تا در گردهمایی های اجتماعی سهم گیرند، در جستجوی تعلیم شوند و با حفظ عفت در سایر جوانب اقتصادی و سیاسی جامعه اشتراک کنند.

انتخاب یک شوهر/ خانم - اشتراک کننده گان یاد آور شدند که مجبور کردن یک مرد یا زن تا بدون موافقت با هم عروسی کنند عمل اسلامی نیست که مخالفت با اسلام دارد و خلاف اساسات جامعه مدنی میباشد. ولور یا توپانه ۱۵ اگر به دختر داده نشود نیز خلاف شریعت اسلام است. بعضی از اشتراک کننده گان آنرا به مثابه " فروختن دختر برای مقصد شخصی یا اقتصادی" میدانند. مهر ۱۶ مطابق اسلام بوده، اما ملکیت عروس میباشد نه پدر عروس. ازدواج با اطفال مانند ازدواج دختران پنج ساله با مردان چهل ساله با ارزشهای اسلامی مطابقت ندارد.

تعلیم دختران - میان اشتراک کننده گان تقریباً همه به این نظر بودند که سوء تفاهم بزرگ و عدم آگاهی در رابطه به تعلیم دختران وجود دارد.

"هرگاه یک شخص دختر جوان خود را به مکتب روان میکند وی به بد اخلاقی متهم شده و احترام خود را در قریه خویش از دست میدهد. گفته میشود که شخص ظالم در آغوش پدر و مادر ظالم بزرگ میشود. سیستم تعلیمی ما همیشه توسط رژیمهای مختلف مستبد و بقایای آن به تحولات گوناگون مواجه شده بود

۱۵ پول عروسی بوده که اکثر توسط پدر یا برادر گرفته شده و به دختر یا خواهر داده نمیشود. که میزان آن از ۶۰۰۰-۱۰۰۰۰-

۱۶۰۰۰۰ دلار امریکایی میباشد البته نظر به منطقه و ولایت فرق میکند.

۱۶ مهر کلمه عربی بوده که در لسانهای پشتو و دری استعمال بیشتر دارد. مهر جهیزست که از طرف داماد برای عروس داده میشود.

و اثرات بعدی آن تا امروز بجا مانده است." محترمه صفورا ریحانی، عضو ولسی جرگه از ولایت بامیان

به نظر اشتراک کننده گان، تردید تلاش تعلیم زنان در هم سنین به مثابه مشکل اساسی یی است که توانایی جامعه افغان را، به موجب این که قسمت اعظم نفوس دانش یا مهارتهای لازم ندارد، در راه نیل به اهدافش کاهش میدهد.

بعضی از اشتراک کننده گان مثال "سوره" یا در بدی دادن^{۱۷} را ارائه کردند. عمل سوره یا بدل کردن دختر و یا خواهر برای آشتی بین فامیلها، قبیله ها و قریه ها اساسات اسلام را نقض میکند. مثلاً: شخصی شخص دیگر را به قتل میرساند. فامیل قاتل برای جبران قتل دختر خود را به فامیل مقتول می دهد . خانمها در همه حالات قربانیان آشکار میباشند.

بدل^{۱۸} - از نظر اشتراک کننده گان، عمل بدل موجب خشونت بیشتر فامیلی شده است. عمل بدل معمولاً در فامیل های فقیر که پول کافی برای عروسی ندارند صورت میگیرد. به عوض تبدیل پول دومرد دختر و خواهر خود را بین هم بدل میکنند. در بیشتر موارد، هنگامیکه رابطه یکی ازین جوهره ها رو به خرابی و خشونت در آید شوهر خانم دوم نیز با زن خود رویه بدی را آغاز میکند.

حقوق زنان در میراث - اشتراک کننده گان به این باور بودند که از نظر اسلام، ثروت باقیمانده مرده بین مرد و زن از ورثه میت باید تقسیم شود، گر چه

۱۷ سوره در پشتو و در بدی دادن در دری به معنی تبادلۀ دختر یا خواهر برای آشتی میباشد .

۱۸ بدل در پشتو و دری به معنی تبادلۀ دختر یا خواهر میباشد که در فقه اسلامی آنرا شغار گویند.

معمولاً مساویانه تقسیم نمیشود. فامیلها در افغانستان عموماً به زنان میراث نمیدهند، اما در عوض بین مردها تقسیم میکنند.

استخدام زنان - برخی اشتراک کننده گان توضیح دادند که تنها مردها میتوانند در مؤسسات غیردولتی کار کنند، به خاطریکه زنان فرصتهای مساوی ندارند. دلیل دیگر اینست که مردهای تحصیل کرده زنان خود را نمی گذارند کارکنند، به خاطریکه اگر آنها به زنان خود اجازه کار بدهد از طرف جامعه مورد استهزا قرار خواهند گرفت.

بیسوادی - به مراتب گفته شد که بیسوادی به مثابه مانع اصلی ایجاد یک جامعه مدنی قوی و افغانستان قویتر میباشد. بسیاری از افغانها بین دین و فرهنگ فرق کرده نمیتوانند، به خاطریکه تعلیمات محلی در دین اساس محکم دارد، که فرهنگ اکثر به مثابه دین نادرست تفسیر میشود. مردم از حقوق و وظایف خویش آگاهی ندارند. کمبود سیستمهای مؤثر تعلیم و تربیه و استادان مسلکی به این مشکل می افزاید. اشتراک کننده گان میز مدور در ولایت کندز گفتند که اگر مردم باسواد میبودند در برابر برادر ۱۹ خود اینقدر بی رحم نمیبودند و برای ایجاد مساوات جنسی و قومی کوشش بیشتر به خرج میدادند. زنان دانش کافی ندارند که در زیر چتر اسلام خواستار حقوق شان شوند. مردها اسلام را طبق برداشت خود تفسیر میکنند، و زنان نمیتوانند به موجب کمبود دانش با آنها مقابله کنند.

۱۹ در اسلام دو مرد مسلمان حتی اگر روابط فحش هم نداشته باشند برادر گفته میشوند. چنانچه حضرت محمد صلی الله علیه و سلم فرموده اند: "یک مسلمان برادر مسلمان دیگر است".

فقر - همچنان این مسأله در جوابهای اشتراک کننده گان ثابت بود. اقتصاد ضعیف مردم موضوع عمده است که آنها را نمی گذارد که به جز از زنده گی خود در باره چیز دیگر مانند مفاهیم امروزی و مهارتهای جدید بیاندیشند.

"نیاز اول مردم اینست که چگونه یک لقمه نان پیدا کنند. بعداً میتوانند در باره جامعه مدنی و دیموکراسی فکر کنند. آنها وقت خود را برای پیدا کردن روزی تخصیص داده اند و برای اشتراک در ابتکارات توسعه جامعه مدنی وقت ندارند. همچنان، خشونت نتیجه شرایط اقتصاد ضعیف میباشد."

محترمه صالحه پیمان، رئیسه فعالیتهای اجتماعی در ولایت فاریاب

فساد - که در برگیرنده اقرباء پروری، رشوه، ربودن پول، تقرر اشخاص بی مهارت، بی کفایت و طرفداری از آن در دولت و مؤسسات غیردولتی میباشد، اکثر به مثابه بزرگترین مانع در راه توسعه جامعه مدنی بیان شد. اشتراک کننده گان نظر دادند که ریشه اصلی فساد فقر میباشد. گرچه بعضی استدلال میکردند که این یک مسأله اخلاقی است. بخاطریکه اشخاص تحصیل کرده و پولدار رشوه میگیرند، نه فقیر. برخی ذکر کردند که سیستمهای نا مؤثر به این پدیده اجازه میدهد تا رشد کند و توسعه بیابدا. یک تعداد گفتند که فساد اداری بخشی از فرهنگ اداره شده است. آنها استدلال میکردند که بدون دادن رشوه نا ممکن است کارهای روزمره را انجام داد.

امنیت - بسیاری از اشتراک کننده گان نبود امنیت را چالش بزرگی نامیدند. نا امنی از توسعه این سکتور، بخصوص از مؤسسات جامعه مدنی امروزی، فعال، برازنده و استوار مانند مؤسسات غیردولتی، جلوگیری میکند. تا جاییکه به مؤسسات جامعه مدنی محلی ارتباط دارد، این مسأله من حیث یک مانع یا نگرانی

شمرده نشده بود. بسیاری از علماء و اعضای جرگه به این نظر بودند که نا امنی مانع کار آنها نمیشود. یکن از اشتراک کننده گان میز مدور قندهار بر نیازمندی اشخاص کارشناس و با مهارت تأکید کرد و افزود افغانهایی که در خارج از کشور در آواره گی به سر میبرند و دارای مهارتهای مورد نیاز اند، تا زمانی که وضع امنیتی بهبود نیابد به کشور بر نخواهند گشت.

ابهام در باره جامعه مدنی - از نظر برخی از اشتراک کننده گان، تقریباً نصف مردم مفاهیم دموکراسی، جامعه مدنی، ارزشهای هر یکی از این دو و نیازمندیهای اصلی تساوی جندر را نمیدانند. متأسفانه، تعداد زیاد مردم دموکراسی را به مثابه بد اخلاقی و فحشائی مینگرند که در یک جامعه بدون قواعد اجتماعی، اخلاق، مرزهای قانونی یا محدودیتها وجود دارند. آنها دموکراسی را منحیث یک سیستم تحمیل شده توسط غرب فکر میکنند و آنرا منحیث یک روش و رفتاری که میگویند "هر چه میخواهید انجام دهید"، تعریف میکنند.

دانش محدود ملاها - نظر به محدودیتهای حکومتهای سابق، ملاها به کتابهای بسیاری ابتدائی فقه مانند خلاصه و قدوری که به لسان عربی نوشته شده، منحصر ماندند. در نتیجه، فهم آنها از تعلیمات اسلامی محدود بوده و این کار، به نظر اشتراک کننده گان، یک چالش را به جامعه مدنی افغان تقدیم میکند. تعداد زیادی از ملاهای افغان در تعلیمات قرآنی متبحر نیستند و در باره سایر بخشهای اسلامی دانش کافی ندارند. ازینرو، معقول نیست از آنها در سایر مذاهب و علوم عصری یا اجتماعی توقع فهم داشته باشیم. این پیشبینی نه شده بود ولی نتایج غیر مترقبه و مهم را بمیان آورده است. به نمونه مثال پرسیده شد:

"وقتیکه ملاها مهارتهای اساسی ریاضی را نمیدانند، چطور میتوانند دارایی و ثروت شخص مرده را میان ورثه مستحق آن تقسیم کنند؟"

ایجاد محیط کاری - اشتراک کننده گان به خصوص نماینده گان مؤسسات غیردولتی گفتند که پالیسی ها و سیستمهای دولت برای قادر ساختن فعالیت های جامعه مدنی واضح نیست.

"سالها در بر خواهد گرفت تا این سیستمهای مغلق را بدانید، به خصوص زمانی که قضیه شما به محکمه ارتباط داشته باشد."

محترمه ناهیده نوید، کارمند حقوق بشر در ولایت فاریاب

عدم موجودیت مشوره ۲۰ - اشتراک کننده گان ذکر کردند که انجام دادن هر کار به تنهایی بخش از فرهنگ ما شده است. رهبران رسمی و غیر رسمی در مسائل جدی با اشخاص مهم کلیدی مشوره نمیکنند. چیزیکه در اسلام واجب است؛ مثلاً، پدر ندرتا با پسر خود قبل از انتخاب دختر مشوره میکند و والدین در رابطه به تعلیم، مسلک و عروسی اولاد خود یکجانبه تصمیم میگیرند.

کمیود رسانه های مبتکر و مؤثر - در بعضی از بحث های میز مدور موضوع کمیود رسانه های مبتکر و مؤثر و ژورنالیستان مسلکی توسط اشتراک کننده گان طرح شد. در نتیجه ظرفیت نابسندۀ اشخاص مسلکی رسانه ها و سازمانها در کشور، کیفیت راپوردهی به خصوص در ولایات خیلی پایین میباشد. همچنان کمیود وسائل مدرن و منابع مورد نیاز نیز وجود دارد. علاوه برآن، یک اشتراک کننده زن گفت که زنان افغان آزادی ندارند که مسائل را در رسانه ها آزادانه

۱۰ مشوره کلمه عربیست، اما فعلاً بخشی از لهجه لسان دری میباشد که در پشتو آنرا "سلا" گویند.

طرح کنند و کمبود کارکنان با کیفیت در رسانه های محلی به همه آشکار است.

اودر زاده گی یا تربگنی ۲۱ - از نظر اشتراک کننده گان، اودر زاده گی در نتیجه بی اتفاقی و عدم تحمل به وجود می آید و تعصب و بد گمانی را در برابر فامیل های دیگر خلق میکند. اودرزاده گی موجب نفرت و بخیلی بین بچه های کاکا نیز میشود. در بسیاری از حالات واقع شده است که شخصی از طرف پسر کاکایش تنها به خاطر ثروت و تحصیل عالی اش به قتل رسیده است. فامیل ها میخواهند که اودر زاده گان آن در نظر مردم منزوی، مسکین و بی حیثیت باشند. این مسأله به طور خاص در میز های مدور پکتیا، کابل، فاریاب و کندهار بیان شد.

تصویر ناپسند مؤسسات غیردولتی - اشتراک کننده گان به این نظر بودند که مؤسسات غیردولتی میان مردم و دولت تصویر زشت دارد و این کار مانع پیشرفت جامعه میشود. مردم از فعالیت های مؤسسات غیردولتی، طرز عملکرد شان و در مورد منابعی که آنها از آن استفاده میکنند، آگاهی ندارند. قابل یاد آوریست که در اکثر حالات حتی مقامات عالیرتبه دولت و مردم تحصیل کرده نمیتوانند بین ملل متحد، قرار داد کننده گان، کمپنی های خصوصی داخلی و خارجی، شرکتهای و مؤسسات غیردولتی فرق کنند.

۱- تربگنی کلمه پشتو است و در دری آنرا اودر زاده گی گویند که حالت بچه کاکا بودن را نشان میدهد. بعضی اوقات این کلمه برای هم قریه/ هم منطقه نیز استعمال میشود.

تربور (اسم) است و به معنی پسر کاکا میباشد. هر کاه کسی بتواند کار فرایی کند و اودر زاده وی از کارش با خبر شود او را مانع میشود. زیرا اودر زاده او بیم دارد که کار آن شخص موجب خجالت اش نشود.

۴. فرهنگ و توسعه جامعه مدنی

الف. تعریفات فرهنگ ۲۲

فرهنگ عبارت از مجموع نمونه های انتقال شده اجتماعی سلوک، هنرها، اعتقادات، رسوم و همه محصولات دیگر فکر^{۲۲} و عملکرد بشر میباشد. عرف عناصر یک فرهنگ بوده که از نسلهای قبلی به نسلهای بعدی انتقال میشود، بخصوص توسط مکالمه شفاهی، یا یک طرز تفکر یا سلوک که بواسطه مردم بطور مداوم از یک نسل به نسل دیگر تعقیب میشود^{۲۳}.

فرهنگ، رسوم و عنعنات در افغانستان در ارتقاء یا تنزیل یک ایدئولوژی یا اجندا نقش مهم بازی میکند. هم آهنگی میان اینها به یک فرهنگ مثبتی که زمینه را برای ایجاد یک جامعه مدنی نیرومند مساعد میسازد منتج خواهد شد. اشتراک کننده گان در ارتباط به فرهنگ اسلام و رسم افغانی به این نظر بودند که بسیاری از عنعنات مخالف اصول اسلام بوده و از اینرو توازن و فرق واقعی میان اینها باید ایجاد شود. داشتن یک فرهنگ قوی باعث میشود تا حاکمیت قانون به شکل بهتر آن تحقق پیدا کند. هر گاه در درک و فهم روابط میان

۲۲) گرچه سوال برای بحث این بود که چگونه فرهنگ توسعه جامعه مدنی را مانع میشود. تعداد زیاد اشتراک کننده در باره نقش مثبت که فرهنگ میتواند در توسعه جامعه مدنی بازی کند، صحت کردند.

<http://education.yahoo.com/reference/dictionary/entry/culture> ۲۲

<http://education.yahoo.com/reference/dictionary/entry/tradition> ۲۳

فرهنگ، عرف و مذهب توازن وجود نداشته باشد، نتیجه آن یک جامعه نا هماهنگ و ضعیفی می باشد که نمیگذارد اشکال مختلف جامعه مدنی رشد کند.

اشتراک کننده گان گفتند که فرهنگ افغانی خیلی غنی بوده، چون اجازه پیشرفت آزاد را دریافته از اینرو راکد مانده است. آنها گفتند که فرهنگ تا هنوز تحت تأثیر افکار جدید و مفاهیم توسعه‌ی قرار نگرفته است، از اینرو همانند سالهای قبل بجا مانده است. آنها همچنان توضیح دادند که عقب مانده گی فرهنگ به طور کل سبب عقب مانده گی مملکت میشود.

ب. عناصر مهم فرهنگی

اشتراک کننده گان همه میزهای مدور بالای این عناصر فرهنگ تأکید میکردند:

رهبران و مؤسسات مذهبی - در همه میزهای مدور، نقش رهبران و مؤسسات مذهبی مانند علما و ملاها توسط اشتراک کننده گان شناخته شده بود زیرا صدای اینها در هر قریه و هر گوشه مملکت شنیده میشود. مساجد جایگاه برای علما و ملاها بوده که آنها در آن خطبه میدهند و سخنرانی میکنند، اما آنها از سایر جاهای عامه نیز استفاده میکنند مانند مدرسه که برای تعلیمات دینی از آن استفاده میکند. از اینرو نفوذ آنها وسیع بوده و مردم آنها را من حیث نخستین منبع برای دریافت معلومات معتبر میدانند.

"در مذهب ما هیچ چیز خلاف اساسات جامعه مدنی نمیباشد. بنا بر این این یک فرصت است تا جامعه مدنی را بواسطه تعلیمات اسلامی تقویه کنیم." مولوی غلام سرور منظور از ولایت بلخ

از نظر برخی از نماینده گان نهاد های مذهبی بی که در این میزهای مدور اشتراک کردند، علماء و ملاها را در افغانستان من حیث "ستون دین" یا "وارثان پیغمبر"^{۲۲} فکر میکنند. بنا بر این آنها در توسعه جامعه مدنی نقش مهم بازی میکنند. نقش آنها در منازعه علیه پادشاه امان الله خان، در حمایت از جهاد علیه شوروی و پشتیبانی از رژیم طالبان برازنده بود. علما و ملاها فتوا دادند تا رژیم قبلی طالبان را مشروعیت دهند و فعلاً آنها موقف والا و پرنفوذ خویش را در جامعه امروزی در دوران ریاست آقای کرزی حفظ میکنند.

جرگه ها/ شوراها - از نظر اشتراک کننده گان، جرگه/شورا در افغانستان تاریخچه طولانی دارد و نقش آن در حل معضله، آشتی و وحدت ملی مهم بوده است. این یک نهاد عنعنوی بی است که توسعه جامعه مدنی را تقویت میبخشد. این یک نهاد بیحرکت نبوده، بلکه ظرفیت آنرا دارد تا با چالش های معاصر مقابله کند و آنها را به روش امروزی در آورد. به عقیده اشتراک کننده گان، جرگه/شورا در حجره شکل مبیگرد جایی که بر بیشتر موضوعات منطقه در آن بحث میشود. همچنان این محل گرد همایی بزرگان قریه و محل نشستهای شورای قریه میباشد. این پدیده عنعنه حشر، یا کار داوطلبانه دسته جمعی میباشد، که همه مردم منطقه در آن برای منفعت عامه کار میکنند. اشتراک کننده گان تأکید کردند که این یک فعالیت داوطلبانه بوده و برای منفعت یک فرد نه، بلکه برای مفاد تمام منطقه زیر دست گرفته شده است. از نظر اشتراک کننده گان، بزرگترین چالشی که مؤسسات جامعه مدنی با آن روبرو میشود شامل ساختن زنان در این شوراها میباشد. اشتراک کننده گان سفارش کردند تا

۲۲ وارثان در اینجا به معنی ارث بردن از علم، دانش و کردار حضرت محمد صلی الله علیه و سلم توسط علما، میباشد نه مال و دارایی.

شورا های زن و مرد در ولایت موجود باشد، اما این را هم گفتند که زنان از اشتراک در چنین شورا ها بیشتر منع میشوند.

انجمن های داوطلبانه و گروههای علاقمند - به نظر اشتراک کننده گان، انجمن های داوطلبانه و سایر گروههای علاقمند که قسمت بیشتر آنها توسط دوزخهای بین المللی کمک میشود، دارای یک دیدگاه و ماموریت واضح بوده و نسبت به گروههای عنعنوی اجتماع ساختار بهتر دارند. آنها بیشتر در شهرهای بزرگ فعالیت داشته و منابع کافی در اختیار دارند. آنها برای تحقیق اکادمیک و علمی در عرصه های اجتماعی، سیاسی، ادبی و اقتصادی تأسیس شده بودند.

ج معیارها، عننه ها و نهادها

از نظر اشتراک کننده گان، در بسیاری مناطق دهاتی بی که اکثریت مردم بی سواد اند، قوانین و اساساتی وجود دارند که بشکل تحریری یا سند نمیباشد، اما سخت طرفدار داشته و مورد احترام قرار میگیرند. این قواعد و اساسات فرهنگی اکثراً از روابط مثبت اجتماع پشتیبانی میکند و برای دگرگونی تکاملی و اجتماعی مورد استفاده قرار میگیرند. اینها ابتکارات مردم بوده که برای حفظ هر نوع تغییر و/یا توسعه میتوان از آن استفاده شود. برخی از این عننات برای آشتی ملی، حل منازعه، پیشرفت اجتماع، بلند بردن اخلاق و کمک کردن مردم فقیر و بیشتر آسیب دیده بکار میروند. اشتراک کننده گان پیشنهاد کردند که همچو قواعد فرهنگی منحیث وسائل جهت پیشرفت جامعه مدنی برای افغانها نسبت به سایر مفاهیم "غربی" بیشتر قابل قبول میباشد.

معیارهای بیان شده توسط اشتراک کننده گان شامل اینها اند:

حشر ۲۵ - از نظر اشتراک کننده گان حشر یک کار اجتماعی داوطلبانه بوده و در دهات در هنگام فصل کشت گندم یا طی کمپاینهای فصلی یا سایر فعالیتهای اجتماعی بیشتر دیده میشود. همسایه گان اکثر همدیگر را هنگام نهالشانی، محافل خوشی و اوقات دشوار یا ضرورت کمک میکنند. حشر داوطلبانه و آزاد بوده و هنگامی اجراء میشود که یک شخص یا قریه بدون کمک نتواند یک وظیفه یا کار را تکمیل کند.

اربکیها ۲۶ - اشتراک کننده گان میز مدور پکتیا و برخی از کابل ابراز داشتند که اربکیها اشخاص/نیروهای غیررسمی داوطلب قبیلوی بوده که نماینده گی از تمام اقوام در ولایت/ناحیه میکند و در ابتداء برای مقاصد امنیتی، اجتماعی و انکشافی مختلف از آنها استفاده میشود. اکنون آنها برای تأمین امنیت بکار گماشته شده اند. از اینرو اشتراک کننده گان سفارش کردند که از اربکیها

^{۲۵} حشر تقریباً در تمام کشور معمول میباشد.

۲۶ اربکی کلمه پشتو بوده و این عرف بیشتر در جنوب، جنوب شرق و جنوب غرب افغانستان بکار برده میشود. خصوصیات آن طور است که آنها دارای یک هدف (عموماً امنیت) بوده، مردم آنها را انتخاب کرده، اشتراک کننده گان از اقوام مختلف در آن شرکت میکنند، مدت آن تعیین میشود، آنها منظم گردیده و تعداد آنها بین ده تا هزارها نفر میباشد. از آنها در وقایع عاجل و مصیبتهای طبیعی استفاده میشود و در صورت لزوم میتوان آنها را فلج سلاح کرد. هر چند از این نیرو در زمان رژیمهای قبلی و بخصوص رژیمهای که توسط روسیه حمایت میشد، برای موضوعات جنگ و امنیت سرحدات استفاده میشد، اما برای اهداف جامعه مدنی باید از آنها با احتیاط بیشتر و سنجیده تر کار گرفت.

برای اهداف انکشافی و اجتماعی نیز استفاده شود. آنها اشاره کردند که منابع مورد نیاز در اختیار اربکیها قرار داده شود تا در پیشرفت جامعه کمک کنند.

ننواتی یا عذرخواهی ۲۷ - عذرخواهی یک عنعنه بوده و برای آشتی بین دو فرد، فامیل، قبیله یا قوم ۲۸ مورد استفاده قرار میگیرد. هنگامیکه یک جرگه یک جنجال را حل کرد و به نتیجه رسید که یک طرف بالای دیگر ملامت است، آنها از مرتکب گناه تقاضا میکند که ننواتی/عذرخواهی کند. تیم ننواتی که شامل اعضای اجتماع میباشد به خانه شخص قربانی شده رفته و عذر میخواهد. هنگامیکه آنها به خانه شخص قربانی شده میروند، به خصوص وقتی که تخلف مانند قضیه مرگ جدی باشد، بعضاً با خود قرآن و/یا زن میبرند تا بیشترین احترام بجا آورد و تقاضای بخشش کنند.

ژبه/لفظ ۲۹ - اشتراک کننده گان توافق کردند که این کلمه در تجارت، روابط شخصی، حل منازعه و مسائل عروسی استعمال بیشتر دارد. مثالهای زیادی نشان میدهد که حتی در جهان امروزی مردم در مناطق روستایی معاملات بزرگ پیچیده را هنوز هم توسط یک قول یا لفظ انجام میدهند.

جوانمردی - برخی از اشتراک کننده گان گفتند که این کلمه در جنگ و یا سایر معاملات اجتماعی بکار برده میشود. بطور مثال، هر گاه یک زن یا یک

۲۷ عذر به دری و ننواتی به پشتو یک عنعنه در تمام قسمتهای کشور میباشد.

۲۸ قوم کلمه عربی است که در هر دو لسان دری و پشتو به معنی ملت میباشد. ملت همپنان کلمه عربی بوده و در دری و پشتو هر دو آنرا به کار میبرند. البته، به پشتو آنرا ولس یا کام نیز گویند. ترکیب قباایل مختلف، و فروع قباایل و اقوام مانند: هزاره، پشتون، ازبک، ترکمن، ایماق و غیره نیز قوم گفته میشود.

۲۹ ژبه کلمه پشتو بوده، در دری آنرا لفظ گویند که به معنی قول دادن است.

شخص ضعیف یا فقیر مورد ستم قرار بگیرد، اجتماع منحیث وظیفه افتخاری خود میداند تا از آن مرد/ زن حفاظت کند. هر گاه یک شخص ثروتمند است و مردم نیازمند را کمک نمیکند او را نامرد میگویند که یک توهین است؛ معنی لفظی آن اینست که گویا "مرد" نیست. همچنان اگر یک شخص یک چیز را وعده میکند اما به وعده خود وفا نمیکند، نامرد گفته میشود.

گذشت - به عقیده اشتراک کننده گان، علاوه بر تقویه صلح و آشتی، کارمندان مؤسسات جامعه مدنی باید در کارهای شان، بخصوص هنگامیکه آنها با موضوعات جنگی، امنیتی و آشتی مواجه میشوند، از گذشت کار گیرند. گذشت در دری و بنبنه در پشتو از جمله ارزشهای اخلاقی بوده که برای حل موضوعات مغلق و پیچیده خیلی سودمند و کمک کننده میباشد، بخصوص وقتی که این امر از طرف بزرگانی که نیرومند و محکم تلقی میشوند به جوانان، ضعفا و فقرا صورت بگیرد.

یتیم و یتیم - بعضی اشتراک کننده گان گفتند که یتیم برای کسی استعمال میشود که پدرش فوت کرده باشد و یتیم برای کسی استعمال میشود که مادرش فوت کرده باشد. هر دو اصطلاح عربی است. اسلام به پیروان خود امر کرده که بالای یتیمان و بیوه ها مهربان باشند، و آشکارا بیان کرده که تمام مسلمانان دارای شناساییها و مهربانیهای خاص بوده آنها باید برای رعایت این گروههای مردم از آن کار گیرند.

سیاسر یا تورسری - یک اصطلاح احترامانه فرهنگی بوده و هرکس باید به زنان و بخصوص برای زنان بزرگسال احترام بیشتر داشته باشد. اسلام میگوید که

مسلمانان حتی در زمان جنگ هم به زنده گی زنان، اطفال و بزرگسالان دشمن خود احترام میکنند.

تعهد - اشتراک کننده گان توافق کردند که مؤسسات جامعه مدنی باید از تعهدات خود حمایت کند و وعده های خود را بجا آورد. تعهد لغت عربی بوده که در هر دو لسان پشتو و دری استعمال میشود. باری که تعهد یا وعده شد، باید تمامت تکمیل گردد. این امر شامل اطاعت از موافقت نامه ها بین دو طرف در تجارت، جنگ، صلح، یا سایر تعاملات اجتماعی یا سیاسی میباشد.

وفا - از نظر اشتراک کننده گان، مؤسسات جامعه مدنی باید همیشه به مردم خود وفادار بمانند. وفا نیز لغت عربی بوده و در لسان های پشتو و دری استعمال دارد. وفا از جمله ارزش های اخلاقی بوده شخصیکه آنرا در نظر میگیرد با وفا یاد میشود، و این واژه زمانی استعمال میشود که یک مرد یا یک زن دیگران را حتی در حالات خیلی دشوار کمک کند. همچنان میهن پرستی، عشق به مردم، صداقت در فامیل، راستکاری، خود گذری و فداکاری برای رفیق یا فامیل نیز مثالهای وفاست.

ه. جامعه مدنی و نقش مؤسسات جامعه مدنی در توسعه آن

الف. مرور اجمالی

از نظر اشتراک کننده گان، مجادله علیه بیسوادی، فقر، بی ثباتی سیاسی، نا امنی و ترور باید من حیث یک عامل/کنسنت در نظر گرفته شود تا در توسعه

جامعه مدنی کمک کند. اصلاح سیستمهای و نهادهای قبیلوی و افزایش نقش و ظرفیت نهاد های مذهبی و فرهنگی نیز من حیث ستونهای مهم جامعه مدنی دانسته میشود. برای اینکه جامعه مدنی پیشرفت کند، این پنج عنصر (بیسوادی، فقر، بی ثباتی سیاسی، نا امنی، ترور) باید در قدم اول طرح شوند بعداً مؤسسات جامعه مدنی میتواند نقش خویش را بطور مؤثر انجام دهد. اشتراک کننده گان تأکید کردند که وظیفه مؤسسات جامعه مدنی امروزی احیای سیستمهای عنعنویست؛ بعداً میتواند مفاهیم جدید را بدون کدام موانع بزرگ به کار ببرد.

اشتراک کننده گان گفتند که رشد یک جامعه مدنی سالم با توانایی مؤسسات جامعه مدنی در مرور و اصلاح ممکنه قوانین مدنی افغانها، استفاده مناسب و شمولیت رسانه ها و دولت و جلب کمکهای بین المللی ارتباط دارد. بلند بردن ظرفیت مؤسسات جامعه مدنی و کمک با آنها در انکشاف ظرفیت های اختصاصی، من حیث عناصر اساسی این کوششها بیان شد.

ب. نقشهای خاص

ارائه معلومات، آموزش و رهنمایی - از نظر تقریباً تمام اشتراک کننده گان، جامعه مدنی در افغانستان در مراحل ابتدائی خود بوده از اینرو درک و عکس العملهای مردم با هم مخلوط بوده است. همچنان گفته شد که مؤسسات جامعه مدنی باید در رابطه به تعریف جامعه مدنی طبق حالات افغانستان به توافق برسد. این تعریف باید از متخصصان و رهبران جامعه مدنی با در نظر داشت درک کنونی مردم بدست آید. مؤسسات جامعه مدنی باید زمینه های بیشتر را برای

گفتگو و مذاکره میان گروپهای شامل، بخصوص مؤسسات جامعه مدنی، مؤسسات غیردولتی و دولت مساعد سازد.

"فعالتهای مؤسسات جامعه مدنی باید طوری طرح گردد که دولت، رسانه ها و مؤسسات غیردولتی را با هم یکجا سازد و فاصله یی را که به موجب کمبود تفاهم ایجاد گردیده از بین ببرد. این کار میتواند از طریق افزایش گفتگو و تبادل معلومات انجام شود."

محترمه فرزانه توکلی، روزنامه نگار مستقل در ولایت فاریاب

از نظر اشتراک کننده گان، مؤسسات جامعه مدنی باید همچنان کار کند تا اساسات اسلامی یی را که موجب پیشرفت جامعه مدنی میشود، در پلانهای کاری شان شامل کند. آنها گفتند که جلسات و مذاکرات در باره اسلام و دموکراسی بطور خاص برای علما و جوانان باید طرح و برنامه ریزی شود.

تشویق مشارکت - تعداد زیادی از اشتراک کننده گان گفتند که مؤسسات جامعه مدنی باید جهت افزایش آگاهی از اهداف و اجراآت مؤسسات جامعه مدنی و دولت و افزایش درک مردم از مفاهیم اساسی دموکراسی، جامعه مدنی، جندر و حقوق بشر در چارچوب اسلام، از نشرات رادیو و تلویزون استفاده کند. رسانه ها، منحصیث یک بازیگر پرنفوذ در جامعه مدنی، میتواند یک همکار مهم در آموزش عامه باشد و آگاهی مردمرا افزایش دهد.

"جامعه مدنی بر ضد دولت نمیباشد، بلکه سفارشات عملی و مهمی را جهت بهبود اجراءات دولت تهیه میکند."

محترمه فرشته از ولایت فاریاب

تقریباً تمام اشتراک کننده گان توافق کردند که جامعه مدنی من حیث یک پل میان دولت و مردم عمل میکند. هرگاه روابط محکم میان دولت و بازیگران غیردولتی برقرار شود، این کار برای مردم افغان مفید و سودمند خواهد بود. تدویر جلسات و گردهماییهای ماهانه یا سه ماهه بین مؤسسات منطقه‌ای و ملی جهت پیمایش توسعه این سکتور یک گام کمک کننده دیگری خواهد بود.

تعداد زیادی از اشتراک کننده گان به این نظر بودند که مؤسسات جامعه مدنی باید جهت بلند بردن ظرفیت رسانه ها برای تولید اخبار و نشریه های با کیفیت، کار کند. این رشد ظرفیت باید شامل ترینگ (آموزش)، مساعدت تخنیکي و تدارک منابع کافی باشد. منابع محدود و کمبود ظرفیتهای سازمانی در رسانه ها کیفیت و مؤثریت این سازمانها را متأثر میکند و همچنان نقش مهمی را که رسانه ها در پیشرفت جامعه بازی نموده کاهش میدهد.

رشد ظرفیت - از نظر اشتراک کننده گان، بلند بردن مهارتها و قابلیتهای مؤسسات جامعه مدنی، دولت و رسانه ها و کارکنان آنها یک گام مثبت میباشد. مؤسسات جامعه مدنی باید یک سروی جامعی را براه اندازند تا علل اساسی مسائل و گرایشات مردم را تعیین کند و بر اساس نتایج این تحقیق، پروگرامهای ظرفیت سازی یی را انکشاف دهد که به آسانی قابل فهم باشد؛ مانند تعلیمات جندر و حقوق بشر. مؤسسات جامعه مدنی از طریق این پروگرامها نه تنها ظرفیت و آگاهی نهادهای مذهبی و فرهنگی را بلند میرد، بلکه آنها باید تضمین کند که ظرفیت نهادینه شده؛ بنا بر این آنها آماده است با چالش های سیاسی، اجتماعی و اقتصادی جهان امروزی مقابله کند. مهمترین بخش تعلیم اعضا شورا و جرگه میباشد. چنانچه در بیشتر جوامع زنان را حتی

منحیث انسان فکرنمیکنند؛ ظرفیت سازی و تعلیم میتواند این رسم نادرست را دوباره رهنمایی کند.

"ما باید شوراها را در اخذ تصمیم مناسب کمک کنیم. مردم برای یک تغییر آماده اند."

اشتراک کننده شناخته نشده

برای یک جامعه مدنی متحرک بر اساس تعهد دراز مدت از طرف کمک کننده گان و تجاران محلی تهداب ساخته شده است. مؤسسات جامعه مدنی نیاز به مساعدت تخریکی و مالی کافی دارد تا ظرفیت و توانایی خود را بطور تدریجی بلنده برده و مقاصد دراز مدت خویش را تنظیم کند.

تمرکز بالای فامیل، مکتب، و صنف درسی - اشتراک کننده گان توصیه کردند که مؤسسات جامعه مدنی با والدین، معلمان و شاگردان یکجا برای ایجاد یک جامعه مدنی نیرومند کار کند. اخلاق یکی از مضامین ضروری در مکاتب افغانها میباشد. نصاب تعلیمی باید در برگیرنده اساسات و ارزشهای جامعه مدنی باشد و نباید به نمای ظاهری و لباس مناسب محدود شود. همچنان پیشنهاد شد که در مورد شامل کردن برنامه آموزشی بی که فهم و درک معلمان و ملاها را در باره روان واقعی اسلام، دموکراسی، موضوعات جندر و حقوق بشر افزایش میدهد، با وزارت معارف و تحصیلات عالی کار شود. مؤسسات جامعه مدنی باید از درست کردن مضامینی طرفداری کند که بر بهبود چگونگی و عملکرد خانواده، مکتب و صنف بر حسب مسؤولیت، محیط و نصاب تعلیمی بی که بالای زندگی اطفال شان به طور مثبت اثر میگذارد، تمرکز میکند.

"جامعه مدنی یک ضامنی است برای فامیل. یک فامیل خوب بر جامعه اثر میکند. اگر شما یک فامیل خوب داشته باشید، دختر عروسی شده با خسر خیل خود زنده گی خوب خواهد داشت. هر گاه ما فامیلی را تربیه میکنیم گویا جامعه را تربیه میکنیم."

محترمه یاسمینہ خیری، از کتابخانه عامہ کندهار

اعتقاد را ایجاد و سپس آنرا عملی کنید - اشتراک کننده گان به این مفکوره بودند که داشتن باور بالای یک شی، مردم را مجبور میکند تا هر آنچه را که آموخته اند از خود کنند. بسیاری از اشتراک کننده گان گفتند که مؤسسات جامعه مدنی باید با کارمندان شان برای بدست آوردن ستراتیژی، اهداف و مقاصد شان کار کنند و بعدا با سایر مؤسسات جهت ایجاد روابط و تشویق جامعه برای قبول کردن مفاهیم و ارزشهای یک جامعه مدنی نیرومند افغان همکاری کند. اشتراک کننده گان بیان کردند که مؤسسات جامعه مدنی باید یک ارزیابی رفتار و عملکرد مردم را که در مخالفت با ارزشهای جامعه مدنی قرار دارد، براه اندازد و در روشنی آن، یک پلان عملی را زیر دست گرفته تا رفتار و سلوک مردم را تغییر دهد.

"ما برای پیروی از ایمان، خدمت به مردم و پرستش خداوند یکتا تولد شده ایم. هیچ کدام اینها بدون جامعه مدنی امکان پذیر نیست."

بدیع احمدی، مسؤول کمکهای بلاعوض آی-پکس

تشویق سهمگیری مردم - مؤسسات جامعه مدنی باید برای توسعه جامعه مدنی با مردم کار کند. پشتیبانی مردم نقش کلیدی دارد؛ اگر مؤسسات جامعه مدنی

به سطح اجتماع شکست بخورد، پس در سطح پالیسی زیان است. یگانه راه حل برای این موضوع حمایت مردم می باشد. از نظر اشتراک کننده گان، آنها باید روحیه داوطلبی را تقویه کند، بخاطریکه توسعه جامعه مدنی کار دسته جمعی/ اجتماعی است و هر کس باید در این پروسه شامل باشد. نهادهای علمی و مؤسسات جامعه مدنی باید معلومات و منابع را با هم شریک کنند تا یقینی شود که پروگرامهای شان بطورکافی آگاه، دارای مصارف مالی مناسب و مؤثر می باشد. کسانی که برای مؤسسات جامعه مدنی کار میکنند باید نمونه برای دیگران باشد، که این کار را میتوان بوسیله انکشاف ظرفیت و بلندبردن آگاهی آنها انجام داد.

رسیده گی به ساحات دور دست روستایی- تقریباً تمام اشتراک کننده گان به این نظر بودند، که مؤسسات جامعه مدنی باید استراتژیها و پروگرامهایی را زیر دست گیرد که سطح سواد را در ساحات دور دست بلند ببرد. این یک کار واجب است تا مردم قریه و نماینده گان منتخب مانند بزرگان، شوراها و علما را در پایدار ساختن پروگرام شامل کنیم. رسانه ها میتواند دراین عرصه نقش کلیدی اجراء کند. ملاها ارتباطات محکم به سطح قریه و حتی به سطح فامیل دارند. از اینرو صدای آنها بهتر شنیده میشود. مؤسسات جامعه مدنی مجبور است این صداها را تشویق کند تا یک محیط سازگار با جامعه مدنی و دموکراسی را از طریق فعالیت هماهنگ با آنها ایجاد کند. مؤسسات جامعه مدنی باید نقش متمم داشته باشد و برای حفظ منافع مردم بالای دولت فشار آورد.

"برای رسیدن به ساحات بسیار دور دستی که دولت به آن کمتر دسترسی دارد و یا هیچ دسترسی ندارد، کمک کنید. آنها باید به رسایی پروگرام خویش

وسعت بخشند." محترم انجینر محمد حسن احمدزی، نماینده ولایت پکتیا و کارمند مؤسسه پاملرنه در افغانستان

کار با زنان و اطفال - به نظر اشتراک کننده گان، یگانه بخش تجرید شده جامعه افغانی زنان میباشد و آنها نقش کلیدی را در به میان آوردن نسلهای آینده بازی میکنند. آنها نخستین منبع آموزش و پرورش متوازن و متری میباشند. اشتراک کننده گان گفتند که قابلیتهای شخصی زن و فهمیدن موضوعات بالای روان و سلوک طفل تأثیر مستقیم دارد.

"ما باید یقینی سازیم که میتوانیم مطابق اساسات مذهب خود زنده گی کنیم. اطمینان دهیم که مادران، خواهران و دختران ما محفوظ بوده و میتوانند از حقوق خویش طوریکه میخواهد بهره مند شوند."

محترمه آزر یکی، مدیره لیسه عالی بی بی عائشه صدیقه از ولایت کندز

افزایش فرصتهای اقتصادی - تقریباً تمام اشتراک کننده گان گفتند که مهمترین هدف مؤسسات جامعه مدنی باید توسعه اقتصاد اشخاص، خانواده ها، و جوامع باشد. آنها باید برای نیل به این هدف بطور هماهنگ کار کنند، زیرا اولین سوالی را که مردم از مؤسسات جامعه مدنی میپرسند در باره غذا، لباس، پناهگاه، صحت و نیازمندیهای اساسی زنده گی میباشد.

"داشتن اقتصاد قوی میتواند محیط و فرصتهای مناسبی را برای اشخاص و اجتماعات فراهم کند تا آنها در پیشرفت جامعه مدنی سهم شوند. در این صورت آنها از نگرانیهای اقتصادی و مسائل شخصی ذهن آزاد خواهند بود."

سید هاشم بصیرت، رئیس دیپارتمنت مؤسسات غیردولتی وزارت اقتصاد.

استفاده از فرصتهای فرهنگی - اشتراک کننده گان به این نظر بودند که مؤسسات جامعه مدنی باید از جوانب مثبت فرهنگ منحصراً فرصتهای برای برطرف کردن جوانب منفی استفاده کند.

طرح کردن منافع محلی - تعدادی از اشتراک کننده گان به این نظر بودند که، مؤسسات جامعه مدنی و مخصوصاً مؤسسات غیردولتی باید جوامعی را که پروگرامهای شانرا در آن تطبیق میکنند به خوبی بشناسند و مطابق آنها رفتار کنند. مؤسسات جامعه مدنی باید مدتی را برای جستجو و فهمیدن فرصتها و محدودیتهای محلی وقف کند. آنها باید با شرکا محلی شان کار کرده و پلانیهای کاری بی را طرح کنند که نیاز، موانع و فرصتهای مردم را قبل از شروع تطبیق پروگرام شناسایی کند.

کار برای مصالحه ملی - مؤسسات جامعه مدنی باید برای به میان آوردن مصالحه همدلی ایجاد کنند. یکی از اشتراک کننده گان گفت که نفرت و عدم اعتماد محصول جنگ سه دهه بوده که باعث از بین رفتن وحدت ملی گردید. مردم به گروپهای مخالف تجزیه شدند و هر کس بخود عقیده مختلف اختیار کرد. تمام مؤسسات جامعه مدنی مخصوصاً رسانه ها باید در طرح کردن همچو موضوعات جدی نقش بازی کند.

شامل کردن موضوعات عصری و مذهبی - به عقیده اشتراک کننده گان، فرق میان مدرسه و مکتب باید روشن و حل شود، چنانچه فعلاً در باره هر دو جانب آگاهی کافی وجود ندارد. هر دو از دموکراسی و جامعه مدنی تعاریفات مختلف دارند و دشوار خواهد بود که اینها با هم تطابق کند. در افغانستان، عباراتی چون دموکراسی لیبرال توسط نماینده گان رژیمهای قبلی به طور نادرست به کار

برده شده بود که اکثریت اینها مردم مکتبی بودند. این مفکوره تا هنوز در ذهن مردم موجود است و در مقابل شاگردان که مضامین عصری را میخوانند بدگمان میباشند؛ ترس دارند که اینها نیز ملت را به راه نادرست رهنمایی خواهند کرد. همانطوریکه آنها در دوران رژیم کمونیستی این کار را انجام دادند. اشتراک کننده گان تأکید کردند که جهت بلند بردن فهم و بهم پیوستن عناصر مذهبی و مکتبی در پیشرفت جامعه مدنی میان آنها به گفتگوی دوامدار نیاز میباشد.

کار با نسل جوان - تقریباً تمام اشتراک کننده گان گفتند که سیاستمداران و منفی گرایان میتوانند برای اهداف منفی خود از نسل جوان کار گیرند و خواهند گرفت. اشتراک کننده گان در هر میز مدور برای جلوگیری این پرابلم بر اهمیت کار کردن با قشر جوان تأکید داشتند.

"با نسل جوان کار کنید، آنها را تعلیم دهید و به مکتب بفرستید."

آقای الیاس وحدت، خبرنگار آژانس خبری پژواک برای زون جنوب شرق.

فراهمی خدمات - اشتراک کننده گان اکثر میگفتند که مؤسسات جامعه مدنی باید یقینی سازند که منابع بشری و مالی کافی به جامعه مدنی تماماً اختصاص داده شده تا به مردم خدمات عاجل، بموقع و با کیفیت تهیه کنند. این امر به همکاری و هماهنگی میان همه بازیگران در همه بخشها نیاز دارد. روی موضوعاتی چون کاهش فقر، پیشرفت اقتصاد، ایجاد زمینه های تعلیم و استخدام بارها تأکید شد. همچنان گفته شد که این موضوعات با هم پیوسته بوده و نمیتواند یکی بدون دیگر کاهش یابد.

حسابدہمی - شمار زیادی از اشتراک کننده گان بیان کردند که مؤسسات جامعہ مدنی باید منحیث اتباع ظرفیت شانرا بلند ببرند تا دولت را برای پالیسیهای کہ بالای مردم تاثیر منفی دارد مسؤول بدانند. همچنان آنها باید سایر مؤسسات جامعہ مدنی یی را کمک کنند کہ بہ اجتماعی کہ آنها در آن کار میکنند شفاف و حسابدہ باشند.

۶. جامعہ مدنی و فوائد آن

الف. جامعہ مصؤون

هر یکی از اشتراک کننده گان میز مدور ابراز داشتند کہ توسعہ یک جامعہ مدنی تنومند در افغانستان، مملکت را بہ یک جایگاه بیشتر مصؤون تبدیل خواهد کرد. اشتراک کننده گان گفتند کہ این کار مردم سالاری را تقویت بخشیدہ، حقوق افراد را تأمین کردہ و مردم را تعلیم میدہد تا آنها مسؤولیتهای انفرادی و اجتماعی خویش را درک کردہ و بہ حقوق یکدیگر احترام داشتہ باشند. اشتراک کننده گان بہ توافق رسیدند کہ یک جامعہ مدنی خوب توسعہ یافته میتواند مردم را در داشتن یک دولت قوی، مسؤول، مردم سالار و عاری از فساد و اجتماعات سالم کمک کنند.

اشتراک کننده گان بہ این نظر بودند کہ بدون موجودیت یک جامعہ مدنی قوی نا ممکن است مردم سالاری، عدالت و حقوق بشر را تأمین کنیم، بخاطریکہ آنها بہ این باور اند کہ جامعہ میان مردم و دولت منحیث "یک پل" میباشد. برخی اشتراک کننده گان هنگامیکہ فواید جامعہ مدنی را تذکر میدادند، گفتند

که در یک جامعه مدنی کاری مردم حقوق و وظایف خویش را میدانند. این اشتراک کننده گان تصدیق کردند که تنها "دانستن حقوق" بدون "درک مسؤولیتها" یک تحول پایدار به میان نخواهد آورد.

برخی اشتراک کننده گان به این مفکوره بودند که مؤسسات جامعه مدنی بوسیله فراهمی معلومات از سطوح پایین، نهادهای محلی و ساحات دوردست میتواند دولت را در دانستن نیازمندیهای مردم کمک کنند. اشتراک کننده گان گفتند که از طریق فهمیدن نیازمندیها، دولت قادر خواهد بود تا خدمات مورد نیاز و خواسته شده را به مردم عرضه کند، و در عین زمان، میان دولت و مردم اعتماد ایجاد میشود.

همه اشتراک کننده گان گفتند که جامعه مدنی برای دولت، انجمن تجاران و مردم سودمند میباشد. یک جامعه مدنی کاری به همه اتباع اجازه خواهد داد به منابع دسترسی داشته باشند؛ مملکت را انکشاف دهند؛ و زنده گی را برای همه کامگار کنند.

"من نمیتوانم حال به بازار بروم؛ اما در وجود یک جامعه مدنی، استقلال خواهم داشت در مملکت و جامعه خود آزادانه زنده گی کنم."

محترمه فرزانه ابراهیمی، پرودیوسر برنامه های رادیو تلویزون کندهار

ب. عناصر جامعه مدنی شگوفان

به نظر اشتراک کننده گان، یک جامعه مدنی نیرومند افغانی:

- تغییرات اساسی بی را تشویق خواهد کرد که به فایده هرفرد در افغانستان باشد.
- بیشترین جوانب زنده گی روزمره را به شمول عرصه های اجتماعی، مسلکی و فردی بهبود خواهد بخشید. این کار مردم را به آینده کشور آرزومند میسازد.
- عدالت و حاکمیت قانون را تأمین خواهد کرد. هر کس حقوق خویش را خواهد دانست و خود را در برابر مملکت بشمول مردم، حیوانات و محیط خویش مسؤول احساس خواهد کرد. این کار جرایم را کاهش داده و در بهبود سیستم قضائی کمک خواهد کرد که در عین زمان از فساد پیمانه وسیع نیز جلوگیری میکند.
- رنج و آلام مردم را کاهش داده و وقار و احترام متقابل انسانی را تأمین خواهد کرد.
- آزادی بیان را پرورش خواهد داد.
- هماهنگی و همکاری را میان تمام بازیگران تسهیل بخشیده که نتیجه آن پیشرفت مؤسسات دموکراتیک خواهد بود.

● به زنان اجازه خواهد داد زنده گی و کار کند، تا محفوظ بوده و هنگام زنده گی در یک محیط سالمی که احترام به اساسات و رهنمودهای اسلام را تشویق میکند، از حقوق خویش بهره ببرند.

اشتراک کننده گان همه به این نظر بودند که زنده گی مصوّن، حقوق مساوی، مردم تعلیم یافته، معیارهای بهتر زنده گی، حقوق مدنی و یک آینده بهتر برای اطفال شان در نتیجه یک جامعه مدنی قوی بوجود می آید.

۷. نتیجه گیری

جامعه مدنی بخاطر انکشاف دموکراسی و ایجاد حاکمیت بهتر به وجود می‌آید و هدف نهایی آن آگاه ساختن مردم از موضوعاتی می‌باشد که زنده گی آنها را متأثر میکند. بخش بیشتری از مؤسسات جامعه مدنی، نهاد ها و انجمنها در افغانستان، سازمانهای عنعنوی می‌باشد و فعالیتهای مختلفی را در دهات، ولسوالیها و ولایات و نواحی دوردست انجام میدهند. لویه جرگه^{۲۰} اخیر مثال خوب از شمولیت جامعه مدنی در پروسه های دموکراتیک و سیاسی افغانستان می‌باشد.

جامعه مدنی و دموکراسی در مراحل ابتدائی انکشاف می‌باشد و به بلند بردن آگاهی عامه، تعلیم و رهنمایی نیاز دارد. مؤسسات جامعه مدنی منحيث یک پل بین دولت، سکتور خصوصی و مردم پنداشته میشوند. اگر چه، نبود آگاهی از اهمیت تقویت این پل و ظرفیت جهت انکشاف میکانیزمها، مانع پیشرفت جامعه مدنی میشود. عدم اعتماد بین سکتورها بیشتر مانع مشارکت میشود که این مشارکت موجب ایجاد یک جامعه مدنی سالم و قوی خواهد شد.

^{۲۰} لویه جرگه: لویه جرگه مجلس بزرگيست که با اشتراک تمام اقوام در افغانستان برگزار میشود. لویه جرگه کلمه پشتو بوده که لویه به معنی بزرگ و جرگه به معنی شورا می‌باشد (اصلاً کلمه ترکی بوده که به معنی خیمه می‌باشد). اشتراک کننده کاب لویه جرگه را مجالس رهبران قومی و منطقوی، شخصیت‌های سیاسی، نظامی و مذهبی، ماموران دولتی و سلطنتی و غیره تشکیل میدهد. این مجالس به صورت غیر منظم توسط حکمران کشور برگزار می‌کرد. برخی از مؤلفان مینویسند که این عنعنه تاریخ هزار ساله دارد. زمان دقیق برای دوام لویه جرگه در نظر گرفته نمیشود و تا زمانیکه به نتیجه نهایی برسند ادامه پیدا میکند. تصمیم به اتفاق آراء گرفته شده و رأیگیری رسمی صورت نمی‌گیرد. در لویه جرگه که باره موضوعات مختلف مانند پالیسی خارجی، اعلان جنگ، مشروعیت بخشیدن به حکمرانان و ارائه افکار و پالیسیهای جدید تصمیم گرفته میشوند. لویه جرگه به تاریخ ۱۴ دسامبر ۱۳۸۵ در کابل به اشتراک ۱۵۰ نماینده برگزار شد تا قانون اساسی پیشنهاد شده را تصویب کند.

میان اشتراک کننده گان که نماینده گی از تمام بخشهای جامعه میکنند، در باره ضرورت برای تقویت نقش زنان و دادن موقف اصلی شان در جامعه، توافق عمومی وجود دارد. هیچ کس در برابر شمولیت زنان در فعالیتهای اجتماعی، سیاسی، فرهنگی، اقتصادی، تعلیمی و انکشافی از خود عکس العمل منفی نشان نداد. هر چند با در نظر داشت قواعد اخلاقی و ارزشهای اسلامی، تعداد زیاد بر اهمیت آن تأکید داشتند. هر کس به این نظر بود که جامعه مدنی نمیتواند بدون دادن حقوق اصلی زنان که اسلام آنها را برای آنها در نظر گرفته، پیشرفت کند. نظریات اشتراک کننده گان میز مدور دست آوردهای ارزیابی سکتور جامعه مدنی را انعکاس داده بود که در آن آگاهی مؤسسات جامعه مدنی از اهمیت موضوعات زنان و مساعی آنها برای شامل ساختن زنان در کار اعمار مجدد نشان داده شده بود. در راپور آمده است که یک سوم حصه جوابگویان سروی گزارش دادند که برای پیشرفت مساوات زنان کار میکنند. اشتراک کننده گان میز مدور همچنان گروپهای زنان را منحث یک بخشی از جامعه مدنی شناختند.

فقر، بیسوادی، موضوعات امنیتی، کمبود دانش در رابطه به تعلیمات درست اسلامی و جامعه مدنی، قوانین نامناسب مدنی، کمبود یا بی کفایتی در سیستم وظایف و برخی رسوم و رواجها موانع بزرگ در برابر یک جامعه مدنی موفق و آینده افغانستان میباشد.

چون سطح بیسوادی در کشور خیلی بلند بوده، لذا مردم قادر نیستند بطور کلی در اتخاذ تصمیم سهم گیرند که این خود تأثیر منفی بر توسعه جامعه مدنی دارد. علاوه بر آن، تعداد زیاد ملاها، رهبران مردم، بزرگان و سایر اینها که میتوانند اختلاف کنند دارای مهارتها، دانش و فرصتهای محدود میباشد. بنا بر این، هر

گاه ظرفیت و دانش آنها در مورد جامعه افزایش یابد، خود میتوانند همکار مهم در راستای توسعه جامعه مدنی باشند.

اشتراک کننده گان در رابطه به موضوعات نگران کننده برای جامعه مدنی بر اهمیت شمولیت نهادهای رهبران مذهبی، جرگه ها/ شوراهای انجمنهای داوطلب و گروههای علاقه مند تأکید داشتند. در همه میزهای مدور بر نقش علما دین و ملاها تأکید شد، به خصوص سفارشات در زمینه ارائه شد که به آگاهی ملاها از جامعه مدنی و دموکراسی افزایش دهد. همه اشتراک کننده گان به این نظر توافق کردند که علما میتوانند در پیشرفت جامعه مدنی نقش مهم داشته باشند.

دین اسلام و فرهنگ افغانی غنی بوده و فرصتها، ارزشها و نهادهای بیشتر وجود دارد که میتوان از آن برای ترقی جامعه افغانی کار گرفت. جامعه مدنی یک مفهوم غربی نمیشد. چنانچه قسمت زیادی از اساسات آن را میتوانیم در اسلام و فرهنگ افغانی دریابیم. بیسوادی و نبود دانش در درک نادرست جامعه مدنی نقش بزرگ بازی کرده است. گویا اینکه جامعه مدنی یک مطلب دلخواه بوده که از طرف غرب بالای افغانستان تحمیل شده است. مثلاً آنها حشر را منیحت یک مثال برای اشتغال مردم مطرح کردند. ارزیابی نشان داده بود که ۳۳٪ مؤسسات جامعه مدنی که در این سروی اشتراک کرده بودند از حشر منیحت یک وسیله برای بدست آوردن اهداف شان استفاده میکردند. مباحثات میز مدور بار دیگر روشن ساخت که برای تقویه جامعه مدنی، مؤسسات جامعه مدنی محلی و بین المللی باید فعالیتهای شان را طبق قواعد و عنعنات محل عیار کنند، آنکه موجب توسعه جامعه مدنی خواهد شد.

رسانه ها، به خصوص رادیو میتواند برخی از تصورات نادرستی را که در باره جامعه مدنی و دموکراسی در ذهن مردم نفوذ کرده تا اندازه یی از بین ببرد. مؤسسات جامعه مدنی باید از طریق تماس و گفتگو، مشارکتهای ستراتیژیک و تشریک معلومات با رسانه ها روابط محکم برقرار کند. بهبود روابط به نفع هر دو، مؤسسات جامعه مدنی و رسانه ها، خواهد بود؛ چون اولی پیام دارد که بفرستد و دومی به مواد ضرورت دارد.

مؤسسات جامعه مدنی امروزی، هنگامیکه با مؤسسات عنعنوی یکجا کار میکنند، میتوانند در توسعه سکتور جامعه مدنی افغانستان و سراسر کشور نقش کلیدی بازی کنند. استفاده از جوانب مثبت فرهنگ عنعنوی افغانی میتواند مؤسسات جامعه مدنی را، در مغلوب ساختن موانعی که توسعه این سکتور را به عقب میزند، کمک کند. برای مؤسسات جامعه مدنی جهت شمولیت عنعنات افغانی در پروگرامها و ستراتیژیهای شان فرصتهای بیشتر وجود دارد.

نقش های خاصی را که اشتراک کننده گان برای مؤسسات جامعه مدنی پیشنهاد کرد، شامل اینهاست:

- تشریک معلومات، آموزش و پرورش و رهنمایی

- تشویق مشارکت و سهمگیری

- ظرفیت سازی

- رسیدگی به ساحات خیلی دوردست روستایی

- کار با زنان، اطفال و جوانان

- افزایش فرصت‌های اقتصادی
 - استفاده از فرصت‌های فرهنگی
 - کار برای مصالحه ملی
 - تهیه خدمات
 - کار به صفت ناظران و مشاهدان دولت و تأمینی حسابدهی آن به مردم.
- اشتراک‌کننده گان میز مدور و ارزیابی جامعه مدنی هر دو تعهد محکم نشان دادند تا در پروسه ملت‌سازی فعالانه اشتراک کنند.
- فید بکی (باز خوردی) که از این میزهای مدور جهت بحث بر ارزیابی جامعه مدنی به دست آمد کاونتریپارت را در پیشبرد فعالیتهای آی - پکس مطابق شرایط افغانستان و خواسته های مردم آن رهنمایی خواهد کرد. از ارزیابی جامعه مدنی و راپور یاداشتهای بحث میز مدور برای پلانگذاری فعالیت های آی-پکس در سال آینده استفاده خواهد شد.
- برخی از مثالهای اثراتی که مباحثات میز مدور بر تطبیق پروگرام جاری به جا گذاشته بود، اینست:
- کاونتریپارت با در نظر داشت سفارشات یک تعداد میزهای مدور، با جوانان کار آغاز کرد و مقام مشاور جندر را به مقام مشاور جندر و جوانان تغییر داد و مسؤولیتهای او را با در بر گرفتن پروگرامهای متمرکز بر جوانان و تلاشهای رشد ظرفیت توسعه داد.

- به مؤسساتی که برای پیشرفت جامعه مدنی و رفع خشونت علیه زنان با جوانان کار میکنند، کمکهای بلاعوض داده شد است.

- منحيث نتیجه سفارشاتى که از اشتراك کننده گان ميزهاى مدور به دست آمده، پيرامون ساختارهاى قوى تحقيق و مطالعه يى صورت خواهد گرفت که موانعى را در همه سطوح جامعه افغانى برای سازماندهى زنان ارائه میکند. اين سند، "ايجاد جامعه مدنى"، به لسانهاى رسمى ترجمه و در سراسر کشور منتشر خواهد شد.

ارزيابى جامعه مدنى و راپور ياداشتهاى بحث ميز مدور به شكل كتاب چاپ و بطور عموم در سراسر کشور منتشر خواهد شد. توقع ميرود که ارائه اين سند و مدرک جامعه مدنى مؤسسات جامعه مدنى را در توسعه و تطبيق پروژه هاى که باعث ايجاد یک جامعه مدنى سالم در افغانستان ميشود مساعدت کرده و دونران را در تمويل مؤسسات مذکور رهنمايى خواهد کرد.

ارزيابى سكتور جامعه مدنى روشن ساخت که گروههاى عنعنوى جامعه مدنى مانند شوراها/ جرگه ها نسبت به مؤسسات جديد جامعه مدنى از اعتبار نسبتاً بيشتر بر خوردار استند. با درنظر داشت اين يافته/نتيجه، در ميزهاى مدور به مؤسسات جامعه مدنى گفته شد تا شوراها/ جرگه ها را منحيث بازيجران مهم در توسعه جامعه مدنى متحرک و دولت دموکراتيک سالم و برای رسيده گى به جوامع دورافتيده شامل کنند.

بر خلاف يافته هاى ارزيابى يى که نشان ميدهد ۶۷٪ مؤسسات جامعه مدنى گزارش داده که وضع امنيتى نمیتواند مانع مؤثريت آنها شود. اشتراك کننده

گان به این نظر بودند که نبود امنیت یکی از چالشهای بزرگ برای توسعه جامعه مدنی میباشد. اشتراک کننده گان نشان دادند که وضع خراب امنیتی تأثیر منفی بالای مؤسسات جامعه مدنی و به خصوص بالای قابلیت مؤسسات غیردولتی در عرضه خدمات به مردم خواهد داشت. افزود بر این، تفاوت کلی در معلوماتی که ارائه میشود، مربوط به متنی میباشد که شرایط امنیتی در آن به بحث گرفته میشود.

سفارشات:

۱. اشتراک کننده گان میز مدور، مانند سروی و اشتراک کننده گان گروهی که بر آن تمرکز شده، نیز به این باور اند که مؤسسات غیردولتی در جامعه افغانی یک تمثال منفی دارند. در جواب به این ادعا، سفارش میشود تا مؤسسات غیردولتی از رسانه های موجود جهت آگاهی مردم از موضوعاتی که آنها طرح میکنند، و وسایل و شیوه هایی که جهت بدست آوردن اهداف شان به کار میبرند، و اینکه آنها چگونه منابع شانرا مصرف میکنند، فعالانه استفاده کنند. مؤسسات داخلی و بین المللی که جهت بلند بردن ظرفیت مؤسسات غیردولتی میکوشند باید جهت استفاده بهتر از رسانه ها آنها را از دانش و مهارتهای لازم بهره مند سازند.

۲. منحیث یک بخش از سفارشات بالا، جهت ایجاد یک تصور مثبت از مؤسسات غیردولتی، سفارش میشود که مؤسسات غیردولتی و سایر مؤسسات جامعه مدنی مؤکلان خود را در شناسایی اولویتها، پلانگذاری و تطبیق فعالیتهای پروژه و ارزیابی مؤثریت آن به کار بگمارند. بواسطه به کار گماشتن مؤکلان در هر قدم، مؤسسات جامعه مدنی نه تنها این امر را یقینی

میسازد که آنها به نیازمندیهای حقیقی مؤکل جواب میگویند، بلکه به دولت نیز نشان میدهد که آنها از طرف نهادهای شان و با نهادهای شان عمل میکنند. مؤسسات ظرفیت سازی داخلی و بین المللی باید مؤسسات غیردولتی داخلی و مؤسسات جامعه مدنی را به مهارتها و دانشی مجهز کنند که بتوانند از مردم و جوامع مورد نظر شان در پروسه انکشاف نه تنها منحيث استفاده کننده گان، بلکه منحيث اشتراک کننده گان وجوانب ذیدخل کار گیرند.

۳. میزهای مدور تشریح بسیار روشنی از عنعنات فرهنگی، رسوم و معیارهایی را که برای جامعه مدنی به میراث مانده، ارائه میکنند. سفارش میشود که مؤسسات غیردولتی بین المللی خود را از آنها آگاه کرده و پروگرامها و راه هایی را طرح کنند که با فرهنگ افغانی طوری بیامیزد که در راه رسیدن به مردم بسیار مؤثر باشد. بگونه مثال، مؤسسات غیردولتی میتوانند از عنعنه عذرخواهی یا "ننواتې" را در تأمین صلح و پروژه های مصالحه استفاده کنند، و یا عنعنه حشر را در پروژه های انکشافی مردم براه اندازند.

16080



USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE



Counterpart International



Creative Associates Inc.